

Beantwoording technische vragen Begroting 2026

- Technische vragen fractie BBB: vragen 1 t/m 85
- Technische vragen fractie Volt: vragen 86 t/m 105
- Technische vragen fractie Partij voor de dieren: vragen 106 t/m 117
- Technische vragen fractie VVD: vragen 118 t/m 134
- Technische vragen fractie ChristenUnie-SGP: vragen 135 t/m 148
- Technische vragen fractie CDA: vragen 149 t/m 205
- Technische vragen fractie Groenlinks-PVDA: vragen 206 t/m 211
- Technische vragen fractie PVV: vragen 212 t/m 214
- Technische vragen fractie FVD: vragen 215 t/m 225

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
1	<p>Invasieve exoten kunnen ook een bedreiging vormen voor inheemse populaties en daarom wordt vestiging en verspreiding ervan tegengegaan.</p> <p>Kunt u aangeven hoe de verspreiding van de Rode Rivierkreeft, Japanse Duizendknoop, Grote Berenklauw en Aziatische Hoornaar wordt tegengegaan? (Graag per soort aangeven)</p>	57	<p>De genoemde soorten zijn wijdverspreide soorten. Hiervoor geldt dat uitroeiing niet meer mogelijk is en de focus ligt op beheersing. De provincie hanteert daarbij volgens het vastgestelde Plan van aanpak Invasieve exoten de lijn dat belanghebbenden die deze soorten op hun gronden hebben of waarbij de aanwezigheid van deze soorten de uitvoering van hun wettelijke taakstelling belemmerd, zelf verantwoordelijk zijn voor de bestrijding/beheersing en waarbij de provincie een faciliterende of coördinerende rol vervult.</p> <p>Daarnaast worden wijdverspreide invasieve exoten door de provincie (lokaal) bestreden als ze een bedreiging vormen voor het behalen van de provinciale natuurdoelen (bv ten aanzien van Natura 2000). Vestiging in de natuur wordt ook voorkomen door het uitvoeren van natuurherstelmaatregelen en te investeren in robuuste natuur waardoor invasieve exoten minder kans krijgen om zich te vestigen en dominant te worden. Tot slot wordt langs provinciale wegen gewerkt met speciaal maaibeheer om verdere verspreiding zo veel mogelijk te beperken. Voor de Aziatische hoornaar geldt dat de provincie lokaal nesten bestrijdt die een direct risico vormen voor de biodiversiteit, zoals bij kwetsbare populaties van wilde bestuivers. Daarnaast zet de provincie in op kennisdeling met gemeenten en andere partijen</p> <p>Overigens heeft de provincie alleen een wettelijke verantwoordelijkheid voor de Reuzenberenklauw en Aziatische hoornaar. De Uitheemse rivierkreeften zijn invasieve soorten waarvoor de wettelijke taak niet bij provincies is belegd maar het rijk de verantwoordelijkheid heeft om verspreiding tegen te gaan. Het rijk is bezig om daar een aanpak voor op te stellen. Ook voor de Aziatische duizendknopen, dit jaar toegevoegd aan de Europese unielijst, ligt de wettelijke taak</p>

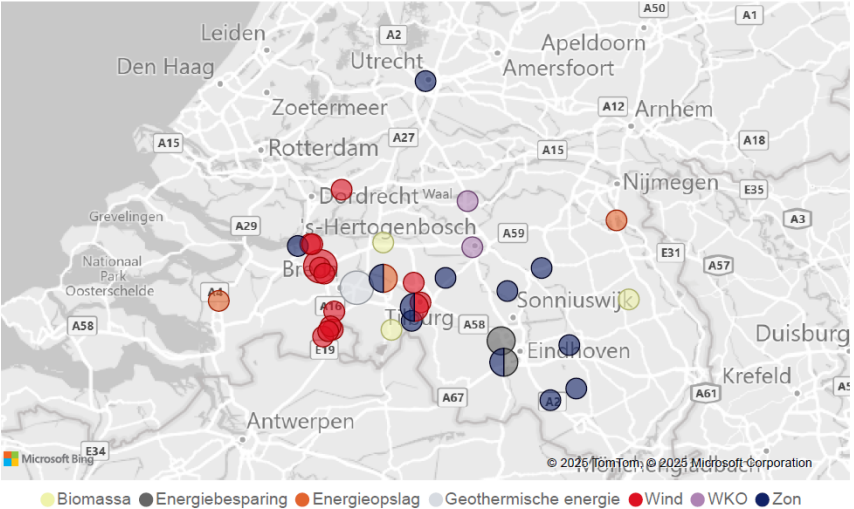
Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
			formeel (nog) bij het rijk. Daar waar deze soorten raken aan provinciale belangen wordt indien noodzakelijk wel ingegrepen.
2	8 domeinen van natuurinclusieve samenleving. Waaruit bestaan de 8 domeinen van de natuurinclusieve samenleving?	59	De acht domeinen komen uit de landelijke Agenda Natuurinclusief 1.0 en staan ook benoemd in het Beleidskader Natuur . Het gaat om de domeinen 1: Bouw; 2: Energie; 3: Financiële sector; 4: Infrastructuur; 5: Natuurinclusieve landbouw; 6: Onderwijs en bewustwording; 7: Vrije tijdseconomie; 8: Water.
3	Meer groen in de directe omgeving. Indicator: in 2030 is het aantal m2 met 5% toegenomen tov 2023. Kunt u aangeven hoe de ontwikkeling van groen in de directe omgeving is toegenomen in de 4 grootste steden van onze provincie (Tilburg, Eindhoven, Breda en 's-Hertogenbosch)	60	De eerste meting heeft plaatsgevonden in 2023. De meting herhalen we in 2027. We kunnen dus nog niet aangeven hoe de ontwikkeling van groen in de directe omgeving is toegenomen in de vier grootste steden.
4	Stimuleren van aantal actieve groene vrijwilligers. Hoe gaat de Provincie de groei van dit aantal stimuleren?	61	De provincie neemt als subsidieverstrekende partij deel aan het overleg Impuls Groene Vrijwilligers. Ons doel is minimaal het behoud van het aantal groene vrijwilligers (momenteel rond de 10.000). In dit overleg worden door de grotere Brabantse organisaties die met deze vrijwilligers werken projecten voorbereid en begeleid die de werving van nieuwe vrijwilligers stimuleren. Voorbeelden van degelijke projecten zijn de Nature Impact Days Nature Impact Days goes Brabant - Noord-Brabant en Natuurverbinders: Home - Natuurverbinders .
5	De lasten van natuurbeheer stijgen jaarlijks onder meer door uitbreiding van de natuur. Kunt u aangeven hoe de relatie uitbreiding natuur zich verhoudt tot de stijging van de jaarlijkse lasten? Is daar een verschil tussen bepaalde types natuur? Bijvoorbeeld is er een verschil tussen bos en ecologische verbindingzone?	69	De kosten voor natuurbeheer stijgen onder andere als nieuwe natuur is ingericht. Dan is een beheersubsidie mogelijk. De kosten van de subsidie verschilt per natuurtype. De vergoedingen voor natuurbeheer (per natuurtype) worden landelijk bepaald. Ecologische verbindingzones komen niet in aanmerking voor beheersubsidie.
6	Kunt u enkele voorbeelden geven van nieuwe Brabantse Kennis Coalities? Hoe stimuleert de provincie het ontstaan hiervan?	73	In de UA EKT 2024-2027 hebben we 5 missies benoemd waarop onze innovatie inzet focust, naast onze inzet op sleuteltechnologieën en start up beleid. Binnen deze missies werken we aan missiegedreven innovatieve oplossingen die bijdragen aan zowel toekomstig verdienvermogen en/als genereren van relevante maatschappelijke oplossingen.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
			<p>Innovatiecoalities betreffen altijd een samenwerking tussen triple helix partners die innovatieve technologie ontwikkelen als oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen en deze oplossingen vertalen naar economisch verdienvermogen. Ter illustratie; In 2025 hebben we een verdieping aangebracht in de innovatiecoalitie 'Nucleaire energie voor de toekomst' en is de innovatiecoalitie Waterstof gestart. De eerstvolgende Innovatiecoalitie is de innovatiecoalitie Brabant House of Cyber .</p> <p>Via o.a. 'Toekomstbehendig Brabant' communiceren we actief over nieuw opgestarte innovatiecoalities.</p>
7	<p>Wat is de rol van de provincie in het reduceren van het gebruik van primaire grondstoffen?</p>	77	<p>De provincie Noord-Brabant heeft twee rollen in het reduceren van het gebruik van primaire, abiotische grondstoffen. De eerste rol ligt bij het grondstofgebruik van onze eigen organisatie, bijvoorbeeld bij de aanleg van wegen en de inkoop van goederen. Dat is een relatief klein onderdeel van het totale grondstofgebruik in onze provincie, maar daar hebben we wel de meeste invloed op. De meeste grondstoffen worden gebruikt door bedrijven en andere organisaties, en richting hen hebben we als provincie een stimulerende, faciliterende en verbindende rol.</p>
8	<p>In 2030 moet 50% van de energie opgewekt worden uit hernieuwbare energiebronnen. Hoe is de stand van zaken per 01-01-2025? Heeft de netcongestie een vertragende werking op dit streefgetal van 50%?</p>	82	<p>De meest actuele cijfers over de hoeveelheid opgewekte energie uit hernieuwbare energiebronnen hebben betrekking op 2023. Op dat moment bedroeg de hoeveelheid opgewekte hernieuwbare energie 11,5% van het totale energiegebruik in Brabant.</p> <p>Netcongestie heeft een vertragende werking op de realisatie van onder andere opwekprojecten en dus ook op de realisatie van deze doelstelling.</p>
9	<p>Her en der worden op industrieterreinen samenwerkingsverbanden aangegaan in zogenaamde energiehubs (KBP De Kempen als voorbeeld nemende). Heeft de provincie inzicht op hoeveel industriegebieden hiervoor initiatieven zijn?</p>	nvt	<p>Ja, wij hebben een redelijk inzicht. Onlangs hebben wij geïnventariseerd welke energiehub initiatieven bij provincie en gemeenten bekend zijn. Wij kwamen op een totaal van 62 initiatieven. Hiervan zijn er 7 na een verkenning weer gestopt, 39 verkenningen zijn net begonnen en 13 initiatieven zitten in de plan/ontwerpfase. Op drie plekken vonden we een (vorm van) energiehub.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
10	Hernieuwbare energie. Kunt U aangeven welk soort duurzame energie opwek systemen er in Brabant zijn, die aan het elektra- , gas- of warmtenet leveren en (deels) in bezit zijn van het rijk, de provincie, gemeenten, waterschappen, havenschappen of andere verbonden partijen?	80	Wij beperken ons tot de vraag welk soort opwek systemen in provinciaal bezit zijn (inclusief verbonden partijen). De provincie bezit, behoudens enkele zonnepanelen op het dak van Brabantlaan 3, geen opweksystemen. Wel investeert het Energiefonds Brabant (verbonden partij) in hernieuwbare energieprojecten. Zie hiervoor het antwoord op vraag 18.
11	U houdt zich als provincie en met anderen bezig met het versnellen en uitbreiden van de energie-infrastructuur. Heeft u een actueel (compleet, grafisch ondersteund) inzicht/ overzicht van projecten op hoofdniveau's van leidingen en stations van het EHS en HS net van Tennet? Wat is de actuele status van ieder project en wat is de geplande realisatie periode? Heeft u deze informatie ook van het midden- spanningsnet van Enexis?	80	Wij verwijzen u hiervoor naar de Investeringsplannen (IP) van TenneT en Enexis. De meest actuele IP's worden op 31 oktober a.s. gepubliceerd.
12	Hernieuwbare energie. We lezen dat de juridische en financiële verkenning naar de oprichting van een regionaal warmtebedrijf afgerond wordt. Wanneer komt in beeld (2025 of 2026) welke soorten warmte net-systemen (HT – MT – LT - ZLT) in diverse Brabantse situaties het beste passen, ten aanzien van netcongestie en (warmte)kostprijs? Welk (in brede zin) technische mogelijkheden zijn er binnen de provincie om te participeren met provinciale middelen in een warmtebedrijf?	80	De juridische en financiële verkenning ziet op het oprichten van een regionaal warmtebedrijf voor heel Brabant. Wij doen dit samen met EBN / Enpuls (Enexis). Uit de verkenning moet blijken of er voldoende financiële en juridische basis is, zie voor meer informatie de Statenmededeling Regionaal Warmtebedrijf Brabant van 12 mei 2025. De verkenning werkt met een portfolio-model. Daarin wordt op de schaal van heel Brabant de potentiële vraag en aanbod van duurzame warmte bij elkaar gebracht. Het maakt echter nog geen keuze in welk type warmtenet-systeem lokaal het beste geschikt is. Daarvoor is een nadere inkleuring nodig. Die inkleuring volgt pas bij de ontwikkeling van concrete projecten. En concrete projecten volgen pas na een eventuele oprichting van een regionaal warmtebedrijf. In het vierde kwartaal van dit jaar informeren wij uw Staten over de verdere voortgang inclusief indicatieve planning van het Regionaal Warmtebedrijf.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
			<p>Ten aanzien van financiële participatie conformeren wij ons aan de door uw Staten vastgestelde kaders. Inhoudende dat als de provincie risicodragend wil investeren dit dan wordt voorgelegd aan uw Staten en de financiële commissies. Het is nu nog te vroeg om een concreet investeringsvoorstel bij uw Staten in te dienen.</p>
13	<p>Energie beschikbaar en toegankelijk. We lezen dat in het Brabant-brede Bestuurlijk Overleg Energie (BBOE) ingezet wordt op versnellen en uitbreiden van de energie-infrastructuur en energy-hubs. Wat verwacht u hiermee aan vermindering van transport schaarste (netcongestie) te bereiken in 2026? En is dit de volledige scope waar binnen het BBOE inzet en plaats vindt in 2026?</p>	80-81	<p>De gezamenlijke inzet leidt niet direct tot een verkorting van netcongestie op de korte termijn. Voor wat betreft het versnellen van de uitrol van energieinfrastructuur, verwachten wij een versnelling van enkele maanden te kunnen realiseren. Op een totale doorlooptijd van uitgedrukt in jaren zijn de effecten daarvan op korte termijn niet merkbaar. Bij energiehubs streven we ernaar door middel van samenwerkingsverbanden het elektriciteitsnet beter te benutten. De transportschaarste loopt hierdoor niet terug, wel worden de gevolgen voor het bedrijfsleven en eventueel andere actoren verzacht door de beperkingen op ondernemen en decentraal opgewekte energie terugleveren op het elektriciteitsnet te verkleinen. De scope van het BBOE is hiertoe niet beperkt, ook kan er afstemming plaatsvinden tussen verschillende projecten en initiatieven, gericht op het beperken, wegnemen en zo mogelijk voorkomen van transportschaarste. Deze inspanningen richten zich niet op een concrete omvang of jaartal.</p>
14	<p>Energie beschikbaar en toegankelijk. U geeft aan dat voor ‘de meer korte termijn’ het PMIEK het instrument is om knelpunten weg te nemen. Dekt dit alle korte termijn acties die u voornemens bent in 2026?</p>	81	<p>In het dynamische beleidsterrein Energie beperken we ons niet tot een vooraf vastgestelde lijst of methodiek. Binnen onze mogelijkheden en mandaat spelen wij in op alle problemen of vraagstukken, ten einde knelpunten weg te nemen of te verminderen.</p>
15	<p>Indicatoren. In de Monitor Energieagenda 2019-2030 is ‘de duurzame aanbod’ van elektriciteit en het totale elektriciteit vraag (PJ) zichtbaar. Met de elektriciteitsvraag (rode lijn) wordt het e-verbruik voor de meter weergegeven t/m 2023, die sinds 2018 een daling laat zien.</p>	82	<p>In de door u beschreven lijn is het finale energieverbruik weergegeven. Dit bestaat uit een deel dat via de meter gemeten wordt vermeerderd met een schatting van het verbruik van eigen opwek. Wij beschikken niet over de afzonderlijke componenten en ook niet over voorlopige gegevens voor de jaren 2024 en 2025.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	Kunt U aangeven wat het verbruik van eigen opwek achter de meter is en wat de voorlopige gegevens zijn van 2024 en 2025?		
16	Energyhubs, maar in hoeverre worden buiten de hubs Brabantse bedrijven ondersteund om hun piekbelastingen in het jaar (op kwartierniveau) in beeld te krijgen? En is bekend in hoeverre bedrijven hiermee bezig zijn?	83	Bedrijven worden vanuit de provincie niet direct ondersteund in het in beeld brengen van hun energieverbruiksprofiel. Het energieverbruiksprofiel (inclusief de eventuele piekbelastingen voor het net) kan in kaart gebracht worden als een bedrijf gebruik maakt van een 'slimme meter', een meetbedrijf of als een bedrijf een energiescan laat maken. Hiervoor zijn landelijke subsidiemogelijkheden. Het is ons niet bekend hoeveel bedrijven bezig zijn met energiebesparing of flexibilisering. In de zomer van 2025 meldde Enexis dat er 5456 Brabantse bedrijven op de wachtlijst staan, 3400 van Brabantse bedrijven die (meer) stroom willen afnemen en 2056 aanvragen die komen van ondernemers die stroom willen terugleveren, bijvoorbeeld uit zonne-energie. Aannemelijk is, dat alle bedrijven op de wachtlijst inzicht in dit energieverbruik hebben of willen hebben.
17	Organisatie-ontwikkeling. Kunt u aangeven hoe in de bedrijfsvoering de samenhang tussen programma Energie en landbouw op het gebied van groengas vormgegeven is en versterkt wordt?	129	Er vindt intensieve afstemming plaats over groen gas tussen de programma's Milieu & Energie en Landbouw & Voedsel. De provinciale visie op groengas wordt uitgewerkt in het Energieperspectief. Beide programma's werken hier samen aan.
18	Kunt u aangeven in welke projecten Energiefonds Brabant geïnvesteerd heeft, en in het bijzonder op het gebied van Biomassa en Energieopslag?	Bijlagebundel Blz. 61	Vanuit de beschikbare gestelde rapportage van de EFB wordt met onderstaande kaart een visuele indruk gegeven van de desbetreffende 43 projecten. Verdergaande informatie, bv. een projectenlijst, kan desgewenst bij de EFB worden opgevraagd. Op de website van het energiefonds staan een heel aantal concrete projecten toegelicht. Opmerking bij visual: Utrecht: betreft vestigingsplaats van bestuurder (statutair ingeschreven lokatie van project). Dit dient nog aangepast te worden.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
			 <p>The map displays various energy potential locations across Noord-Brabant. A legend at the bottom identifies the following categories: Biomassa (yellow circle), Energiebesparing (grey circle), Energieopslag (orange circle), Geothermische energie (light blue circle), Wind (red circle), WKO (purple circle), and Zon (dark blue circle). Major cities like Leiden, Den Haag, Utrecht, Rotterdam, and Eindhoven are also labeled.</p>
19	Hoe wilt u de economische toonaangevende landbouw- en voedselsector tot groei stimuleren?	90	<p>De provincie Noord-Brabant wil de economische toonaangevende landbouw- en voedselsector stimuleren door (1) Innovatie te bevorderen én te implementeren, waarbij bedrijven ondersteund worden bij vernieuwing in bedrijfsvoering, ketenontwikkeling en samenwerking. (2) Het verdienvermogen van landbouwbedrijven ook op lange termijn op peil te houden door duurzaamheid, biodiversiteit en dierenwelzijn te koppelen aan economisch rendement. (3) de versnelde overgang naar plantaardige eiwitten op gang te brengen en te versterken ('eiwittransitie').</p> <p>Uitvoeringsagenda Landbouw en Voedsel - Brabant</p>
20	Hoe wilt u bedrijven stimuleren om meer biologisch voedsel af te zetten? Hoe wilt u de keten en markt stimuleren om meer biologisch voedsel om te zetten?	93	<p>In ons actieplan biologische landbouw hebben we vijf actielijnen, zie https://www.brabant.nl/publish/pages/15335/actieplan-biologische-landbouw-2024-2027.pdf. Actielijn 4 gaat in op het vergroten van de afzet van biologische producten.</p>
21	Wat wordt de rol van de provincie in het actieplan jonge boeren?	94	<p>We hebben op meerdere manieren een rol in het actieplan. Zo betrekken we jonge boeren actief bij beleidvorming, stemmen we regelmatig af met de BAJK en voeren we gezamenlijk het boer-zoekt-boer project uit. Ook financieren we en nemen actief deel aan het kennisproject dat de BAJK jaarlijks organiseert. Op dit moment wordt ook het Jonge Helden project opgezet en uitgevoerd waarbij jonge innovatieve boer(in)en hun ideeën verder uit kunnen werken. Vanuit onderwijs lopen diverse projecten om de jonge generatie te verbinden en bewust te maken van de omgeving waarin zij acteren.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
22	Plan van Aanpak Vitaal platteland. Waar zit de rol van de provincie van ondermijning op het platteland? Rekening houdend met het feit dat de BOA's betaald worden door de gemeenten?	94	Deze rol zit onder andere bij de aanpak van vitale vakantieparken, extra financiering (bovenop de basisopdracht) voor extra inzet van negen groene boa's voor het natuur- en vrijeveldtoezicht en de inzet van een Risicotaxatietool ondermijning bedrijventerreinen. Voor meer informatie wordt verwezen naar de Uitvoeringsagenda Toekomstbestendig Bestuur, hoofdstuk 5 uitvoeringslijn veilig en weerbaar bestuur, pag. 48 actielijn 2 Veiliger buitengebied.
23	Mest in kringlooplandbouw - Brabant Kringlooplandbouw Heeft het mono-vergisting systeem zoals Groenewoudgas in combinatie met mest van melkrundveehouderij de potentie om op soortgelijke locaties waar groene woud-gas gevestigd is om te voldoen een minimale overlast voor de omgeving, dat mest snel bewerkt kan worden en een onderdeel is in een kringlooplandbouw keten?	Uitvoerings agenda Mest	Collectieve monomestvergisting is technisch uitvoerbaar, logistiek organiseerbaar en financieel haalbaar vanaf ca. 100.000 ton mest per locatie. Mono-mestvergisting kan met inachtneming van de regels voor kwaliteit leefomgeving en volksgezondheid bijdragen aan realisatie kringlooplandbouw, de klimaat- en natuurdoelen en bijdragen aan verdienmodel van veehouders. De potentie is er maar daadwerkelijke realisatie is echter nog erg complex o.a. i.v.m. met vergunningverlening. De mestverkenner Knops adviseert daarom om hiertoe een vorm van interbestuurlijke samenwerking op te zetten. Een duidelijke provinciale visie op de beoogde positie van groengas in de duurzame energiemix voor Brabant zoals nu wordt uitgewerkt in het Energieperspectief kan de potentie van monomestvergisting versterken.
24	Mest in kringlooplandbouw - Brabant Minder kunstmest Heeft het mono-vergisting systeem zoals Groenewoudgas bij verdere uitrol de potentie in combinatie met eventuele aanpassing van Europese regels m.b.t. onder ander renure om tot een terugdringing van kunstmest te komen?	Uitvoerings agenda Mest	Mono-mestvergisting is vorm van mestbewerking waarbij biogas en zgn digistaat ontstaat. Voor de productie van Renure is het nodig om na vergisting de digistaat te scheiden in een dikke en een dunne fractie en deze dunne fractie daarna te 'strippen'. Deze Renure kan daarna inderdaad ingezet worden als kunstmestvervanger om het kunstmestverbruik te verminderen.
25	Mest in kringlooplandbouw - Brabant Meteen bewerken. Heeft het mono-vergisting systeem zoals Groenewoudgas bij verdere uitrol de potentie met inachtneming van de totale keten om in omvangrijke omvang te voldoen aan geborgd reduceren van NH3, CH4 en CO2?	Uitvoerings agenda Mest	Mono-mestvergisting levert een bijdrage aan integrale emissiereductie van zowel broeikasgassen als ammoniak. Deze reductie is op dit moment echter nog niet borgbaar en juridisch inrekenbaar. Daartoe lopen momenteel diverse meet- en innovatieprojecten in Nederland, vnl. projecten binnen de landelijke praktijkaanpak emissiearme veehouderij, incl. ook ontwikkelprojecten om te komen tot vergunningverlening o.b.v. doelvergunningen.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
26	<p>Mest in kringlooplandbouw - Brabant</p> <p>Locaties.</p> <p>Is met de techniek van mono-vergisters (zoals bijvoorbeeld bij Groenewoudgas) bekend hoeveel mestbewerking installaties op welke zoekgebieden of locaties potentie hebben (los van de huidige "mogelijk gedateerde" omgevingsverordening), waarbij de belangen van de leefomgeving meegewogen worden?</p>	<p>Uitvoerings agenda</p> <p>Mest</p>	<p>Nee, dat is nog niet bepaald of bekend.</p>
27	<p>Register van warmtebronnen - Brabant geeft Energie</p> <p>Warmtebronnenregister Noord-Brabant</p> <p>Wat is de inschatting van de totale potentie (en per bron soort) van groengas productie in Brabant (in 2030) van uit de beschikbaarheid van biogene bronnen zoals: mest, snoeihout, maaisel, slib, voedselresten, afval landbouwgewassen en voedingsmiddelen industrie, slachtafval, etc.? Zijn er ook inschattingen vanuit de RESsen, ZLTO, Platform groengas?</p>	<p>Warmtebronnen register.</p>	<p>In het warmtebronnen register is de potentie per gemeente weergegeven. Indien er behoefte is om de totalen voor Brabant en per regio in te zien, willen wij u verwijzen naar de Verkenning potentieel bio-energie RES-en Brabant van Royal Haskoning.</p>
28	<p>Planmatig beheer en onderhoud provinciale wegen.</p> <p>Inmiddels staan er een flink aantal plannen tot onderhoud en verbetering van provinciale wegen onhold.</p> <p>Kunt u aangeven welke provinciale-wegen momenteel niet gerevitaliseerd kunnen worden?</p>	<p>99</p>	<p>De infrastructurele projecten i.h.k.v. groot onderhoud kunnen allemaal uitgevoerd worden zonder bijkomende ruimtelijke procedures of stikstofdepositie. Hiervoor is o.a. ook het uitgangspunt werk-met-werk (dus onderhoud combineren met reconstructie) bij de herijking van de uitvoeringsagenda KOPI losgelaten.</p> <p>Bij reconstructies van provinciale infrastructuur lopen we wel aan tegen beperkingen van stikstofdepositie. In een aantal gevallen kunnen we met aanpassingen / andere fasering toch overgaan tot realisatie. Van de N629 Dongen – Oosterhout is in ieder geval duidelijk dat realisatie voorlopig niet haalbaar is vanwege stikstof.</p>
29	<p>Uit de begroting blijkt dat er stevig in wordt gezet op verkeersveiligheid schoolfietsroutes.</p>	<p>101</p>	<p>Het betreft volledig provinciale cofinanciering aan gemeenten om de verkeersveilige inrichting van belangrijke fietsroutes van/naar én in de omgeving van scholen te verbeteren. Het gaat om kleinschalige verkeerskundige maatregelen.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	Kunt u aangeven wat hier onder wordt verstaan en welke maatregelen dit betreft? Vallen hier ook de fietspaden buiten de bebouwde kom langs provinciale wegen onder?		De verbetering van de verkeersveilige inrichting van de provinciale fietspaden wordt niet uit dit budget gefinancierd. Tevens zijn niet alle fietspaden langs provinciale wegen ook in eigendom van de provincie. In een aantal gevallen is de gemeente de eigenaar.
30	Wat wordt de rol van de provincie in het vlot trekken van de mobiliteits-hub te Eersel?	109	Vanuit onze betrokkenheid in de Brainportdeal en convenant Beethoven denken wij mee over de bereikbaarheid van de Brainportregio. Samen met de partners bepalen we wat nodig is om een mobiliteitshub aan deze kant van Eindhoven te realiseren als onderdeel van een breder mobiliteitssysteem.
31	Er is een besluit genomen over een mobiliteitspakket voor de A67. Wat is de inhoud van dit pakket?	109	Afgesproken is dat er een mobiliteitspakket met mitigerende maatregelen komt vanwege het pauzeren van het rijksinfraproject A67 Leenderheid – Geldrop. Dit pakket is nu uitwerkt en wordt besproken op het komende BO-MIRT. De Staten worden hierover geïnformeerd via de terugkoppeling van het BO-MIRT.
32	Hoe wordt erfgoed beleefbaar- en zichtbaarder gemaakt in samenspel met klimaatadaptatie en natuurontwikkeling?	114	Erfgoed wordt beleefbaar- en meer zichtbaar gemaakt in samenspel met klimaatadaptatie en natuurontwikkeling bijv. met name binnen de Zuiderwaterlinie (https://www.zuiderwaterlinie.nl/) en het project de Watermolenlandschappen (https://watermolenlandschappen.nl/). De landschappen waarin de watermolens staan, zijn bij uitstek geschikt om water te bergen. De molenbiotopen kunnen met hun voormalige functies weer een waardevolle bijdrage leveren bij de klimaatopgaven en het natuurbehoud (https://www.watermolenlandschappen.nl/uitvoeringsprojecten). De (voormalige) inundatiegebieden van de Zuiderwaterlinie bieden ook grote kansen voor waterberging en natuurontwikkeling. Wandelpaden en informatiepanelen maken het heden en verleden hier weer beleefbaar gemaakt. Goede voorbeelden hiervan zijn Kasteel Wouw, Keent (Vesting Ravenstein) en Fort Sabina, waar omringende schootvelden weer omgevormd zijn in bloemrijke graslanden met behoud van zichtlijnen.
33	Hoe wordt het vrijetijdsaanbod onder de aandacht gebracht door de campagne Goed Leven in Brabant?	114	De campagne Goed Leven in Brabant brengt het vrijetijdsaanbod onder de aandacht van bezoekers uit onder meer Duitsland, België en Nederland door samen te werken met een aantal grote en kleine partners. Partners zoals Breda, Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Tilburg, de Efteling, Beekse Bergen, Zuiderwaterlinie, Van Gogh Brabant en RBT de Langstraat en kleinere partners als Basiliek Oudenbosch, Het Noordbrabants Museum en Kasteel Heeswijk en The Chocolate Factory. Daarnaast sluiten vele lokale ondernemers, kleinere gemeenten en regio's aan op de campagne. De campagne is een combinatie van online marketing en een postercampagne door heel Nederland. Alle beelden zijn gemaakt door Brabanders die gereageerd hebben op de oproep om hun Goed Leven in Brabant te delen. Dat gaat over vrijetijdsaanbod, cultuur, erfgoed, sport, natuur en sociaal welzijn. Daarmee sluit de campagne direct aan op de doelstellingen van het beleidskader Levendig Brabant. In alle campagnebeelden wordt verwezen naar de website VisitBrabant.com waarop groot en klein vrijetijdsaanbod in heel Brabant te vinden is.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
34	Is er een recent percentage van laaggeletterden in Brabant? Zo ja, wat is dat percentage? Zo nee, hoe wordt er gemeten of het stimuleren daarvan effect heeft?	115	Er zijn geen recente cijfers beschikbaar. Eind 2025 zullen de nieuwe cijfers (PIAAC onderzoek 2023) beschikbaar komen.
35	Zijn er al initiatieven uit de samenleving ondersteund voor het behoud van verhalen van Brabant? Zo ja, welke?	115	Initiatieven uit de samenleving worden ondersteund voor het behoud van verhalen. Voor de verhaallijn Religieus Brabant bijv. via de lancering van het Kloosterpad, waar we niet alleen het verhaal vertellen maar ook een koppeling leggen met vrijetijdseconomie en met mentale gezondheid van jongeren. Vanuit de verhaallijn Bestuurlijk Brabant is bijv. een bijdrage geleverd aan de tentoonstelling 'De Nassau's van Breda' in Stedelijk Museum Breda. De verhaallijn Bevochten Brabant zet vooral in op het bredere verhaal van de Tweede Wereldoorlog, bijv. via het ondersteunen van 43 lokale projecten i.h.k.v. Brabant Herinnert 80 Jaar Vrijheid (https://brabantherrinnert.nl/bh-steunt-43-lokale-projecten/), ondersteuning van het Bevrijdingsfestival Brabant en het onderzoeksproject 'Het Andere Verhaal'.
36	Welke concrete doelen zijn gesteld binnen het programma 'VisitBrabant' en hoe wordt het succes gemeten?	115	Brabant partners maakt het vrijetijdsaanbod bekend bij een breed publiek en ondersteunt de Brabantse vrijetijdssector met kennis, samenwerking en ontwikkeling. Voor het bereiken van publiek staan in het werkplan doelen over social mediabereik en websitebezoek genoemd en deze worden jaarlijks gemeten. Voor het effect op bezoekersaantallen en bestedingen wordt jaarlijks een onderzoek gedaan om de ontwikkelingen te monitoren. Voor de ondersteuning van de vrijetijdsector wordt elke drie jaar per doelmarkt een onderzoek gedaan naar de marktvraag en ontwikkelingen.
37	Hoe ziet een generatietoets eruit?	16	Een generatietoets ziet er als volgt uit: <u>Intake</u> : Een eerste kennismaking waarin een oriënterend gesprek plaatsvindt over toekomstdenken. <u>Verkenning & ontwerp</u> : Samen met betrokkenen wordt gepuzzeld aan een passend ontwerp voor de generatietoets, afgestemd op het beleidsthema. <u>Uitwerking en voorbereiding</u> : Hier vindt de inhoudelijke, praktische en organisatorische voorbereiding plaats van de generatietoets. <u>Generatiedialoog</u> : Een of meerdere toekomstdialogen worden gevoerd met behulp van het generatietoetscanvas. Dit is het centrale moment waarop verschillende generaties en perspectieven worden betrokken. <u>Duiden</u> : De fase van opvolging en afronding, waarin de inzichten uit de dialoog worden geïnterpreteerd en vertaald naar mogelijke beleidsimplicaties. Deze aanpak is bedoeld om bewustwording te creëren over de effecten van beleid op verschillende generaties en om onevenredige effecten te voorkomen.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
38	Gemeenten worden gestimuleerd om de aanpak van ondermijning als speerpunt op te nemen in het gemeentelijk veiligheidsbeleid. Controleert de provincie of de gemeenten daadwerkelijk de aanpak van ondermijning opneemt in het gemeentelijk veiligheidsbeleid? En als een gemeente daar niet aan voldoet, hoe gaat u als provincie dan te werk?	18	Gemeenten worden gestimuleerd om ondermijning als speerpunt op te nemen in hun veiligheidsbeleid. De provincie heeft hierin geen controlerende rol, maar zet in op motiveren, faciliteren en kennisdeling. Wanneer blijkt dat een gemeente onvoldoende aandacht besteedt aan ondermijning, wordt dit onderwerp actief besproken – zowel ambtelijk als bestuurlijk. De provincie ondersteunt gemeenten samen met de RIEC's door het delen van kennis, praktijkvoorbeelden en handelingsperspectieven. Daarbij ligt de nadruk op het vergroten van bewustwording en het stimuleren van concrete stappen richting een weerbare overheid. Bij ambtsbezoeken van de commissaris van de Koning komt het thema standaard aan bod. Deze bezoeken zijn gericht op het verkrijgen van zicht op de lokale situatie en het aanmoedigen van gemeenten om bestuurlijke weerbaarheid en ondermijning structureel op de agenda te houden. De verantwoordelijkheid voor het beleid ligt bij de gemeenten zelf, maar de provincie blijft een actieve partner in het versterken van hun rol.
39	SSiB. OP 2 sept heeft de Provincie een brief ontvangen van het Rijk over financiering voor gat Staatsbosbeheer. Wat zegt deze brief daadwerkelijk over het tekort aan Groene Boa's? Welke passage in de brief sterkt U met het feit dat er meer ruimte is voor de uitbreiding van Groene Boa's?	20	"In de memo van gedeputeerde Dirken van 22 september jl. zijn uw Staten geïnformeerd over de Kamerbrief d.d. 2 september jl. over het onderwerp financiering van toezicht en handhaving van groene boa's bij de TBO's. De Kamerbrief bevat o.a. de mededeling dat Staatsbosbeheer in 2025 en 2026 vanuit het ministerie LVVN extra financiering ontvangt om te voorkomen dat het aantal groene boa's op de korte termijn daalt. Daarbij blijft het ministerie LVVN in gesprek met de TBO's om te kijken naar de mogelijkheden voor een structurele oplossing. De betreffende memo bevat de weblink naar de betreffende Kamerbrief. Wij zijn blij met dit initiatief van het Rijk en de positieve effecten die daarvan zijn te verwachten voor de boa-capaciteit van Staatsbosbeheer als één van de grotere TBO's met ook aanzienlijke hoeveelheden natuurterreinen in Brabant."
40	In de themabijeenkomst van 29 aug jl is de toezegging gedaan dat er gedurende deze bestuursperiode € 500.000,00 extra beschikbaar wordt gesteld voor uitbreiding aantal Groene Boa's. Is de toezegging inmiddels in gang gezet en om hoeveel Groene Boa's gaat het dan uiteindelijk?	20	In de betreffende themabijeenkomst over het onderwerp Samen Sterk in Brabant: eindrapport BMC over toekomst groene boa's in Brabant is door gedeputeerde Dirken o.a. de volgende toezegging gedaan: <i>"De gedeputeerde zegt toe dat zij bereid is om uit te zoeken of de inzet van extra boa's door de provincie kan worden ondersteund. Dit met de aantekening dat de middelen voor deze bestuursperiode beperkt zijn"</i> (stuknummer 6194983). De gedeputeerde heeft ook toegezegd <i>"om Provinciale Staten over een aantal maanden te informeren over de stand van zaken inzake de uitvoering"</i> (stuknummer 6194984). Dit staat te gebeuren via een Statenmededeling die in voorbereiding is.
41	Provincie streeft naar een netto toename van 13.500 woningen per jaar. Inmiddels is duidelijk dat dit wederom niet gehaald wordt.	30	Zoals ook de recente rapportage van de Zuidelijke Rekenkamer laat zien is (versnelling van) de woningbouw afhankelijk van een groot aantal factoren en inderdaad ook factoren waarop de provincie geen of maar beperkt invloed op heeft. Daar waar mogelijk helpen wij om belemmeringen weg te nemen, denk o.a. aan de 'Flexpool Versnelling Woningbouw', het

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	Kunt u aangeven waarom we inmiddels al voor het 3 ^e jaar achtereen de netto toename van 13.500 woningen niet gehaald wordt?		'Brabants model anterieure overeenkomst kostenverhaal' en onze inzet op onder meer 'efficiënt planproces' en het beter benutten van de bestaande voorraad. Overigens ligt de groei van de woningvoorraad in Brabant duidelijk boven het landelijk gemiddelde. Zo lag de groei in de periode 2012 t/m het 2e kwartaal van 2025 in onze provincie op 14,9% tegen 12,5% voor Nederland als geheel.
42	Flexpool versnelling woningbouw is er langer, waarom is hier nog geen uitvoering aan gegeven?	31	Met de bijdrageregeling Stimulering woningbouw Noord-Brabant 2023 (beter bekend als de 'flexpoolregeling') zijn vanuit de 1e en 2e tranche middelen beschikbaar gesteld om gemeenten extra capaciteit en ondersteuning te bieden voor de woningbouwversnelling, de opgaven rond wonen en zorg en het uitvoeren van de vier regionale woondeals. Op 9 april 2025 is de 3e tranche van de regeling opengesteld voor gemeenten in Brabant. Voor deze 3e tranche van de flexpoolregeling zijn er (tot nu toe) 31 aanvragen ingediend en grotendeels ook al toegekend. Aangezien de regeling nog openstaat voor aanvragen, is deze nog niet afgerond.
43	Bodemsanering. Wat houdt de aanpak diffuus lood in?	38	De provincie doet, in samenwerking met de gemeenten, onderzoek naar lood op plaatsen waar jonge kinderen (tot 6 jaar) in contact kunnen komen met verhoogde gehalte lood in de bodem. Zoals kinderspeelplaatsen en moestuinen. Lood kan bij jonge kinderen een negatieve invloed hebben op de ontwikkeling van de hersenen. Op de plekken waar sprake is van een overschrijding van de risiconorm wordt de bodem gesaneerd.
44	Verschillende grote industriële verbruikers van drinkwater hebben in relatie tot de vergunde aantal m3 tot het eigenlijke gebruik een significant verschil (latente ruimte) Kan de provincie van de 10 grootste industriële verbruikers de vergunde ruimte aangeven en de werkelijke gebruikte aantal m3 per jaar en dan dit van de laatste 5 jaar?	39	Nee, wij hebben geen inzicht in het zakelijk gebruik van drinkwater. Deze gegevens zijn bekend bij Brabant Water.
45	Vitale bodem. Indicator is dat sponswerking en organisch stofgehalte van gronden rondom N2000 gebieden op orde moet zijn. Worden deze zelfde sponswerking en organische stofgehalte van sec de N2000 gebieden zelf ook in deze indicator meegenomen?	44	Nee, deze doelstelling uit het Regionaal Water en Bodemprogramma 2022-2027 richt zich op het herstel van de vitaliteit van landbouwbodems.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
46	Realiseren van grondwaterbeschermingsgebieden geeft beperkingen op percelen landbouwgrond waardoor deze grond in prijs wordt afgewaardeerd. Komt hier een regeling voor?	41	Grondwaterbeschermingsgebieden zijn al vastgesteld. Het gaat dus niet om het realiseren van grondwaterbeschermingsgebieden, maar om aanvullende maatregelen om het grondwater te beschermen. Indien als gevolg van maatregelen de waarde van de landbouwgrond daalt, is hier mogelijk een regeling voor nodig. Herwaardering is een belangrijk onderdeel van de afweging.
47	“De materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in maximaal: a. 50 jaar : bedrijfsgebouwen; b. 25 jaar : vervoermiddelen; c. 15 jaar: machines apparaten en installaties; d. 15 jaar: meubilair; e. 3 jaar: ICT en automatisering.” Hoeveel vervoermiddelen heeft de provincie in bezit en wat is de leeftijd per voertuig?	209	De provincie heeft nauwelijks voertuigen in eigen bezit. Zowel de auto's van GS als de voertuigen van de weginspecteurs, landmeters en toezichthouders zijn ondergebracht in leasecontracten.
48	Kunt u aangeven om welke redenen er bij de aanvraag voor een ontbrandingstoestemming voor commerciële aanvragers van het vuurwerkbesluit de leges nihil zijn? Zo ook voor de Wet luchtvaart	Ontwerpbesluit verordening leges 2026	Een nihil-tarief wordt opgenomen in de tarieventabel om duidelijk te maken dat er voor het indienen die betreffende aanvragen geen leges verschuldigd zijn. Voor aanvragen om een luchthavenbesluit, verklaring, ontheffing, of luchthavenregeling wordt een nihil-tarief gehanteerd om het aanvragen van een vergunning, luchthavenregeling of -besluit in het kader van de Wet luchtvaart te stimuleren. Voor aanvragen in het kader van het Vuurwerkbesluit wordt een nihil-tarief gehanteerd om organisatoren van evenementen waarbij vuurwerk wordt ontbrand te stimuleren hiervoor een vergunning, toestemming of ontheffing aan te vragen zonder hiervoor een financiële drempel op te werpen.
49	De extra middelen zijn niet voldoende om de schaa sprong mogelijk te maken. Waar komen ze dan vandaan?	97	De ambities voor de Brainportregio zijn enorm. Bij de Perspectiefnota 2026 zijn extra middelen ter beschikking gesteld voor lichte groei van het OV-aanbod in Zuidoost. Deze middelen zijn niet voldoende om de ambities in lijn met de investeringen (o.a. OV-infrastructuur) i.h.k.v. de Brainportdeal en convenant Beethoven ook op het gebied van OV-exploitatie waar te maken. Aanvullende middelen zijn hiervoor nodig. We zijn in gesprek met het Rijk over een bijdrage in de exploitatie van o.a. de Brainportlijn. Daarnaast zal PS ook betrokken worden bij de beantwoording van de vraag wat de betekenisvolle stap in Zuidoost (inclusief aanvullende middelen) moet zijn.
50	Welke stappen zijn er voor een goede ontsluiting van de Brainportregio nog nodig? Kunt u aangeven	97	Een goede ontsluiting van de Brainportregio is één van de grote vraagstukken voor de komende jaren. Dit is nadrukkelijk een integrale opgave van Rijk, provincie en gemeenten. Op basis van het adaptieve ontwikkelpad van MIRT onderzoek

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	wanneer u met beleid hierop naar PS komt? Of komt u wellicht met alternatieven, zo ja welke dan?		Verstedelijking en Bereikbaarheid in de Brainport liggen al afspraken vast in de Brainportdeal en convenant Beethoven. Hier bent u reeds over geïnformeerd. Op dit moment wordt hard gewerkt aan de uitwerking en realisatie van de verschillende deelopgaven uit deze pakketten (o.a. Korte Termijn Pakket 1 en 2 (dit betreft met name fietsroutes, OV doorstroommaatregelen en hubs), OV-Knoop Eindhoven (bus- en treinstation en de spoorinfrastructuur), en HOV4 en de Brainportlijn). Dit MIRT-onderzoek is conform de afspraken uit het convenant Beethoven het afgelopen jaar geactualiseerd. De Staten worden hierover geïnformeerd via de terugkoppeling BO MIRT. Daarnaast is het cruciaal dat de verbreding van de A58 Eindhoven – Tilburg zo snel als mogelijk wordt gerealiseerd en dat een aantal gepauzeerde projecten op rijkswegen rondom Eindhoven (o.a. A67, A2 en A50) weer wordt opgepakt. De primaire verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij het Rijk.
51	Nieuwe contractvormen van waarde gedreven onderhoud. Wat is het verschil met de huidige contractvormen?	97	In plaats van losse contracten voor ieder afzonderlijk infraproject wordt er gewerkt aan meerjarige gebiedsgerichte contracten met een beperkt aantal aannemers. Hierdoor verwachten we effectiever en efficiënter de onderhoudsopgave te kunnen uitvoeren. Tevens biedt dit nieuw contract de markt de ruimte om daar waar onderhoud uitgevoerd moet worden, de juiste maatregelen icm een positieve bijdrage aan maatschappelijke waarde te realiseren.
52	3 initiatieven per jaar met gemeenten. Aan welke initiatieven wordt er gedacht?	99	Deze initiatieven zullen vooral maatschappelijke initiatieven zijn, die in de opstartfase wat hulp nodig hebben. Dat kunnen bijvoorbeeld vrijwilligersinitiatieven of meerijddiensten zijn. Via de voortgangsrapportage 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk' worden de Staten periodiek hierover geïnformeerd.
53	Nieuwe vormen van onderhoudscontracten. Wat zijn de verschillen met de huidige onderhoudscontracten? Komen hierdoor meer MKB-ers in aanmerking?	99	Zie beantwoording vraag 51. Via de voorwaarden van de aanbesteding worden ook MKB-ers uitgenodigd om in te schrijven voor de opdracht. Nee, het is een openbare aanbesteding waaraan iedere aannemer kan meedoen, ook het MKB. Deze worden niet specifiek hiervoor geselecteerd.
54	Zijn de incidentmeldingen gelijk of lager dan voorgaande jaren?	101	Het betreft hier de streefwaarde die is opgenomen in de begroting 2026. We willen dus dat het aantal incidenten in 2026 is afgenomen t.o.v. 2025. In de trendrapportage 2019-2024 is een overzicht van de afgelopen jaren opgenomen.
55	Vereiste mobiliteitsmaatregelen op korte termijn. Wanneer komen de plannen? Kan er in 2026 gestart worden?	107	Dit maakt onderdeel uit van het grotere geheel van maatregelen van de Brainportdeal en convenant Beethoven. Eén van de maatregelen die recent specifiek hiervoor is vastgesteld is de verbreding van de tunnel onder de A58 op de Erica Spottersweg door gemeente Eindhoven (bij Best). Er wordt volop gewerkt aan de uitvoering van de maatregelen uit het Korte Termijn Pakket. De Staten zullen worden geïnformeerd over de voortgang n.a.v. specifieke momenten in de besluitvorming, via de reguliere S&V-cyclus en via een separate voortgangsrapportage over de Brainportdeal.
56	2 HUB'S gereed in 2027. Wanneer (locatie)plannen bekend?	109	De exacte locaties worden nu onderzocht. In 2026 zullen deze bekend zijn.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
57	MMK-planstudie. Wanneer gereed?	109	Op basis van het voorkeursalternatief worden de afspraken over de planstudie, zoals de scope en planning, nader vastgelegd, waarna uitwerking van dit voorkeursalternatief gaat plaatsvinden. De verwachting is dat deze planstudiefase in 2027 afgerond zal zijn.
58	“doortrappen” ambitie is dat 80% van gemeenten hieraan meedoen. Hoe te bereiken?	110	Dit bereiken we op 2 manieren: 1. Tot het eind van de bestuursperiode zijn ‘Doortrappen-coördinatoren’ aangesteld die actief gemeenten werven en hen helpen met het opzetten van fietsactiviteiten voor senioren. Het gaat erom dat senioren langer en veilig blijven fietsen. 2. Gemeenten kunnen maximaal 80% provinciale cofinanciering krijgen voor Doortrappen-maatregelen, vanuit het RMP mensgerichte maatregelen verkeersveiligheid. Naar verwachting nemen 55 % van de Brabantse gemeenten eind 2025 deel aan Doortrappen.
59	Onder- en of overbesteding. Zijn wij hierbij afhankelijkheid van gemeenten? Zo ja, in welk opzicht? (graag verklaring en aanpak)	111	Op basis van wet- en regelgeving dienen de lasten van subsidies boven € 2,5 mln. over de verschillende jaren te worden genomen op basis van de financiële voortgang bij gemeenten. Op basis van een jaarlijkse voortgangsmelding van de gemeenten kan de provincie verplicht zijn tot een aanpassing van de lastneming. We zijn hierbij dus afhankelijk van (financiële) voortgang bij gemeenten, maar ook van de nauwkeurigheid van financiële ramingen over de jaren door gemeenten.
60	Opcenten heffing. Is er een beeld van de opcenten die Brabant misloopt doordat inwoners van Brabant rijden in voertuigen die strijdig met de fiscale regelgeving niet in Nederland geregistreerd zijn? Als er naheffingen plaats vinden in latere jaren wordt dit alsnog aan de provincie uitgekeerd?	137	Nee, dat beeld hebben we niet. De belastingdienst keert op basis van de opgelegde en betaalde aanslagen de provinciale opcenten door aan de provincies.
61	Mis de impact van de defensieplannen (graag toelichten)	Algemeen – provinciale heffingen	De defensieplannen zullen komende tijd verder vorm krijgen. Daar waar deze plannen provinciale processen en projecten raakt is de provincie in gesprek met het Rijk. Vanwege de vertrouwelijkheid zijn de plannen niet openbaar. De defensieplannen zijn ook deels gerelateerd aan de Rijksopgave en de provincie is hierbij minder direct betrokken.
62	Mis de voortgang aanpak truckparkings (graag toelichten)	Algemeen – provinciale heffingen	Nog dit jaar worden de Staten geïnformeerd over het plan van aanpak n.a.v. de aangenomen motie. Hierin wordt aangegeven welke oplossingsrichtingen er zijn om tot meer parkeerplekken voor vrachtwagens te komen.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
63	Mis de veerponten (graag toelichten)	Algemeen – provinciale heffingen	Op basis van het beleidskader mobiliteit (en het bestuursakkoord) zien we geen directe provinciale rol in de exploitatie van veerdiensten. We bieden wel de mogelijkheid van een incidentele financiële bijdrage in de verduurzaming van veerdiensten (en om zo ook de exploitatie duurzaam te verbeteren). De Staten zijn hierover recent geïnformeerd via een statenmededeling n.a.v. een motie .
64	Hoe moeten we een begroting uit gaan werken als we werken met cijfers van januari 2024? (Graag een toelichting)	193/194	Per abuis staan hier nog de oude cijfers per 1 januari 2024. De cijfers per 1 januari 2025 zijn wel beschikbaar. De tekst in de begroting had als volgt moeten luiden: Om het Natuurnetwerk Brabant volledig te realiseren dient nog ongeveer 3.300* ha, via verwerving of functieverandering, beschikbaar te komen voor natuur en nog ongeveer 7.200* ha ingericht te worden. Door nog ruim 1.100* ha te realiseren Ecologische Verbindingszones worden de natuurgebieden met elkaar verbonden. *Peildatum 01-01-2025.
65	Waarom niet januari 2025? Kunnen we hieruit opmaken dat er in 2024 verder niets gedaan is? Kunnen we het budget van 2024 niet meenemen naar 2026 of is dit in 2025 helemaal besteed?	193/194	Zie het antwoord op vraag 64. Onbenut budget uit voorgaande jaren blijft beschikbaar in de reserve Natuurbeheer & ontwikkeling voor inzet in volgende jaren.
66	Hoe sluit de Begroting 2026 voor het programma <i>Landbouw en Voedsel</i> concreet aan op de doelen uit het Bestuursakkoord 2023–2027 ten aanzien van stikstofreductie, natuurinclusieve landbouw en brede welvaart?	P3-11 inleiding; P88-89 programma 7	Het bestuursakkoord 2024-2027 is als leidraad gebruikt voor de activiteiten van Landbouw & Voedsel. De hierin beschreven doelen staan vermeld in het beleidskader en zijn door vertaald naar de uitvoeringsagenda Landbouw & Voedsel.
67	Welke onderdelen van de Uitvoeringsagenda Landbouw & Voedsel 2024–2027 zijn expliciet geprioriteerd of versneld op basis van het bestuursakkoord?	P3-11 inleiding; P88-89 programma 7	De belangrijkste onderwerpen in dit verband zijn bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> - Actieplan gewasbeschermingsmiddelen. - Project Real time meten en monitoren (continue meten) - Project borgen voer- en managementmaatregelen (VAMOS). - Overgangsgebieden

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
68	Wordt de voortgang van deze prioriteiten in 2026 ook gekwantificeerd of uitsluitend kwalitatief gerapporteerd (zoals de tweejaarlijkse rapportage over boeren-burger-begrip)?	P3-11 inleiding; P88-89 programma 7	De 80%-versie van actieplan gewasbeschermingsmiddelen is al aan uw Staten aangeboden. Het project rondom 'real time meten en monitoren' wordt in 2026 afgerond. U wordt daarover met een Statenmededeling geïnformeerd. Over het project van borgen van voer- en managementmaatregelen wordt u in 2027 geïnformeerd.
69	In de begroting wordt verwezen naar het <i>Stappenplan verdere verduurzaming pacht</i> en de regeling Grond voor Extensivering a. Hoeveel hectares agrarische grond verwacht de provincie in 2026 aan te kopen of uit te geven via deze regelingen? b. Hoe verhoudt dit zich tot de grondpositie die nodig is voor de doelen uit de Aanpak Landelijk Gebied?	p.92-93 Programma 7;; P190 paragraaf 7	Via de regeling Grond voor Graasdierhouderij hebben we op dit moment 25ha aangekocht en terug in erfpacht gegeven. Er loopt nog een aanvraag voor 11,4 ha. De regeling is vraag gestuurd, daarmee is het erg moeilijk in te schatten hoeveel we in 2026 aankopen en uitgeven. Het is onze ambitie hier een forse stap in te maken. Het stappenplan Verduurzaming Pacht voorziet niet in de aankoop van grond maar op tijdelijk gebruik door kortdurende verpachting van de ruilgrondportefeuille. Naast het tijdelijk gebruik werken we op dit moment met twee grondregelingen, voor Natuurinclusieve landbouw en de door u genoemde regeling Grond voor extensivering. Deze werken op basis van erfpacht. Een grondpositie die nodig zou zijn om de doelen uit de Aanpak Landelijk Gebied te halen is van zoveel factoren afhankelijk dat dit nu niet in beeld te brengen is. De regelingen zien op extensivering van het grondgebruik, in de Uitvoeringsagenda is hiervoor binnen de opgaven van de Aanpak Landelijk Gebied een ambitie van 1000 ha geformuleerd.
70	Worden de opbrengsten en lasten van het <i>Grondfonds Natuurinclusieve Landbouw</i> (zoals genoemd op p. 92–93) apart zichtbaar gemaakt in de provinciale balans of via het programma <i>Landbouw en Voedsel</i> ?	P92-93	Er is een apart investeringskrediet gevoteerd om de aankopen van het grondfonds te kunnen doen. Deze aan- en verkopen en eventuele afwaarderingen op de gronden worden op de kapitaaldienst en dus op de balans zichtbaar gemaakt. Daarnaast worden de exploitatie lasten en baten tot uitdrukking gebracht binnen de verlies- en winstrekening (gewone dienst) van de provincie. Deze zijn opgenomen binnen het programma Landbouw en Voedsel.
71	Op welke wijze borgt de provincie dat de pachtvoorwaarden uit het stappenplan (o.a.	P92-93	Deze controles worden in opdracht van ons door de Omgevingsdiensten uitgevoerd.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	beperking kunstmest/gifgebruik) worden gehandhaafd?		
72	Er is een post "Innovatie landbouw" (€ 560 000) en "Innovatieve stallen" (€ 275 866) <p>a. Hoe worden deze middelen verdeeld tussen kennisinstellingen, proeftuinen (zoals AgroProeftuin NOB) en individuele agrariërs?</p> <p>b. Welke KPI's gelden hierbij?</p>	P93-P94	De post "Innovatie landbouw" is bedoeld om projecten te stimuleren die bijdragen aan een innovatieve landbouw- en voedselketen in brede zin. Vrijwel de gehele post wordt ingezet voor Landbouw Innovatie Brabant (LIB) (€ 500.000,-) waarbij kleinschalige innovatieprojecten worden ondersteund. Het overige deel is bedoeld voor de financiering en ondersteuning van samenwerkings- en /of internationaliseringsactiviteiten. <p>De post 'Innovatieve stallen' (€ 275.866) wordt ingezet voor projecten en activiteiten die bijdragen aan een duurzame veehouderij. Dit omvat onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taskforce Toekomstbestendige Stallen; een samenwerkingsverband met ZLTO, HAS, FME en BAJK om vernieuwing in en rondom stallen te stimuleren. • Het stimuleren van innovatieve projecten ten behoeve van reductie van ammoniakemissie. Ten gunste van individuele agrariërs zoals total circular farm concept. <p>Het stimuleren van continue monitoring van emissies in stallen. Ten gunste van de dierlijke sectoren.</p>
73	Worden deze innovatiegelden gekoppeld aan de maatregelen uit BOS 2.0 (bijv. emissiereductie) of lopen ze daar parallel aan?	P93-94	Deze middelen zijn niet gekoppeld aan de maatregelen uit de BOS 2.0 maar aan de uitvoeringsagenda landbouw en voedsel. Wel kunnen beide trajecten bijdragen aan hetzelfde doel; emissiereductie.
74	Op welke wijze monitort de provincie het effect van deze investeringen op daadwerkelijke emissiereducties (NH ₃ , fijnstof, geur)?	P93-94	In algemene zin via de milieu toestemmingen registratie uit de kern registratie dieren verblijven. www.Krd.igoview.nl En direct door betrokkenheid en beoordeling van de projecten die wij steunen op haalbaarheid en emissiereductie.
75	In de BOS 2.0 is opgenomen dat jaarlijks een dalende lijn in stikstofemissie uit Brabantse bronnen moet worden gerealiseerd? <p>a. Welke concrete reductiedoelen (in kton NH₃) gelden voor 2026 – 2030?</p>	P93-94	a. De BOS 2.0 loopt tot 2027. In de BOS is geen emissiereductiedoel van ammoniak voor de periode 2026 – 2030 opgenomen. <p>b. Er ligt een knip tussen de landelijke monitoring van bureau Emissieregistratie en het meten en rapporteren van de resultaten per jaar (BOS). Dat laatste is uitwerking. De landelijke cijfers van bureau Emissieregistratie zijn gebaseerd op alle beschikbare informatie die landelijk voor alle sectoren wordt bijgehouden. Een belangrijk onderdeel zijn de landbouwtellingen uitgevoerd door het Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Daarin zijn stalsystemen, grondgebruik en dergelijke</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>b. Hoe worden de resultaten per jaar gemeten en gerapporteerd in relatie tot de landelijke emissieregistratie?</p>		<p>opgenomen. Veranderingen mede ten gevolge van uitvoering van de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof zullen op termijn dan ook leiden tot aanpassing van de landbouwtellingen en daarmee de stikstofemissies die bureau Emissieregistratie publiceert.</p>
76	<p>Hoeveel budget uit het programma <i>Landbouw en Voedsel</i> is in 2026 direct gekoppeld aan BOS 2.0-maatregelen (zoals beëindigingsregelingen, extensivering, pilots)?</p>	P93-94	<p>Er is geen budget direct gekoppeld aan BOS 2.0 maatregelen.</p>
77	<p>Worden de effecten van BOS 2.0 geïntegreerd met de doelen uit het Beleidskader Natuur 2030 en het Regionaal Water- en Bodemprogramma 2022-2027?</p>	P93-94	<p>Voor de opgaven en ambities uit de BOS 2.0 hebben we rekening gehouden met de opgaven en ambities ten aanzien van andere beleidsdoelen, zoals natuur en water, zodat de opgaves en ambities ten aanzien van stikstof ook bijdragen aan andere doeleinden.</p> <p>Effecten van bepaalde maatregelen uit de BOS 2.0 dragen op die manier ook bij aan andere doelstellingen, zoals natuurherstel en verbetering waterkwaliteit.</p> <p>De juiste omgevingscondities op het gebied van stikstof en water en bodem zijn voorwaardelijk om de doelen uit het Beleidskader Natuur 2030 te kunnen realiseren. Daarom zijn de beleidskaders integraal afgestemd en worden de omgevingscondities gemonitord zodat de effecten daarvan kunnen worden betrokken bij het doelbereik.</p>
78	<p>Het <i>Plan van Aanpak Jonge Boeren</i> wordt in 2026 voortgezet.</p> <p>a. Hoeveel jonge boeren (of “boer-zoekt-boer”-matches) zijn voorzien voor 2026?</p> <p>b. Welke financiële middelen zijn daarvoor begroot?</p>	P93-94	<p>a. We gaan in 2025 evalueren of het boer-zoekt-boer project in 2026 wordt doorgezet of op een later moment. De bedrijfsoverdragers die mee hebben gedaan, hebben het heel waardevol gevonden. Maar de stap om mee te doen blijkt toch groot. Gezien alles wat speelt rondom wet- en regelgeving en stoppersregelingen, kan het zijn dat een jaar uitstel voor nu het betere besluit is. In de eerste editie waren er 5 bedrijfsoverdragers die meededen en in de tweede editie slechts 2. Direct of indirect (in het na-ijl effect) zijn alle bedrijven bezig met een externe opvolger. Maar we doen meer dan alleen het boer-zoekt-boer project vanuit het actieplan. Daarop blijven we natuurlijk inzet plegen.</p> <p>b) Voor 2026 is € 30.000 voor jonge boeren gereserveerd. In 2027 is ook nog € 25.000 voor boer zoekt boer opgenomen.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
79	Hoe wordt binnen dit plan geborgd dat jonge boeren ook toegang krijgen tot grond via de provinciale grondregelingen?	P93-94	De grondregelingen zijn ook voor jonge boeren beschikbaar. In de praktijk maken jonge boeren ook veel gebruik van de regelingen, onze regelingen helpen om grond te gebruiken tegen een gunstigere prijs. Voor jonge boeren is dit aantrekkelijk, bijvoorbeeld bij een bedrijfsovername
80	<p>1. De begroting noemt een doel van 500 natuurinclusieve boeren en 15 % biologisch areaal in 2030</p> <p>Wordt er gemonitord of provinciale pachtgronden bijdragen aan deze doelen, en zo ja, hoe?</p>	P.92-93	De hoeveelheid provinciale biologische pachtgronden wordt gemonitord. Wij dragen overigens ook via onze grondregelingen bij aan de ambities t.a.v. natuurinclusieve en biologische landbouw. Dit monitoren we eveneens.
81	<p>De totale programmabegroting Landbouw en Voedsel bedraagt € 31,4 mln aan lasten en € 18,2 mln aan baten.</p> <p>a. Welke posten binnen de baten betreffen SPUK-middelen of Rijksbijdragen (bijv. NPLG, RPML)?</p> <p>Hoeveel is structureel provinciaal geld?</p>	P94-95	<p>Dit betreffen de volgende posten:</p> <p>€ 8,5 mln Innovatie Rijksbijdrage NPLG</p> <p>€ 0,6 mln Innovatie Rijksbijdrage NPLG (Grondbank Graasdierhouderijen)</p> <p>€ 9,0 mln SPUK RPLM (o.a. voer- en managementsystemen, biodiversiteitsmonitor, CO2 vastlegging en extensivering)</p> <p>Er is ongeveer € 600.000 (vanaf 2028) structureel qua programmabudget en +/- € 2 mln structurele capaciteit</p>
82	Zijn er in 2026 middelen gereserveerd voor grondverwerving in het kader van de Aanpak Landelijk Gebied of enkel voor beleidsondersteuning?	P94-95	In de ALG middelen (LPN + NR) zit geen geld voor grondverwerving. In LPN zitten middelen voor vermindering drukfactoren N2000 en in NR voor o.a. GDBA, extensivering, water vasthouden etc.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
			Indien grond verworven moet worden voor een project, dan zal dit uit de reguliere grondverwervingsmiddelen moeten gebeuren. Uit welke middelen is afhankelijk van aard van het project en de initiatiefnemer van het project. Er is bijvoorbeeld (grondverwervings)budget voor het NNN en voor Grondruilfonds Peelvenen.
83	Hoe verhoudt deze programmabegroting zich tot de middelen in de Grote Oogst-aanpak (ruimtelijke transities) waarin landbouw-, natuur- en woonopgaven samenkomen?	P94-95	Er is geen directe relatie met de Grote Oogst aanpak
84	Welke indicatoren uit het Beleidskader <i>Landbouw en Voedsel 2030</i> worden actief gemonitord binnen de begroting 2026?	P94-95	Het beleidskader wordt in zijn geheel gemonitord en verantwoord via de bestuursrapportages en voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda.
85	Komt er een integrale voortgangsrapportage waarin landbouw-, stikstof-, water- en natuurdoelen gezamenlijk worden weergegeven, zoals voorzien in het bestuursakkoord?	P94-95	De voortgangsrapportages zijn gekoppeld aan de beleidsproducten (beleidskaders en bijbehorende uitvoeringsagenda's). Een integrale voortgangsrapportage vraagt ook een integraal beleidsproduct, zoals toen het voornemen was met het Brabants Programma Landelijk Gebied (BPLG). Bij het opstellen van de huidige voortgangsrapportages geven we zoveel mogelijk dwarsverbanden aan tussen de landbouw-, stikstof-, water- en natuurdoelen aan en kijken we op welke vlakken we dat nog verder kunnen verbeteren.
86	Welke projecten met betrekking tot positieve gezondheid zijn uitgevoerd in 2024 en 2025?	21	In 2024 en 2025 heeft de provincie Noord-Brabant de inzet op positieve gezondheid verder versterkt. Met het <i>Brabants Model Positieve Gezondheid</i> is gezondheid breder verankerd in beleid en uitvoering. Via het platform <i>De Gezonde Brabander</i> en de jaarlijkse <i>Dag van de Gezondheid</i> zijn kennisdeling en samenwerking vergroot. De provincie co-financierde integrale projecten als <i>Mooi Maasvallei</i> , <i>Groene GGZ</i> , <i>Een fijne wijk maken we samen</i> en <i>Active Living</i> . Daarnaast is onderzoek gedaan naar een woonzorgfonds vanuit de immunisatieportefeuille. Tot slot heeft de provincie gelobbyd voor een Brabants behandelcentrum voor Q-koorts en post-COVID.
87	Wat betreft de gezondheidsindicator per begrotingsprogramma, worden daar nu al plannen voor getrokken of moeten die nog van de grond komen? Hoe wordt daar vorm aan gegeven?	21	Voor elk begrotingsprogramma is een gezondheidsindicator ontwikkeld. Elk jaar worden deze indicatoren verder verbeterd. Zo maakt elk programma hoe ze bijdraagt aan het grote doel van drie gezonde levensjaren erbij voor iedere Brabander in 2030.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
88	Wat betreft het dashboard gezondheid, bestaat er ook zoiets om inzichten te krijgen in de verdeling van gezondheid in regio's/verschillende gebieden van Brabant? Zo nee, bestaan er inzichten op dit thema vanuit de regio's?	22	Ja, de BrabantScan van de GGD'en wordt gebruikt om inzicht te krijgen in de gezondheid per regio en gemeente.
89	Zijn er vanuit de nota ruimte al inzichten/grote veranderingen die doorgevoerd moeten worden? Wat voor effect heeft dit op huidig bestaand inrichting?	29	Nee die zijn er nog niet. Momenteel ligt het ontwerp ter inzage .
90	In hoeverre wordt natuurinclusief bouwen een peiler in het programma natuurinclusief	Ruimte en wonen	De agenda natuurinclusief wordt eind 2025 gedeeld met PS.
91	Er wordt aangegeven dat Brabantse delta als enige 34 km moet herstellen aan regionale keringen vanwege een aanvullende opgave, betreft dit alle 34km voor die ene opgave of zijn dit nog andere herstelwerkzaamheden die hier ook bij horen?	42/43	Na navraag bij Waterschap Brabantse Delta blijkt de verbeteropgave kleiner, namelijk 17 kilometer. De verbeteropgave heeft betrekking op door RWS aan het waterschap Brabantse Delta overgedragen keringen langs het Markkanaal en het Drongelens kanaal. Dit is een aanvullende opgave. De afgelopen periode is circa 17 kilometer aan verbeteropgave realiseert, door personele wisselingen bij beide organisaties is dit niet verwerkt in deze indicator. Dit zal worden aangepast in de BURAP-I van 2026. Resterend blijft dus een aanvullende verbeteropgave over van 17 kilometer.
92	Er wordt aangegeven dat Brabantse delta als enige 34 km moet herstellen, echter staat er bij Rivierenland niks aangegeven, betekent dit dat Rivierenland niet is meegenomen in de toetsing cyclus? Of dat Rivierenland 0 km hoeft te herstellen?	42/43	Rivierenland volgt andere toetsingscyclus dan de andere 3 waterschappen. In 2024 is door Rivierenland een basistoetsingsrapportage aangeleverd. Hieruit blijkt dat er voor veel regionale keringen nader onderzoek nodig is om te bepalen of/wat de verbeteropgave is. De definitieve rapportage van het nader onderzoek moet in 2028 worden opgeleverd. Dan is er zicht op verbeteropgave van waterschap Rivierenland.
93	Is er zicht op of het Schone Lucht Akkoord of verlengd wordt of een opvolger krijgt?	63	De looptijd van het Schone Lucht Akkoord is tot 2030. De kennisdeling in het netwerk en samenwerking met de deelnemende partners binnen het SLA is waardevol en willen we zeker in standhouden. Het is nog te vroeg om aan te geven in welke vorm dat zal zijn na 2030.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
			Vooralsnog ligt er geen officiële toezegging van het rijk voor voortzetting na 2030 en in de ontwerp-nota Ruimte (de opvolger van de Nationale Omgevingsvisie waarin de visie op de fysieke leefomgeving tot 2050 wordt gegeven) wordt het Schone Lucht Akkoord en een eventuele verlenging of opvolger niet genoemd.
94	Er wordt geduid: "het gebruik van niet vernieuwbare grondstoffen is volgens de landelijke afspraken met 50% verminderd in 2030" Welke concrete stappen worden er gemaakt om dit te realiseren? En ten overstaande van welke indicator wordt een 50% verschil gemeten?	76/77	De acties die we als provincie uitvoeren staan vermeld in de Uitvoeringsagenda Economie, Kennis & Talentontwikkeling 2024-2027. Op gebied van monitoring van de transitie naar een circulaire economie is gekozen voor 5 criteria en recent is vanuit IPO een rapport gepubliceerd dat inzicht geeft in de voortgang van de transitie. De Provincie Circulaire Economie Monitor (PCEM 2025) is hier te vinden.
95	Zijn er prognoses rondom de ontwikkeling van werkloosheid in Brabant?	71	We werken niet zo zeer met prognoses, maar we volgen wel de trends rondom werkloosheid in Brabant. Dit is terug te vinden via de website van Arbeidsmarkt in Zicht. De werkloosheidspercentages zijn hier te vinden
96	Zijn er programma's in samenwerking met bedrijfsleven, gemeente en/of de provincie die gaan rondom omscholing van werknemers naar andere sectoren?	71	Ja, onze belangrijkste samenwerking is georganiseerd via Pact Brabant. Op het thema omscholing in het bijzonder hebben we met onze partners Brabant Leert opgericht.
97	MKB wordt begeleid bij digitale transformatie en andere transitithema's . Welke andere transitithema's moet aan gedacht worden?	75	Circulaire economie, verbeteren arbeidsproductiviteit, cyberweerbaarheid en Leven Lang Ontwikkelen.
98	Wat zijn de criteria voor een hoogwaardige industrie? Welke duurzaamheidscriteria zijn hier in opgenomen?	76	Een hoogwaardige industrie duidt op een hoog groeivermogen, hoge R&D uitgaven, veel toegevoegde waarde en is kennisintensief. In de Uitvoeringsagenda Economie zijn geen aparte duurzaamheidscriteria opgenomen. Hierin volgen we overig staand provinciaal beleid, zoals bijvoorbeeld de Energieagenda 2019-2030.
99	Er wordt beschreven beter te scoren op opleidingsniveau. Want de criteria zijn om beter te scoren op opleidingsniveau.	76	Bedoeld wordt meer mensen de startkwalificatie laten behalen (MBO-2), zijnde het minimale opleidingsniveau om voldoende kans te maken op duurzaam geschoold werk. Het geeft aan dat je over de juiste vaardigheden beschikt voor (vervolg) onderwijs of beroep.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
100	Wat houdt een “voorkeursbesluit” in?	83	Een voorkeursbesluit of voorkeursbeslissing is een onderdeel van de projectprocedure volgens de Omgevingswet. Het bevoegd gezag sluit met deze beslissing de verkenningsfase af en besluit over haar voorkeur m.b.t. de mogelijke oplossing van de onderzochte opgave. Voor de voorkeursbeslissing geldt een plan-mer-plicht. De voorkeursbeslissing vormt het kader voor het projectbesluit. Voor uitgebreide informatie zie: Projectprocedure Informatiepunt Leefomgeving
101	Er wordt gesproken over een significante afname van emissie. Lliggen hier getallen of onderbouwing onder? wanneer spreken we over significant?	89	Dat het resultaat met grote zekerheid van de benoemde bron afkomstig is en hiermee een duidelijke daling van de waarde wordt waargenomen. De getallen kunnen gevonden worden op Brabant inZicht (Lucht - Brabant InZicht)
102	Welke initiatieven worden genomen om eiwitten in consumptiepatroon om plantaardige eiwitten in het consumptiepatroon te vergroten?	90	<p>Hoewel het voedingsbeleid nationaal wordt vormgegeven, draagt de provincie actief bij aan de versnelling van de eiwittransitie door samenwerking in de keten. Dit doen we via:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bean Deal – vergroting van teelt, verwerking en consumptie van Nederlandse plantaardige eiwitgewassen. • Plant Protein Forward (PPF) – stimulering van de afzetmarkt en ketensamenwerking rond peulvruchten. • Partnerschap met BEANMEAL (beanmeal.nl) – jaarlijkse campagne rond Wereldpeulvruchtendag (10 feb). • Challenge Chef-kok BEANMEAL 2025–2026 – Brabantse cateraars ontwikkelen plantaardige gerechten met lokale bonen (brabant.nl). • Netwerksamenwerking binnen het <i>Provinciaal Eiwit Netwerk NL</i> en <i>The Protein Community (TPC)</i> om kennisdeling en innovatie te versnellen. • Onderwijs en innovatie: <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Beet! (Brabant Eet!)</i> – samenwerking onderwijs–bedrijfsleven; ○ <i>Jong Leren Eten & Plantaardig van boer tot bord</i>; ○ <i>Scale Up Plant</i> – innovatie in procestechnologie; ○ <i>MAP – Mbo-student in Actie voor Plantaardig voedsel</i>. <p>Communicatie en bewustwording via nieuws, video’s en sociale media over de voordelen van plantaardige eiwitten.</p>
103	Vallen onder natuurinclusief ook biologische boeren?	92	Biologische boeren –vooral de grondgebonden sectoren- zijn doorgaans ook natuurinclusief.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
104	We hebben € 10 mln. geïnvesteerd in deze bestuursperiode (2027) ter verbetering van de verkeersveiligheid van schoolfietsroutes.	101	Het is niet helder wat exact de vraag is. Voor verdere toelichting verwijzen we naar de beantwoording van vraag 29.
105	De potjes, Data Verkeersveiligheid en Data provinciale wegen wordt van 2026 tov 2027 meer dan verdubbelt. Waar zit deze verdubbeling in? En heeft u enkele voorbeelden waar dit geld voor gebruikt gaat worden?	103	Voor beide opdrachten zijn in het kader van het bestuursakkoord € 2,4 mln resp. € 3,9 mln middelen uit de reserve Verkeer & Vervoer beschikbaar gesteld voor de periode 2024 - 2027. Deze bedragen zijn voor deze bestuursperiode op de meerjarige periode geraamd; deze financiële scope blijft gehandhaafd. De opdracht voor data verkeersveiligheid gaat over de risicogestuurde aanpak om meer inzicht te krijgen in knelpunten op gebied van weginrichting en inzicht in gedrag van weggebruikers. Dit is randvoorwaardelijk om van reactieve naar pro-actieve en effectieve verkeersveiligheidsaanpak te komen. De opdracht voor data provinciale wegen gaat over het structureel, totaal en gedetailleerd inzicht te krijgen van in de toestand én het gebruik van de provinciale infrastructuur. De manier van samenwerken i.h.k.v. data-uitwisseling en projectoplevering (zowel intern als met externe partners) wordt structureel heringericht en efficiënter gemaakt, conform toekomstige standaarden. Dit resulteert in betere beleids- en investeringskeuzes en zo kan het beheer en onderhoud efficiënter worden uitgevoerd.
106	Wanneer kunnen we (een eerste opzet van) de beloofde nota over dierenwelzijn verwachten?	Algemeen	Aan het einde van dit jaar.
107	"Door de bezuiniging op het programma Natuur hebben we voor een deel van de EVZ-opgave (175 van de 1.325 ha) vooralsnog geen provinciale budgettaire dekking meer." Hoeveel middelen zouden er per jaar nodig zijn om het resterende deel van de EVZ's wél te realiseren?	54	Om het nog niet gedekte deel van de EVZ's (175 ha) te realiseren zou er in totaal op basis van de huidige normbedragen nog ca. € 13 miljoen nodig zijn (peildatum 1-1-2025).
108	"Gemeenten en waterschappen worden gestimuleerd om daarvoor, aangevuld met andere locaties waar aantoonbaar veel faunaslachtoffers vallen, faunapassages aan te leggen en goed te onderhouden."	54	Gemeenten en waterschappen worden gestimuleerd door middel van een subsidieregeling, waarmee 75% van de subsidiabele kosten tot een maximum van 75.000 euro per aan te leggen faunavoorziening wordt bijgedragen in de kosten. Aanvullend hebben wij het Coördinatiepunt Landschapsbeheer van Brabants Landschap de opdracht gegeven om gemeenten en waterschappen daartoe te stimuleren en daarbij te faciliteren.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>a. Op welke wijze worden gemeenten en waterschappen gestimuleerd om faunapassages aan te leggen?</p> <p>b. Welke gemeenten en waterschappen hebben (de afgelopen jaren) faunapassages aangelegd? En welke gemeente en waterschappen niet?</p> <p>Is bekend waarom zij dat niet gedaan hebben? En vallen hier ook de locaties onder waar aantoonbaar veel faunaslachtoffers vallen, of zijn deze reeds gerealiseerd?</p>		<p>De afgelopen jaren (2023-2025) hebben de volgende gemeenten met gebruikmaking van de subsidieregeling faunapassages aangelegd: Altena, Baarle-Nassau, Breda, Deurne, Eindhoven, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Land van Cuijk, Maashorst, Oss, Sint-Michielsgestel, 's-Hertogenbosch. Someren, Tilburg en Vught. De afgelopen jaren heeft geen van de waterschappen rechtstreeks gebruik gemaakt van deze subsidieregeling, in overleg met de gemeente doet die als beheerder de aanvraag. Dit geldt bijvoorbeeld ook bij EVZ's, waarbij de EVZ inrichting door het waterschap gebeurt en de passage door de gemeente wordt aangevraagd. Indirect profiteren dus ook waterschappen mee.</p> <p>In hoeverre gemeenten en waterschappen zonder provinciale subsidie faunapassages hebben aangelegd is ons niet bekend. Evenmin is ons bekend wat de exacte overwegingen zijn van gemeenten en waterschappen die geen faunavoorzieningen hebben aangelegd.</p>
109	<p>“In 2030 zijn 100 nieuwe faunapassages in provinciale en gemeentelijke wegen en kanalen aangelegd t.o.v. 2022. Voor de eerder geplande 100 faunapassages is vooralsnog geen financiële dekking om ze in 2030 te realiseren.”</p> <p>Hoeveel middelen zijn er per jaar nodig om de geplande 100 faunapassages wél te realiseren?</p>	54	<p>De afgelopen jaren is een subsidiebijdrage van 75% van de subsidiabele kosten tot een maximum van 75.000 euro per faunavoorziening een voldoende motivatie gebleken voor gemeenten om deze aan te leggen. Met het beschikbare budget zijn daarmee 87 passages aangelegd en met het nog beschikbare budget van € 0,3 mln./jr kunnen daarmee nog ca 4 passages/jr worden aangelegd. Om de oorspronkelijke ambitie van 200 faunapassages te kunnen realiseren is uitgaande van de bestaande regeling en rekening houdend met indexering van kostprijzen een aanvullend budget van circa € 8 miljoen nodig. Voor de periode 2026-2030 komt dat neer op € 1,6 mln./jr.</p>
110	<p>“De kosten voor de diverse faunataken zoals faunaschades en uitvoeringskosten van BIJ12 en de Faunabeheereenheid laten een forse stijging zien en overstijgen inmiddels de begrootte middelen zoals die voor deze taak bij het Natuurpact zijn overgekomen naar de provincie. We betrekken dit tekort bij gesprekken met het rijk over taken en middelen in balans en vangen dit voorlopig op binnen de reserve.”</p> <p>Hoe zijn de gestegen uitvoeringskosten van de Faunabeheereenheid te verklaren?</p>	67	<p>De taken en complexiteit van de Faunabeheereenheid (FBE) zijn toegenomen door maatschappelijke aandacht, ecologische onderbouwing en juridificering. Het bestuur van de FBE ondervond een toenemende mismatch van haar taken en de capaciteit op het bureau en heeft daarom een organisatie-adviseur de taken en verantwoordelijkheden in relatie tot de capaciteit van de FBE laten evalueren. Daaruit is naar voren gekomen dat er inderdaad een mismatch bestond en daarmee afbreukrisico's m.b.t. de kwaliteit van haar taken en het tijdig behalen van de benodigde resultaten. Om die reden is de capaciteit van het bureau uitgebreid van 2 naar 3 fte.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
111	In 2024 besloten GS om stichting Fauna Opvang Brabant (FOB) vier jaar lang financieel te ondersteunen. Waar vinden we dat terug in de begroting?		De subsidie is verleend in 2024 voor de periode 2024-2027. Doordat de last lager is dan € 2,5 mln. wordt deze in één keer genomen (in 2024) en vandaar dat dit bedrag niet terug te vinden is in de begroting voor 2026.
112	“We verwachten het geitenmoratorium te kunnen heroverwegen na het advies van de gezondheidsraad en het standpunt van het Rijk hierin.” a. Wat wordt hier bedoeld met ‘heroverwegen’? Waarop is de verwachting gebaseerd dat het advies van de gezondheidsraad, en het standpunt van het Rijk, aanleiding geven het geitenmoratorium te heroverwegen?	90	Het 2e deeladvies van de Gezondheidsraad gaat over complexere en meer gedetailleerde vragen omtrent de aard en ernst van de gezondheidseffecten en de mogelijke oorzaken. Hierdoor en het feit dat een moratorium tijdelijk is van aard, verwachten wij dat een heroverweging noodzakelijk is.
113	“we [hebben] het voornemen om de geurregels en de stalderingsregels in de omgevingsverordening te evalueren.” Ligt er een inhoudelijke grondslag aan het voornemen om deze regels te evalueren – zo ja, welke? – of is het voornemen gebaseerd op het feit dat deze regels nu een bepaalde tijd van kracht zijn?	90	Er ligt zowel een inhoudelijke als een tijdgebonden grondslag onder het voornemen tot evaluatie van de geurregels. Inhoudelijk, de omgevingswet verplicht gemeenten om bij het opstellen van hun omgevingsplan rekening te houden met de cumulatie van geur door milieubelastende activiteiten. Gemeenten dragen daarmee actief bij aan het voorkomen van overbelasting. Daarnaast is er een tijdgebonden component: het rekenmodel voor cumulatie van geur gaat uit van een vaste uitgangssituatie, namelijk 20 september 2013. Deze referentiedatum is bepalend voor de beoordeling van geurbelasting en vormt een aanleiding om de regels periodiek te herzien in het licht van actuele ontwikkelingen en praktijkervaringen. Ook de stalderingsregeling is al meerdere jaren van toepassing. De tijd sinds de invoering is veranderd door o.a. de stoppersregelingen waarbij ook een sloopverplichting geldt. Dat maakt dat het goed is om nu deze regeling te evalueren.
114	“Daarnaast richten we ons op het bevorderen van alternatieve (nieuwe) eiwitbronnen, zoals insecten, algen en micro-organismen.” Betekent dit dat de provincie in 2026 nieuwe inzet gaat plegen op het bevorderen van insecten als	91	De insectensector is een jonge, groeiende sector met potentie. Insecten kunnen organische reststromen omzetten in hoogwaardige eiwitten en zo bijdragen aan circulariteit, voedselzekerheid en duurzame voedselproductie. De sector ontwikkelt zichzelf, terwijl wij dit -vanuit programma Landbouw en Voedsel- waar mogelijk faciliteren. Daar zijn in 2026 geen middelen mee gemoeid.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>eiwitbronnen? Zo ja, waar gaat die inzet uit bestaan en hoeveel middelen zijn ermee gemoeid?</p>		
115	<p>Tijdens de behandeling van de Perspectiefnota 2026, op 11 april jl., gaf gedeputeerde Oudenhoven in reactie op motie 82, 'Kalf bij de koe', aan:</p> <p>"Wat ik wel zou kunnen toezeggen, is een soort van klein onderzoek te doen, maar het moet op voorhand natuurlijk wel wat opleveren. Ik zou graag eerst willen beoordelen wat de haalbaarheid daarvan is. In principe stel ik dan voor om een onderzoek te doen. (...) Ik wil eigenlijk voorstellen dat wij vanuit ons programma gaan onderzoeken wat de mogelijkheden zijn. En daarna komen we met een memo naar u terug, om daar eens een keer een gesprek over te voeren."</p> <p>a. Wanneer kunnen we die memo verwachten?</p> <p>b. Is het onderzoek al gaande?</p> <p>Wat is concreet de insteek van het onderzoek?</p>	Algemeen	<p>De memo Kalf bij de koe zal volgend jaar verschijnen. De insteek is om de haalbaarheid te beoordelen, met aandacht voor dierenwelzijn, praktische uitvoerbaarheid en maatschappelijke waarde. Het onderzoek zelf is nog niet gaande.</p>
116	<p>Waarop ziet de lening die verstrekt is aan Paardensportcentrum den Gouberg? Waar is deze voor verstrekt, met welk doel?</p>	78 bijlagenbun del	<p>Op grond van de Agenda van Brabant, Investeringsagenda 1^e tranche, is in 2015 deze subsidie in de vorm van een geldlening verstrekt voor de verbouwing van paardensportcentrum den Goubergh tot een topsportaccommodatie.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
117	“Bij de evaluatie van het Beleidskader Natuur 2023-2030 wordt nut en noodzaak van deze reserve heroverwogen.” Wanneer vindt de evaluatie van het Beleidskader Natuur 2023-2030 plaats?	88 bijlagenbundel	De evaluatie zal starten in 2029 ter voorbereiding van het opstellen van een beleidskader natuur voor de periode na 2030.
118	Kan een inzage gegeven worden over welke Europese fondsen en programma's kansen kunnen bieden voor Brabant?	5	Tweemaal per jaar wordt de EU-subsidiemonitor Zuid-Nederland gepubliceerd waarbij specifiek voor Brabant de Europese fondsen en programma's worden vermeld. De laatste versie van de EU-subsidiemonitor 2021-2027 Zuid Nederland is onlangs gedeeld met PS via een Memo van de gedeputeerde (Martijn van Gruijthuijsen) op 29 september en heeft als peildatum 1 juli 2025. Verder biedt de bijgevoegde bijlage (rapport Bureau Buiten) bij de Europese paragraaf in de begroting ook zicht op de kansen voor Brabant m.b.t. Europese fondsen en programma's.
119	Er wordt gesteld dat er 100 projectvoorstellen zijn gedaan. Wat voor soort projecten zijn dit en kunnen deze gespecificeerd worden naar de GGA-gebieden waar ze betrekking op hebben? Gaat het hier vooral om 100 projecten in en rondom Natura2000 gebieden / overgangsgebieden?	50/51	Zoals gemeld in de Statenmededeling Voortgang Aanpak Landelijk Gebied en tijdens de informerende themabijeenkomst zit er veel variatie in de ingediende projectvoorstellen in omvang, fase en bijdrage aan doelbereik. Daarnaast variëren de voorstellen tussen de gebieden van projectmatige aanpak tot een programmatische aanpak. Alle voorstellen liggen in het gebied rondom Natura 2000 gebieden (de GGA-gebieden).
120	Wat is de impact van de verschillende projecten? Hoe dragen deze projecten bij aan de doelstelling 'Brabant Open'?	50/51	Alle projectvoorstellen dragen in meer of minder mate bij aan de natuur-, water-, stikstof- en landbouwdoelen en kunnen daarmee ook een bijdrage leveren aan de ambitie om Brabant open te houden. De verschillende projectvoorstellen vergen echter nog nadere uitwerking samen met onze partners. De precieze impact is pas daarna te kwantificeren.
121	Hoe wordt er binnen het programma Natuur gekeken naar Europese (co)financiering? En binnen de GGA opgaven? Kan er een overzicht gegeven worden wat hierin al is bereikt en wat er nog in de pijplijn zit?	50/51	Ja, er wordt reeds gebruik gemaakt van Europese cofinanciering bij het Agrarisch Natuurbeheer en ook voor bosrevitalisering. Ook loopt er nog een project Life Climate Forest waarbij De Bosgroep en Staatsbosbeheer met cofinanciering van de provincie LIFE-subsidie heeft binnengehaald en er wordt momenteel door de Bosgroep nog een Interreg-aanvraag voorbereid. Verder blijven we kijken naar nieuwe kansen voor Europese (co)financiering. In de GGA-gebieden doen we regelmatig de oproep aan onze partners om ook te zoeken naar mogelijkheden voor Europese financiering.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
122	Met welke acties wordt ervoor gezorgd dat de aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt wordt versterkt?	71/72	Via Pact Brabant werken we met onze Brabantse partners aan een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. In dit orgaan zijn overheden, onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven vertegenwoordigd. Daar worden via de ontwikkellijnen jong talent, arbeidsproductiviteit en leven lang ontwikkelen (llo) afspraken gemaakt over deze vraagstukken.
123	Met welke actie wordt geborgd dat we talent voor Brabant behouden?	71/72	De activiteiten die voortvloeien uit de Human Capital Agenda Brabant, het MKB traineeship, het Kennispact MBO en Hoger Onderwijs, de Pactprojecten Leven Lang.
124	De beroepen waar veel vraag naar is, met name in de zorg, techniek, zakelijke dienstverlening, ICT en bouw. Zijn dit vooral praktische beroepen of gaat het ook om theoretische beroepen? Met welke acties wordt ervoor gezorgd dat op deze veel gevraagde beroepen meer invul wordt gedaan aan de vraag, meer aansluiting komt tussen onderwijs en de arbeidsmarkt en geborgd dat we talent voor Brabant behouden?	71/72	Het gaat inderdaad om veel praktische beroepen, maar ook naar theoretische beroepen is nog altijd veel vraag. Hierover is meer te vinden op de website van Arbeidsmarkt in Zicht. Via Pact Brabant werken we met onze Brabantse partners aan een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Via Brabant Leert werken we aan omscholing van de beroepsbevolking richting krapsectoren. Voor een antwoord op de vraag hoe we talent voor Brabant behouden, verwijs ik u naar de beantwoording op vraag 123.
125	Hoeveel casussen en aantallen van zonneparken bestaan er waarop er van de uitzonderingsregels met betrekking tot plaatsing op landbouwgrond in de zonneladder / equivalent in omgevingsverordening gebruik wordt gemaakt? Is het mogelijk om de uitzonderingsregels voor bouwen van zonneparken op landbouwgrond verder te beperken of te schrappen?	80/81	De aanscherping van de Omgevingsverordening (per 1 januari 2025) maakt, naast mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik, enkelvoudige plaatsing van zonneparken op landbouwgrond alleen nog meer mogelijk in uitzonderingssituaties: transitiegronden en/of het kunnen verminderen van netcongestie. Na de aanscherping van de Omgevingsverordening gaat het om 11projecten binnen 4 gemeenten. Aanpassing van deze regels is aan PS, waarbij het goed is te vermelden dat deze aanscherping vanuit afspraken van Rijk en decentrale overheden is gekomen, waarvoor het Rijk het initiatief heeft genomen naar aanleiding van een aangenomen motie in de Tweede Kamer.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
126	Voor hoelang worden standaard vergunningen afgegeven voor de bouw van windturbines en windparken? In hoeverre zijn er uitzonderingen op de duur van de vergunning?	80/81	Vergunningen kunnen voor maximaal 25 jaar afgegeven. Daar worden geen uitzonderingen op gemaakt.
127	Kan de vergunning verlengt worden, en wat dient de eigenaar van de windturbine / windpark na die periode hiermee te doen? Wordt in het vergunningspakket door provincie nog eisen gesteld t.a.v. het recyclen van de verwijderde turbine(s)? Moet de eigenaar ook de funderingen van de windturbine verwijderen? In hoeverre kan dit worden opgenomen in provinciale regelgeving?	80/81	Een vergunning kan niet worden verlengd, wel kan een nieuwe vergunning worden aangevraagd. De vergunning ziet op de aanwending van ruimte ten behoeve van een activiteit. Juridisch kunnen geen eisen worden gesteld aan zaken als recycling. Wel worden voorwaarden gesteld aan de staat waarin de locatie na afloop van de vergunning dient te worden opgeleverd.
128	In hoeverre kan een bestaande windmolen vervangen worden door een grotere variant? Hoe vaak komt dit voor? In hoeverre is hiervoor een nieuw vergunningstraject voor nodig of kan dit verkort worden afgedaan? Kan hiervoor in de provinciale regelgeving beperkingen op worden gelegd?	80/81	Gedoeld wordt op repowering. Dit is in een aantal gevallen mogelijk binnen de bestaande vergunning, waarbij de looptijd van de vergunning niet wordt gewijzigd. Dit kan niet worden beperkt, omdat dit binnen de reeds verleende vergunning past. Als de vergunning geen ruimte laat, dan dient een nieuwe vergunning te worden aangevraagd. Daarvoor gelden de gebruikelijke trajecten en voorschriften.
129	Wat is nu (landelijk) de stand van zaken t.a.v. afstandsnormen van windturbines tot woningen en bedrijven?	80/81	Op dit moment is er nog geen door het rijk algemeen vastgestelde normering m.b.t. windturbines. Het bevoegd gezag (onder de Energiewet tot 15 MW is dat de gemeente en tussen de 15 en 100 MW is dat de provincie) kan zelf, afgestemd op de specifieke situatie en inhoudelijk onderbouwt, een eigen normering vaststellen voor geluidsbelasting, slagschaduw, externe risico en schittering. Het is niet duidelijk wanneer het Rijk een landelijke normering voor windturbines vast gaat stellen.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
130	Wat zijn de verwachte gevolgen voor bestaande windparken en windparken in vergunningstraject wanneer de formele landelijke normen strenger zijn dan in Brabant wordt toegepast?	80/81	Omdat er geen landelijke normen zijn, is het nog niet mogelijk om deze gevolgen in beeld te brengen. Strengere normen zullen altijd beperkende effecten hebben op opwek mogelijkheden.
131	Welke opties van participatie in windparken zijn er volgens de provincie, EN kan dit technisch gezien geborgd worden door een artikel op te nemen in de provinciale omgevingsverordening van Noord-Brabant of elders in provinciale regelgeving?	80/81	Wij wijzen u op de te ontwikkelen provinciale participatieverordening , waarin wij aangeven dat participatie in alle gevallen noodzakelijk is. Dit heeft alleen werking in die gevallen dat de provincie het bevoegd gezag is.
132	In de Begroting 2026 en de onderliggende Programmering Mobiliteit 2026 - 2045 worden de geplande mobiliteitsprojecten en de financiële reserves waaruit deze projecten worden gefinancierd beschreven. Kunt u aangeven welk deel van de geplande onttrekkingen uit de <i>Reserve DU; Verkeer en Vervoer/SIF</i> in de periode 2026 - 2029 uit het SIF komt en dit uitsplitsen per modaliteit?	112	Op de meerjarige begroting 2026-2029 is totaal € 346.497.101,- (154 mln OV, 28 mln rijksinfra; 31 mln goederencorridor; 133 mln mobiliteitspakketten) t.l.v. de reserve Verkeer & Vervoer en € 374.466.530,- (150 mln OV, 58 mln rijksinfra, 7 mln fiets, 159 mln mobiliteitspakketten) t.l.v. reserve Spaar- & Investeringsfonds. Het is niet éénduidig te bepalen t.b.v. welke modaliteit de investering wordt gedaan. Soms dragen we namelijk bij in multimodale pakketten (vooral fiets en mobiliteitshubs). Daarnaast worden er investeringen gedaan in provinciale infrastructuur. Deze uitgaven moeten geactiveerd worden en worden via afschrijvingen t.l.v. exploitatiebegroting gebracht. Het gaat daarbij om € 123 mln t.l.v. reserve Verkeer & Vervoer en € 238 mln t.l.v. reserve Spaar- & Investeringsfonds.
133	Kunt u aangeven welk deel van de in deze bestuursperiode (2023 – heden) reeds onttrokken middelen uit de uit de <i>Reserve DU; Verkeer en Vervoer/SIF</i> uit het SIF komt en dit uitsplitsen per modaliteit?	112	Zie ook beantwoording vraag 132. T.l.v. reserve Verkeer & Vervoer: € 93 mln. (€ 18 mln OV, € 9 mln rijksinfra, € 66 mln mobiliteitspakketten). Daarnaast investeringen € 71 mln provinciale wegen en € 41 mln busremise. T.l.v. reserve Spaar- & Investeringsfonds: € 98 mln (€ 65 mln OV, € 33 mln mobiliteitspakketten). Daarnaast investeringen: € 9 mln provinciale infrastructuur.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
134	Kunt u aangeven op welke manier de bedragen van het SIF (Spaar en Investeringsfonds) of het fonds zelf worden geïndexeerd?	112	De reserve Spaar- en Investeringsfonds (SIF) is geen structurele reserve (looptijd nu t/m 2034). Volgens het provinciaal indexatiebeleid wordt de toevoeging aan deze reserve derhalve niet geïndexeerd.
135	<p>Op pag. 32 staat vermeld: “Vanwege hun maatschappelijke impact, strategische waarde en financieel rendement, blijven we campussen en andere strategische werklocaties ondersteunen bij hun verdere ontwikkeling.”</p> <p>a. Waar bestaat die ondersteuning precies uit? Graag per campus/werklocatie opgesomd.</p> <p>b. Hoe groot is het financieel rendement daadwerkelijk? Ik neem daarbij aan dat met financieel rendement wordt bedoeld opbrengst na aftrek van lasten.</p>	32	<p>a. We verwijzen hiervoor allereerst naar het MJP Ontwikkelbedrijf. Daarin is alle gevraagde informatie per campus/locatieontwikkeling opgenomen.</p> <p>Per locatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Automotive Campus: We ondersteunen de Stichting Automotive Campus Helmond met subsidie bij exploiteren van de campus en het uitbouwen van het economisch ecosysteem rondom de campus. - BIC: We ondersteunen COO BIC met subsidie om de conceptwaarde van de campus te vergroten en mede daardoor nieuwe partijen aan te kunnen trekken die het regionale ecosysteem versterken. - Eindhoven Airport District: We ondersteunen de doorontwikkeling van het gebied via subsidiëring van de projecten van de Uitvoeringsagenda 2023-2027. Door het toevoegen van nieuwe functies, het verduurzamen van mobiliteit en energievoorziening, en substantiële vergroening, maken we het gebied toekomstbestendig. <p>b.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Automotive Campus: hier is momenteel geen sprake van financieel rendement. We zijn met de andere eigenaren in gesprek over een nieuwe governance, die mogelijk in de toekomst wel financieel rendement kan opleveren. - BIC: hier is momenteel geen sprake van financieel rendement voor PNB. - Eindhoven Airport District: betreft een subsidie, financieel rendement is dan niet van toepassing.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
136	<p>Op pag. 33 staat: “In 2026 zetten we in op we doorontwikkeling van de Automotive Campus (Helmond), Brainport Industries Campus (Eindhoven), en Eindhoven Airport District.”</p> <p>a. Wat bedoelt u concreet met een term als ‘zetten we in op’? Graag uitgewerkt per campus.</p> <p>b. Op welke wijze speelt diep, rond en breed in het kader van klimaatbescherming hierbij een rol?</p> <p>c. Op welke wijze wordt aandacht besteed aan de energietransitie? Graag per campus een antwoord.</p> <p>d. Welke nieuw te ontwikkelen (bedrijfsterrein)locaties wordt aan gedacht?</p>	33	<p>a. We verwijzen hiervoor allereerst naar het MJP Ontwikkelbedrijf. Daarin is alle gevraagde informatie per campus/locatieontwikkeling opgenomen.</p> <p>Per locatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Automotive Campus: bij de doorontwikkeling gaat het om het bebouwen van de percelen die nu nog in eigendom zijn bij PNB en gemeente Helmond. Verder het professionaliseren van de campusorganisatie en -exploitatie. - BIC: verder ontwikkelen van de overige clusters van BIC en het bestendigen van het innovatieklimaat. - Eindhoven Airport District: de inzet van de provincie krijgt vorm in de samenwerking met de 5 gebiedspartners en een financiële ondersteuning in de vorm van subsidie. <p>b. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkeling op de campussen wordt gehandeld in lijn met de Omgevingsvisie. Het brede welvaartperspectief is leidend en er wordt gekeken naar zorgvuldig en meervoudig ruimte gebruik. Eindhoven Airport District: Vergroenings- en verduurzamingsprojecten staan centraal in de Uitvoeringsagenda. Verkiezing tot LivingLab (nationaal programma Werklandschappen van de Toekomst) is een bekroning van de aanpak.</p> <p>c. Op BIC en Automotive Campus is sprake van een smart grid. Eindhoven Airport District: De voorbereidingen voor de aanpak van netcongestie en energietransitie door middel van een EnergyHub zijn in gang gezet.</p> <p>d. Het gaat om locaties die in de regionale programmeringen werklocaties zijn aangeduid met termen als zoekgebied, onderzoeksfase, et cetera. Als bij programmeringen is geconstateerd dat aanvullend locaties in beeld moeten worden gebracht, dan kan daar nog niet op worden vooruitgelopen.</p>
137	<p>Wat wordt bedoeld op pagina 50 met de woorden dat u een traject inzet om langlopende bodemsaneringen af te kopen? Wordt de bodem dan nog wel gesaneerd?</p>	50	<p>Dit betreft locaties waarvan de bodemverontreiniging al is gesaneerd maar er nog langdurig nazorg moet plaatsvinden (bijvoorbeeld grondwatermonitoring). De uitvoering van deze nazorg wordt, middels afkoop, overgedragen aan een nazorgorganisatie.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
138	Kunt u een aantal voorbeelden geven van langlopende bodemsaneringen die afgekocht gaan worden?	50	Er is al een afgekochte nazorglocatie in Aalst-Waalre waar eeuwigdurend de grondwaterverontreiniging moet worden beheerst. Momenteel loopt er het afkooptraject voor 5 locaties met koolwaterstofverontreiniging in het grondwater in Roosendaal (2 locaties), Bergen op Zoom, Goirle en Best.
139	Alle natuurherstelplannen zijn wegens gebrek aan budget op dit moment voorzien voor 2030. Dat is echter een politieke keuze. In hoeverre veroorzaakt deze keuze dat Brabant op slot blijft op grond van de stikstofproblematiek?		Omdat dit geen technische vraag is, kan deze vraag slechts deels beantwoord worden. Voor de uitvoering van maatregelen op het gebied van natuur en water zijn we deels afhankelijk van middelen die komen vanuit het Rijk. Echter, om te kunnen uitvoeren zijn we ook afhankelijk van het verkrijgen van de benodigde vergunningen, grond en het gebiedsproces.
140	Op pagina 67 wordt het Nazorgfonds voor stortplaatsen genoemd. Kunt u aangeven met welke exploitanten over welke stortplaatsen discussie is en welke bedragen hiermee gemoeid zijn?	67	<p>We zijn in gesprek met de exploitanten van de 7 Wet milieubeheer stortplaatsen welke hun vermogen, ten behoeve van de eeuwigdurende nazorg, in het Nazorgfonds hebben.</p> <p>Nazorg operationele stortplaatsen - Brabant</p> <p>Het betreft:</p> <ul style="list-style-type: none"> Stortplaats Meerendonk > vergunninghouder Gemeente 's-Hertogenbosch Stortplaats Gulbergen > vergunninghouder Metropoolregio Eindhoven Stortplaats Vlagheide > vergunninghouder Stadsgewest 's-Hertogenbosch Stortplaats Zevenbergen > vergunninghouder Gemeenschappelijke Regeling Nazorg Gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen Stortplaats Kragge II Bergen op Zoom > vergunninghouder Deponie Zuid BV (dochtermaatschappij van Attero) Stortplaats Haps > vergunninghouder Deponie Zuid BV (dochtermaatschappij van Attero) Stortplaats Spinder Tilburg > vergunninghouder Deponie Zuid BV (dochtermaatschappij van Attero). <p>De gesprekken richten zich op het tijdig actualiseren van de tussentijdse nazorgplannen met een reële sluitingsdatum. Dit voor de overdracht van de eeuwigdurende nazorg aan de Provincie. Na beoordeling van deze nazorgplannen kunnen wij de nieuwe doelvermogens berekenen, omdat deze de input hiervoor zijn. Wij verwachten dat we de bedragen per stortplaats in het eerste kwartaal van 2026 in beeld zullen hebben. Op dit moment zijn de benodigde financiële middelen, anders dan wat er al in het Nazorgfonds aanwezig is en de berekeningen voor de ALM studie 2023, nog niet in beeld voor het moment van de feitelijke overdracht.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
141	<p>U stelt op pagina 68 het volgende: “De mate van doelbereik voor Milieu is niet alleen sterk afhankelijk van Europees en nationaal beleid, maar ook van de afwegingen en prioriteiten binnen andere beleidsvelden van lagere overheden zoals de provincie zelf of gemeenten.”</p> <p>Welke afwegingen en prioriteiten maakt u op dit gebied als het gaat over het Beethovenproject en de Brainportdeal? Met andere woorden: staat bescherming van het milieu voorop of is dit ondergeschikt?</p>	68	<p>Milieu maakt onderdeel uit van de integrale afwegingen gericht op een veilige en gezonde leefomgeving met een goede omgevingskwaliteit.</p> <p>De Brainportdeal en het Beethovenconvenant omvatten een portfolio aan projecten uit de pijlers:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mobiliteit en verstedelijking (wonen, werken en voorzieningen) 2. Netcongestie 3. Talentontwikkeling, 4. Internationaal concurrentievermogen. <p>De fysieke projecten vallen binnen de pijlers 1 en 2. Voor deze projecten geldt dat de milieupgaven (o.a. beperken van milieugezondheidsbelasting, bevorderen gezonde leefomgeving en externe veiligheid) integraal worden afgewogen met ander opgaven zoals woningbouw, hoogwaardige bedrijvigheid, mobiliteit en energie infrastructuur.</p> <p>Een groot aantal projecten vallend onder de Brainportdeal en/of het Beethovenconvenant betreffen projecten waarbij andere overheden (Rijk, regio en/of gemeente) eerstverantwoordelijk zijn voor de gebiedsontwikkelingen en het maken van de integrale afwegingen bijvoorbeeld via een omgevingsplan.</p>
142	<p>Op pagina 70 wordt gesproken over ontsnipperingsmaatregelen. Wat zijn dit voor maatregelen en waar speelt dit?</p>	70	<p>Het gaat om faunapassages op plekken waar natuurgebieden doorsneden worden door infrastructuur en waarbij de ontstane versnippering van leefgebieden weer verbonden wordt met faunavoorzieningen onder of over de betreffende infrastructuur.</p>
143	<p>Op pagina 75 heeft u het over het faciliteren van internationale studenten en werknemer. Waarom en hoe gaat u die faciliteren? En wat gaat dat kosten?</p>	75	<p>Hiermee wordt bedoeld de reeds bestaande informatievoorziening voor deze doelgroep via Holland Expat Centre South. In 2026 draagt de provincie hieraan nog € 150.000 bij.</p>
144	<p>Stuit het versterken van de Brabantse data-economie niet nu al op de grenzen van stikstof en netcongestie? M.a.w. is dit gegeven deze problemen een realistische doelstelling?</p>	75	<p>We versterken de data-economie door ontwikkeling van innovatieve digitale technologie, producten en diensten alsmede de digitale transformatie van het Brabantse innovatieve mkb te stimuleren. Dit is voornamelijk gericht op bestaande bedrijven en organisaties. Ons bereiken geen signalen dat stikstof en netcongestie hierin belemmerend zijn.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
145	Op pagina 76 zegt u te investeren in o.a. een inclusieve arbeidsmarkt. Hoe doet u dat dan en hoeveel investeert u hierin?	76	Een inclusieve arbeidsmarkt is integraal onderdeel van ons beleid en staat daarom ook opgenomen in onze uitvoeringsagenda. Een voorbeeld van initiatieven waarbij we sociaal en inclusief werkgeverschap stimuleren, is het netwerk van Brabants Besten.
146	Op pagina 76 zegt u :” We hebben met de regio’s afspraken gemaakt en een aanpak ontwikkeld die ervoor zorgt dat we meer hoogwaardige industrie voor Brabant behouden.” Welke afspraken hebt u gemaakt en hoeveel kost ons dit?	76	Het betreft een indicator voor datgene wat we in 2027 willen bereiken. In de begroting staat opgenomen dat we hiervoor in 2026 een aanpak gereed hebben. Dit moet nog verder uitgewerkt worden in de loop van 2026, pas dan hebben we inzicht in gemaakte afspraken en kosten.
147	Op pagina 102 zegt u dat voor het bereiken van de doelstellingen in het mobiliteitsprogramma Eindhoven Airport als verbonden partij wordt ingezet. Die begrijp ik niet. Kunt u dit uitleggen? a. Kunt u uitleggen waarom Eindhoven Airport als verbonden partij wordt ingezet voor het bereiken van de doelstellingen in het mobiliteitsprogramma? b. Hoezo is Eindhoven Airport een verbonden partij terwijl we op geen enkele manier kunnen beïnvloeden of ze daadwerkelijk provinciaal beleid uitvoeren? c. Als we deze begroting goedkeuren hebben we dan impliciet de Beethovendeal goedgekeurd?	102	<ul style="list-style-type: none"> a. Luchtvaart is niet één van de modaliteiten van het provinciale mobiliteitsbeleid. Toch hebben we een verantwoordelijkheid voor regionale luchtvaart (o.a. vanuit het luchtvaartbesluit voor een regionaal vliegveld). Daarnaast heeft Eindhoven Airport met grote aantallen passagiers invloed op de regionale bereikbaarheid en daarmee effect op andere modaliteiten. Maar ook op aspecten van leefbaarheid. b. De provincie is aandeelhouder in Eindhoven Airport en kan op die manier invloed uitoefenen op het beleid. c. De Beethovendeal is opgenomen in de meerjarige begroting die nu voorligt. Echter is reeds eerder n.a.v. BO-MIRT afspraken het besluit over de Beethovendeal expliciet aan de Staten voorgelegd.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
148	<p>Op pagina 106 zegt u: “Wel is bij sommige projecten besloten om restbudgetten aangevuld met regionale cofinanciering in te zetten voor mobiliteitspakketten om de impact van het pauzeren te verminderen.”</p> <ol style="list-style-type: none"> Gaat het hier over het Beethovenproject? Welke mobiliteitspakketten worden uitgevoerd? Wie heeft dit besloten en waarom? Is dit aan PS ter besluitvorming voorgelegd? Wat zijn restbudgetten en hoe groot zijn de restbudgetten? Hoeveel regionale cofinanciering door wie wordt er ingezet? <p>Graag van alle leningen de vermelding van de startdatum en de overeengekomen looptijd.’</p>	106	<ol style="list-style-type: none"> Het gaat hierbij niet direct over convenant Beethoven. Dit convenant is ontstaan vanuit het belang van de Brainportregio als de banenmotor van Nederland. Om de enorme groei in deze regio te kunnen faciliteren zijn ook flinke mobiliteitsmaatregelen nodig. Bijna alle Brabantse Rijksinfra projecten zijn gepauzeerd. Het overgrote deel van de gereserveerde budgetten voor de gepauzeerde projecten is weggehaald. De mobiliteitspakketten zijn de pakketten met mitigerende mobiliteitsmaatregelen als gevolg van het pauzeren van rijksinfraprojecten in Brabant op de A2, A67 en A58 Galder – Breda. Het Rijk zet hiervoor het restant van de projectbudgetten in. Wij zetten op een aantal van deze trajecten provinciale cofinanciering tegenover. Ook gemeenten brengen cofinanciering in. Alle pakketten zijn vastgesteld en worden nu zo snel als mogelijk uitgevoerd. Deze pakketten zijn besloten of worden besloten tijdens het BO-MIRT met de minister. De pakketten zijn nodig om de impact van het pauzeren te verminderen. Er is voorlopig geen zicht op uitvoering. Om te zorgen dat Brabant niet helemaal vastloopt zijn deze pakketten nodig. Ja, dit is expliciet voorgelegd aan de Staten n.a.v. de afspraken BO-MIRT. En daarnaast opgenomen in de Programmering Mobiliteit. Zie antwoord a. Voor details wordt verwezen naar de Programmering Mobiliteit. Zie antwoord e.
149	<p>In hoeverre wordt bij integraliteit ook de maatschappelijke kant meegenomen, te weten, voldoende zorg, onderwijs, faciliteiten voor sport, gemeenschapshuizen etc? Behoort dit ook tot de integraliteit die u bedoeld?</p>	4	<p>Powerport regio Moerdijk:</p> <p>In het BO Leefomgeving van 11 juni waar Rijk en regio afspraken hebben gemaakt ten aanzien van Powerport regio Moerdijk is ook vastgesteld dat de strategische uitbreiding die benodigd is ook de leefbaarheid op de lange termijn onder druk zet en op korte termijn veel onzekerheid voor bewoners en ondernemers met zich meebrengt. Daarom is vastgesteld dat er een menselijke en rechtvaardige aanpak nodig is. De randvoorwaarde die daarbij is gesteld is dat een strategische uitbreiding alleen kan als de brede welvaart en leefbaarheid gelijktijdig, geloofwaardig en structureel versterkt kan worden. Deze randvoorwaarde is onderdeel van de bestuurlijke afspraken die op het BO Leefomgeving zijn gemaakt. Daarnaast wordt met het besluit ook de indexering op de Moerdijkregeling hersteld (memo gedeputeerde 6151793), wat ook gericht is op het behoud van toekomstperspectief. Er is in de bestuurlijke afspraken ook opgenomen dat inwoners van het gebied, de industrie, de agrarische sector en de belanghebbenden rondom het Amergebied een rol krijgen in het participatieproces. Met deze partijen wordt besproken onder welke condities een strategische uitbreiding verder vorm kan</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
			<p>krijgen. Onderdeel van deze condities en randvoorwaarden kunnen ook condities en randvoorwaarden vanuit de maatschappelijke kant zitten. Het participatieproces is op dit moment in uitvoering.</p> <p>PS is geïnformeerd over de uitkomsten van het BO Leefomgeving van 11 november via statenmededeling 6141615)</p> <p>Brainport: Ja dit wordt ook bedoeld. In de Brainport is er sprake van een forse economische ontwikkeling. Deze economische ontwikkeling zet de woningmarkt op scherp en zet druk op de beschikbaarheid van basisvoorzieningen als gezondheidszorg, onderwijs en recreatieve voorzieningen. De groei heeft (op sommige plaatsen meer dan op andere plaatsen in de regio) een grote impact op de sociale cohesie.</p> <p>In het Beethovenconvenant dat in maart 2024 is afgesloten, hebben Rijk en regio erkent dat de beoogde groei van de regio exceptioneel is. Deze schaa sprong heeft consequenties voor de sociaal-maatschappelijke opgaven in de gebiedsontwikkeling. Rijk en Regio hebben in het convenant afgesproken om een verkenning te starten naar de sociaal-maatschappelijke opgaven in de gebiedsontwikkeling waaronder sociale cohesie, faciliteiten als onderwijshuisvesting, zorg, bibliotheken en andere culturele instellingen. De Metropoolregio Eindhoven (MRE) heeft inmiddels deze verkenning uitgevoerd. Deze verkenning vormt input voor het verdere gesprek met het Rijk om te komen tot afspraken op het brede voorzieningenniveau. Dit gesprek loopt o.a. via het bestuurlijk overleg BO Brainport. De provincie heeft geen betrokkenheid bij de financiering van voorzieningen.</p>
150	<p>Wat betreft Powerport Moerdijk; de landbouw is de enige sector die hier moet gaan leveren. In hoeverre wordt dit integraal opgepakt, te weten; wordt de agrarische sector voldoende gecompenseerd, alternatieven geboden?</p>	4	<p>Uiteraard worden de grondeigenaren vergoed voor de grond die wordt ingebracht. Daarnaast zetten we in op een aanpak om structuur van de landbouw minimaal evengoed achter te laten.</p>
151	<p>De indicator stelt dat het percentage inwoners dat tevreden is over de slagvaardigheid van de provincie is toegenomen. Hier ontbreekt orde van grootte, dus is de indicator hiermee weinigzeggend. Dit zien we op meer plekken terug. Met welke stijging van het percentage zijn we 'tevreden'?</p>	15	<p>In de uitvoeringsagenda toekomstbestendig bestuur is opgenomen dat in 2027 het percentage inwoners dat tevreden is over de slagvaardigheid van de provincie is toegenomen ten opzichte van 2023. In 2023 bedroeg dit percentage 11% en in 2024 bedroeg dit 12%. We zijn dus 'tevreden' met een toename waardoor er in ieder geval sprake is van een positieve lijn. De daarbij te maken kanttekening is dat de onderzoekers constateren dat een grote groep neutraal tegenover de stelling staat. Dit laatste betekent dat veel inwoners geen duidelijke mening over dit onderwerp hebben.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
152	We dragen bij aan een veiliger buitengebied. Dit is erg summier omschreven. Kunt u ons uitleggen hoe u dit gaat realiseren met in het achterhoofd de discussie over de boacapaciteit, of liever gezegd, het gebrek hieraan?	21	De provincie draagt bij aan een veiliger buitengebied o.a. door stevig financieel te investeren in de netwerkorganisatie Samen Sterk in Brabant (SSiB) met het bijbehorende handhavingsteam groene boa's. SSiB wordt in de basis structureel gefinancierd vanuit alle deelnemers. Dat bedrag is uitgedrukt in capaciteit goed voor zes boa's. Daarnaast geeft de provincie aan SSiB sinds 2019 een extra versterkingsimpuls. Dat bedrag van € 1.645.000,- per jaar is uitgedrukt in capaciteit goed voor negen boa's. De extra versterkingsimpuls is geborgd tot en met 2027. Via de Uitvoeringsagenda Toekomstbestendig Bestuur 2024-2027, onderdeel Veilig en Weerbaar bestuur, is het budget voor SSiB geregeld. SSiB rapporteert jaarlijks over de door het handhavingsteam uitgevoerde activiteiten die een bijdrage leveren aan een veiliger buitengebied. We informeren uw Staten via een Statenmededeling over het jaarverslag.
153	Wat is de huidige stand van zaken met de projecten die positieve gezondheid bevorderen binnen de provinciale begrotingsprogramma's, kunt u een voorbeeld hiervan noemen?	22	Binnen de provinciale programma's zijn in 2024 en 2025 diverse projecten uitgevoerd die positieve gezondheid bevorderen. Voorbeelden zijn Brabant gaat beter (gezonde leefstijl onder jongeren), de samenwerking SKIP (preventie van drugsgebruik) en investeringen in een gezonde leefomgeving via het Woonzorgfonds. Ook is gelobbyd voor een Brabants behandelcentrum voor Q-koorts en post-COVID. Deze projecten laten zien dat gezondheid steeds steviger is verankerd in het provinciale beleid.
154	Hoe gaat de selectie plaatsvinden van de 5 innovatieve bedrijven die een positief effect hebben op zowel sociale economische als ecologische dimensies? En welke dimensie weegt het zwaarst?	26	De beoogde projecten dragen bij aan het oplossen van systeemknelpunten die integrale projecten en ondernemingen belemmeren bij uitvoering en opschaling. Er is geen sprake van dat een of meerder dimensies van brede welvaart belangrijker is. Wel kenmerken de projecten zich door: <ul style="list-style-type: none"> • Integrale aanpak voor brede welvaart. • Gericht op netwerk-samenwerking (publiek/privaat). • Ondernemende initiatiefnemers. Lerende en delende insteek, toepasbaar op andere systeemdoorbraken.
155	Er staat dat er acties ingezet gaan worden om woningbouw te versnellen door oa stimuleren van een efficiënt planproces, onderzoek naar actief grondbeleid het stimuleren van industriële woningbouw en stimuleren bouwstromen. Kunt u per actie aangeven hoe u dat gaat doen?	31	Voor het stimuleren van een efficiënt planproces organiseren we webinars en Hackatons (de eerste heeft in september plaatsgevonden) onder begeleiding van experts en komen er subsidies beschikbaar voor het implementeren van een efficiënter planproces bij gemeenten. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de wenselijkheid en kansrijkheid van verschillende vormen van grondbeleid voor woningbouw, de eerste resultaten worden voor eind 2025 verwacht. Voor het stimuleren van industriële woningbouw en regionale bouwstromen is -en wordt er- stevig ingezet op het delen van opgedane praktijkkennis en het door ontwikkelen van de concepten en producten. Er is subsidie beschikbaar per regio voor het inzetten van een regionale bouwstroomcoach voor o.a. begeleiding bij gezamenlijk aanbesteden en er worden webinars georganiseerd. Diverse onderwerpen zijn ook aan bod gekomen tijdens inhoudelijke sessies op onze 'Dag van het Wonen'.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
156 a	Hoe gaat u actief in gang zetten dat leegstaande kantoren en winkels omgezet gaan worden naar woningen	31	We verwijzen u naar de memo gedeputeerde over de provinciale inzet bij het herontwikkelen van leegstaande panden voor het woningtekort.
156 b	Komt er een nieuwe flexpoolregeling? Hoe kunnen wij die faciliteren vanuit PS? Dus welk bedrag zouden daarvoor beschikbaar moeten stellen? Hoeveel ruimte zit er in de huidige flexpoolregeling	31	Het is nog onbekend of en hoe er vervolg gegeven wordt aan de huidige Flexpoolregeling. Dit is grotendeels afhankelijk van de vervolginzet van het Rijk, aangezien het grootste deel Rijksmiddelen betreft met aanvullend een deel provinciale cofinanciering. De verwachting is dat hier in de komende maanden door het Rijk over wordt besloten. De 3e tranche flexpoolregeling is nagenoeg uitgeput als de aanvragen die in behandeling zijn allen worden toegekend. Mocht een vervolg op de Flexpoolregeling vragen om nieuwe provinciale cofinanciering, dan komen we daarvoor naar uw staten.
157	Graag overzicht verstrekken wie er gebruik gemaakt heeft van de subsidieregeling collectieve wooninitiatieven? Hoeveel geld zit er momenteel nog in deze pot?	31	Deze subsidieregeling heeft nog een looptijd tot 12 maart 2026. Er is in totaal een budget van 600.000 beschikbaar. De regeling wordt in 2026 geëvalueerd, waarbij het college uw Staten zal informeren over de uitkomsten. Zie verder ook de Statenmededeling.
158	In hoeverre wordt er gebruik gemaakt van de regeling collectieve wooninitiatieven?	32	Er zijn op dit moment in totaal 12 aanvragen toegekend of in behandeling met een totaalwaarde van circa €223.000. Voor 2026 is er nog circa €377.000 beschikbaar.
159	Noem eens een voorbeeld van de verschillende acties waaraan de provincie bijdraagt in het kader van 'beter benutten'?	32	De aanpak 'beter benutten bestaande voorraad' is op 23 oktober tijdens de Brabantse dag van het wonen in het Evoluon gelanceerd. De verschillende acties vallen onder de actielijnen 1) transformatie, renovatie en herstructurering 2) Splitsen & 3) Optoppen. Enkele acties uit de aanpak zijn: een checklist zachte splitsing voor gemeenten om dit te stimuleren, onderzoek naar de invoering van verdichtingsnormen op Brabantse schaal en een subsidie voor optoppen. Zie hier voor de website en de flyer waarin alle acties staan vermeld.
160	U geeft aan dat u de impact van de wet versterking regie nog niet volledig in kaart hebt. Toch zijn er al een aantal zaken in de wet verankerd waarvan zeker is dat deze met de invoering van de wet werkelijkheid zullen worden. Kunt u aangeven hoe u op dit moment inspeelt op de invoering van de wet versterking regie op de volkshuisvesting?	35	Op een flink deel van de inhoudelijke bedoeling van de 'wet regie' is de afgelopen jaren al voorgesorteerd. Zo zijn onder anderen de woondeals waar mogelijk al zoveel mogelijk in lijn gebracht met werken in de geest van de aankomende 'wet regie', zijn er woonzorganalyses uitgevoerd die zijn gericht op de toekomstige aandachtsgroepen onder de 'wet regie' en zijn er subsidies verstrekt voor het faciliteren van regionale processen ten behoeve van het opstellen van een gezamenlijke woonzorgvisie in het kader van de 'wet regie'. Daarnaast zetten we al geruime tijd, ook in lijn met de adviezen van de Zuidelijke Rekenkamer, in op diverse oriëntaties en onderzoeken voor het versterken van ons (o.a. ruimtelijke en financiële) bestaande instrumentarium en de inzet van nieuw instrumentarium om in de geest van de 'wet regie' een meer

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
			<p>regisserende rol te kunnen vervullen op het gebied van woningbouw, inclusief de realisatiefase. We volgen daarnaast de ontwikkelingen van het wetstraject op de voet, zijn intensief in gesprek met partners in het veld waaronder het ministerie van VRO en IPO over de impact van de wet, de benodigde inzet om tot implementatie van de wet over te gaan etc.</p> <p>Vrijdag 24 oktober wordt hierover een informerende sessie met uw Staten gehouden. Zie hier voor de stukken voor deze vergadering</p>
161	<p>‘Verder worden veel prestaties geleverd in samenwerking met externe partners’, kunt u hier een aantal voorbeelden van noemen?</p>	35	<p>Bijvoorbeeld;</p> <ul style="list-style-type: none"> • NOVEX Stedelijk Brabant en BO leefomgeving zijn zaken wat samen met gemeenten en Rijk worden opgepakt. • Bij de woondeals zijn naast Rijk, en gemeenten ook woningbouwcorporaties betrokken. Bij de versnellingstafels bijvoorbeeld ook ontwikkelaars • Regionaal overleg met gemeenten en waterschappen. • Met de stedelijke gebiedsontwikkelingen, grote oogst en werklocaties werken we met de desbetreffende gemeente en soms ook met marktpartijen, parkmanagement/ondernemersverenigingen en woningcorporaties waar het project ligt.
162	<p>Graag een specificatie van de stijging in programmalasten ruimte en wonen tussen 2025 en 2026. Dit voor een bedrag van ongeveer 4,5 miljoen.</p>	36	<p>Het verschil van lasten tussen 2025 en 2026 betreft:</p> <p>Lagere lasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • € 3,7 mln. een lagere raming in 2026 t.o.v. 2025 voor de regeling Versnelling Woningbouw (€ 5,2 mln. in 2025 t.o.v. € 1,5 mln. in 2026). Daarmee zijn in 2026 alle hiervoor beschikbaar gestelde Rijksmiddelen ingezet. • € 2 mln. minder uitgaven voor Stedelijke gebiedsontwikkelingen (€ 2,1 mln. in 2025 en € 0,1 mln. in 2026). Overigens is de verwachting dat in de loop van 2026 op basis van verdere besluitvorming m.b.t. de lopende ontwikkelingen de raming voor Stedelijke gebiedsontwikkeling opgehoogd zal worden (ten laste van de reserve). • €1,6 mln. uitvoering van de opkoopregeling ‘Maatwerk Gerichte Aankoop en beëindiging veehouderijbedrijven’ (MGA1) op zijn einde en verwachten wij hiervoor in 2026 geen uitgaven. In 2025 was hier €1,6 mln. voor geraamd. • € 1,8 mln. lagere toegerekende organisatiekosten. <p>Hogere lasten:</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
			€ 13 mln Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat. Als gevolg van de positieve besluitvorming door Raad van State kan vanaf 2026 echt begonnen worden met de realisatie van de gebiedsopgave.
163	Kan worden aangegeven hoe het budget voor de regeling Versnelling Woningbouw is besteed en in hoeverre hoe deze regeling tot daadwerkelijke versnelling heeft geleid?	36	De 1e en 2e tranche van de flexpoolregeling zijn volledig uitgeput. Voor de 3e tranche flexpoolregeling zijn er 31 aanvragen ingediend, waarvan 1 is afgewezen en 5 aanvragen in behandeling zijn. Na toekenning van de 30 aanvragen, resteert er nog een bedrag van circa 870.000 euro van het totaal beschikbare bedrag van 5,5 mln. Verschillende gemeenten geven aan een aanvraag in voorbereiding te hebben. Er wordt dan ook verwacht dat deze derde tranche op korte termijn volledig is uitgeput. Vanuit de aangeleverde projectplannen door de gemeenten ontstaat het beeld van gemiddeld circa een jaar versnelling per aanvraag.
164	De lasten van het programma Wonen nemen in 2026 toe terwijl de baten afnemen. Kan worden aangegeven wat hier de oorzaak van is en in hoeverre dit effect heeft op de ambities op het gebied van woningbouw?	36	Enkele regelingen kennen een doorlooptijd over de jaren 2025 en 2026, waarvan de aanvragen soms al in 2025 zijn voorbereid of ingediend, maar waarvan de beschikkingen (deels) vallen in 2026 en deze dan als 'last' te zien zijn. Er is binnen de regelingen voldoende ruimte om dit op te vangen. Er komen minder nieuwe baten binnen in 2026, omdat deze in enkele gevallen al in eerdere jaren vanuit het Rijk zijn toegekend met een langere looptijd en een vervolg op Specifieke uitkeringen vanuit het Rijk (waaronder voor de flexpoolregeling en de uitvoering van de regionale woondeals) nog niet bekend is. Hierover wordt de komende maanden een besluit verwacht van het ministerie van VRO. Mocht een vervolg van de Specifieke uitkeringen voor de komende jaren uitblijven of in andere of afgeslankte vorm volgen, dan is het mogelijk dat we voor het realiseren van de woningbouwambities bij uw staten moeten terugkomen.
165	Er geldt in alle 38 grondwaterbeschermingsgebieden landelijke regelgeving, waarom is er volgens u de noodzaak voor aanvullend provinciaal beleid? graag een toelichting	41	<p>De provincie is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het grondwater dat wordt gebruikt voor drinkwater. Ook heeft de provincie de verantwoordelijkheid om de zuiveringsinspanning van grondwater voor drinkwaterproductie tot een minimum te beperken.</p> <p>Op dit moment worden bij 16 openbare drinkwaterwinningen gewasbeschermingsmiddelen aangetroffen in het opgepompte water, en op twee locaties zijn aanvullende zuiveringsstappen al noodzakelijk gebleken. Een derde aanvullende zuivering is in aanbouw. Daarnaast worden ook in het ondiepe grondwater nog steeds gewasbeschermingsmiddelen aangetroffen en neemt dit gestaag toe. Het behoud van de bestaande grondwaterbronnen is een belangrijke pijler van de drinkwatervoorziening.</p>
166	Hoe worden de resultaten van het project BodemUp meegenomen in provinciaal beleid?	45	BodemUP is nu volop in uitvoering en loopt tot eind 2027. De resultaten van het project worden gebruikt bij de ontwikkeling van het nieuwe Regionaal Water en Bodem Programma 2028 - 2033.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
167	We spreken over Vitale Bodem; Kunt u aangeven waarom bij natuuraanleg de meest vruchtbare laag van de bodem wordt gesaneerd? Maw wat draagt de verschraving van de Brabantse bodems bij aan de Vitale bodems van Brabant, behalve dat er bepaalde habitats groeien die men wenst?	45	In bepaalde gevallen wordt er inderdaad gekozen om voor de ontwikkeling van nieuwe natuur onder andere de aanwezige bouwvoor te verwijderen. In die gevallen is er door middel van bodemonderzoek aangetoond dat het afgraven ook daadwerkelijk ondersteunend is aan de beoogde natuurontwikkeling en dat de beoogde natuurontwikkeling zonder deze maatregel niet plaats kan vinden.
168	In een themabijeenkomst omtrent gewasbeschermingsmiddelen is door gedeputeerde Oudenhoven de toezegging gedaan op juridische onderbouwde bewijslast om strenger gewasbeschermingsbeleid te gaan voeren. Kunnen wij dit zsm tegemoet zien? Zoja wanneer? Graag voor de behandeling van het actieprogramma gewasbeschermingsmiddelen.		De informatie staat vermeld in het actieplan Gewasbeschermingsmiddelen. Pagina 32 – 35 gaat in op jurisprudentie en het voorzorgbeginsel, pagina 48 - 52 gaat in op rechtszaken en gevolgen. Ten tijde van de vaststelling van de 80% versie van het actieplan is de jurisprudentie tot dat moment behandeld.
169	Op grond waarvan gaan de streefwaarden en indicatoren bepaald worden voor het geactualiseerde RWP 2028-2033?	46	De indicatoren en streefwaarden voor de volgende planperiode worden gebaseerd op de te behalen opgaven en de financiële ruimte die er is.
170	GGA-gebieden en herstel van stikstofgevoelige N2000-gebieden. In hoeverre gaat de provincie mineralenhuishouding van de N2000- gebieden meenemen en verbeteren om tot beter biodiversiteitsherstel te komen? Te denken valt aan bekalking oid (niet via steenmeel)	52	Bij bosrevitalisering wordt inderdaad de mineralenhuishouding meegenomen als de bodemtoestand daarvoor aanleiding geeft. Daarbij wordt altijd de bij betreffende bodem passende mineralengift gebruikt.
171	Is de provincie er zich van bewust dat dankzij intrekingsbeleid er deze periode wellicht meer dieren in Brabant bij komen? De mogelijkheid bestaat dat zonder het intrekingsbeleid dit niet aan de orde zou zijn geweest. Graag een toelichting.	53	Niet uitgesloten is dat een gedeelte van de veehouderijen alsnog gebruik zal maken van de latente ruimte. De inschatting is/was dat dit in zeer beperkte mate zal plaatsvinden. De verwachting is dat er niet veel ondernemers zijn die nu in één keer die investeringen gaan doen, die ze anders niet hadden gedaan. Wellicht zijn er investeringen naar voren gehaald, om de ruimte veilig te stellen, maar die hadden de investeringen anders later gedaan. Er komen dus niet meer dieren, dan zonder het aanpakken van de latente ruimte,

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
			alleen wellicht sommige wel versneld. Vanaf 1 juli 2026 kan dan nog bestaande latente ruimte niet meer in gebruik genomen worden.
172	Wat is de stand van zaken met betrekking tot de Brabantse agenda natuurinclusief?	59	De Agenda Natuurinclusief Brabant wordt momenteel afgerond. Gedeputeerde Staten stellen de Agenda naar verwachting in november vast. De planning is dat de vastgestelde versie eind 2025 via een statenmededeling ter kennisname aan Provinciale Staten wordt aangeboden.
173	Hoe staat het vergroten van de aantal vierkante meters groen in relatie tot verdichting. Kunt u dat toelichten?	61	De aanwezigheid van groen heeft positieve effecten op het welzijn, de gezondheid en de biodiversiteit. Juist als er sprake is van verdichting, is het van belang om in te zetten op slimme manieren van vergroening om dorpen en steden leefbaar en toekomstbestendig te houden. Dat kan door groen te integreren in de openbare ruimte, bijvoorbeeld door op gebouwen groene daken aan te leggen of door het vergroenen van schoolpleinen.
174	Een onzekerheid in 2026 betreft de uitkomst van de ruimtelijke claim/uitbreiding van defensie op ruimtebeslag en gevolgen voor milieuaspecten (m.n. geluid, regionale, luchtvaart). Kunt u aangeven in hoeverre dit risico ook een financieel risico betreft? Kunt u daarnaast aangeven of u vanuit het Rijk ook financiële middelen verwacht om aan de uitbreidingsvraag van defensie te kunnen voldoen?	67	Het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) wordt gedekt vanuit de Defensiebegroting alsook de realisatie die dat met zich meebrengt. Mitigerende maatregelen of compensatieregelingen dienen dan ook door Defensie bekostigd te worden.
175	In 2026 zal er een nieuwe MIT-regeling opengesteld worden voor innovatieve MKB'ers. Het CDA Brabant is groot voorstander van investeringen in innovatie in het MKB. Kunt u aangeven wat voor u belangrijke randvoorwaarden zijn bij MKB'ers bij het verstrekken van deze subsidie? Was het budget in het verleden toereikend om het aantal aanvragen te	73	Sinds 2015 wordt de MIT in Nederland uitgevoerd. De MIT 2026 zal minimale aanpassingen kennen (bijv. verhouding Rijk/Regio naar 50/50). Voor de volledigheid verwijzen we u dan ook naar de MIT-regeling van vorig jaar (zie deze link). Belangrijke randvoorwaarden voor MIT-subsidie zijn dat het project innovatief is, aansluit bij landelijke KIA-thema's (maatschappelijke missies en sleuteltechnologieën). Het budget was in het verleden niet toereikend genoeg om het aantal aanvragen, zowel haalbaarheidsprojecten als R&D-samenwerkingsprojecten) te honoreren. De provincies Noord-Brabant, Limburg en Zeeland brengen samen met Stimulus en de respectievelijke ROM's BOM, LIOF en Impuls Zeeland onder de aandacht bij de doelgroep. Voorbeeld hiervan vindt u via deze link . Ook wordt de MIT-regeling via landelijke kanalen onder de aandacht gebracht.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	honoreren? Hoe brengt u deze regeling daarnaast provincie breed onder de aandacht?		
176	U schrijft dat voor alle missies technologische doorbraken en nieuwe toepassingen mogelijk gemaakt zijn met nieuwe coalities. Welke doorbraken zijn dat naar verwachting voor 2026?	73	Met het Actieplan Missie Veiligheid zetten we in op doorbraken op het gebied van dual-use technologie om de fysieke en digitale weerbaarheid te vergroten. Onderdeel van dit actieplan is de Innovatiecoalitie Brabant House of Cyber die in december 2025 van start zal gaan. Daarnaast zetten we in op technologie ontwikkeling op het gebied van medicijn ontwikkeling.
177	De indicator voor de aanpak behoud van afgestudeerden voor het Brabantse MKB is niet voldoende concreet geformuleerd. Kunt u aangeven welke uitvoeringspunten concreet uit deze aanpak komen en hoeveel afgestudeerden u per jaar streeft te behouden?	75	We zijn op dit moment het MKB-traineeship uit aan het werken, waarbij we actief afgestudeerden aan het Brabantse MKB willen koppelen. Daarnaast werken we aan een Human Capital Agenda Brabant en via de Kennispacten MBO en Hoger Onderwijs zetten we hier ook op in. Daar is op dit moment nog geen concreet aantal afgestudeerden aan gekoppeld als streefwaarde.
178	Voor welke drie schaarste vraagstukken, zijn strategische perspectieven ontwikkeld en geïmplementeerd, en waar moeten we dan aan denken.	75	De drie thema's zijn terug te vinden op pagina 33 van de uitvoeringsagenda. Op dit moment werken we aan een schaarsteperspectief op ruimte. Op het thema stikstof is input geleverd op dit thema voor de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof. De derde gaat over netschaarste en moet nog ontwikkeld worden.
179	Hier staan de leningen vermeld. Graag per lening of deze volledig hypothecair gedekt is? Of welke lening heeft te weinig of geen dekking. Dit met totaal telling. Dus hypothecaire dekking is anders dan dat er een voorziening voor is.	77 bijlagenbundel	In de bijlage treft u een overzicht aan met de dekking per uitzetting. In de kolom "zekerheden", kunt u aflezen op welke bedragen de gevestigde zekerheidsrechten gewaardeerd worden. Dit zijn met name hypotheekrechten en garantstellingen, in een enkel geval wordt ook het pandrecht gewaardeerd daar de verpande goederen aantoonbare waarde vertegenwoordigen. In veel gevallen is (eveneens) een pandrecht gevestigd, welke uit oogpunt van voorzichtigheid niet gewaardeerd wordt.
180	Bij welke verstrekte leningen zijn er momenteel betaal achterstanden in rente en/of aflossingen?	77	Van de 120 in het kader van onze publieke taak verstrekte leningen, hebben er 7 op dit moment een achterstand in de betaling van rente en/of aflossing. In de bijlage treft u een overzicht aan.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
S18 1	U schrijft "Naast hernieuwbare elektriciteit onderzoeken we ook de mogelijkheden van andere hernieuwbare energiebronnen, zoals geothermie..... etc. Wat is de scope en omvang van deze onderzoeken?	80	Concreet voorbeeld is het onderzoek naar potentiekaarten voor Geothermie. Dit onderzoek wordt uitgevoerd vanuit het actieplan Geothermie. Hiermee wordt de potentie voor Geothermie in Brabant onderzocht. Meer informatie over alternatieve warmtebronnen zijn te vinden in het warmtebronnenregister .
182	Welke energy hubs worden in 2026 mogelijk gemaakt (ontwerp), en naar welke energy hubs wordt een haalbaarheidsstudie gedaan in 2026? Hoe zijn de keuzes tot stand gekomen?	83	Het voornemen is om in 2026 de subsidieregeling voor ontwerpstudies 'fase 2' naar energiehub te openen. Hiermee kunnen dan naar verwachting 20 energiehub ontwerpprojecten worden ondersteund. Aanvragen kunnen worden ingediend door collectieven die een haalbaarheidsstudie naar een energiehub hebben verricht. Welke partijen precies zullen aanvragen, is op dit moment niet bekend, de provincie maakt hierin geen a priori keuze. Naast dit subsidieprogramma zijn er ook energiehub projecten gaande op de 18 grote oogst terreinen, zowel als haalbaarheidsproject als ontwerpproject naar een energiehub. In 2026 wordt ook de Bijdrageregeling Haalbaarheidsstudies opnieuw geopend. Net als bij de keuze voor de eerste 20 haalbaarheidsstudies wordt hierbij gekeken naar +/- 10 terreinen die te maken hebben met netcongestie, een hoog energieverbruik, voldoende hoge organisatiegraad op het terrein en waar complementaire energieverbruiksprofielen zijn voor zover bekend bij Enexis. Wij gaan hierbij datagedreven te werk, maar verifiëren ook of op de gekozen terreinen voldoende initiatief en interesse voor de regeling te vinden is.
183	Op welke dossiers kan de provincie vooruitgang boeken waar een grote afhankelijkheid van het Rijk aan de orde is? En op welke manier?	89	De provincie boekt op meerdere dossiers vooruitgang ook als er een grote afhankelijkheid en verantwoordelijkheid is van het rijk. Voorbeelden hiervan zijn het afgeronde onderzoek naar mogelijkheden om de werking van biologische combi-wassers te verbeteren, het lopende onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden van sensoren i.k.h.v. real time meten en monitoren en de 80% versie van het actieplan gewasbeschermingsmiddelen. Voor de eerste twee onderwerpen geldt overigens dat het rijk hiervoor de financiën beschikbaar heeft gesteld.
184	Natuurinclusieve landbouw; Er wordt aangegeven dat er via een statenmededeling ingegaan wordt "op de wijze waarop deze definiering een rol kan spelen in ons beleid" Vraag 1. Komt er dan wel of niet een definitie van Natuurinclusieve landbouw? Zo nee, hoe bent u voornemens het streefgetal van 500 natuurinclusieve boeren te bereiken?	93	Het voornemen is om hierover een statenmededeling aan uw Staten toe te sturen voor de behandeling van de begroting 2026.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
185	Ontwikkelen en uitvoeren overgangsgeschiedenisbeleid; wanneer kunnen we dat tegemoet zien en in hoeverre heeft PS hier nog inspraak in?	94	Op 29 oktober zijn PS geïnformeerd over de aanpak overgangsgeschiedenis. Hierin is beschreven dat we overgangsgeschiedenis via drie lijnen oppakken. PS kunnen de betreffende Statenmededeling agenderen voor een informerende en desgewenst oordeelsvormende themabijeenkomst.
186	Plan van aanpak Jonge Boeren; Wanneer kunnen we dit concreet tegemoet zien?	94	Het actieplan is in 2022 opgesteld en gedeeld. De inhoud wordt regelmatig geactualiseerd in samenwerking met de BAJK. Zo betrekken jonge boeren actief bij beleidvorming, voeren we gezamenlijk projecten uit (bijvoorbeeld boer-zoekt-boer project, ambtenaar op stage of Jonge Helden) en ondersteunen we de BAJK bij hun jaarlijkse kennisproject.
187	Plan van aanpak Vitaal Platteland; Wanneer kunnen we dit concreet tegemoet zien en wie zijn participant aan dit plan?	94	De motie vitaal platteland roept GS op een inventarisatie en analyse te maken van de belangrijkste knelpunten en mogelijke oplossingen inzake Vitaal Platteland. Inmiddels heeft GS een quick scan laten uitvoeren en de uitkomsten daarvan ontvangen. In het eerste kwartaal van 2026 rapporteert GS hierover naar de Staten. Aan de quickscan namen 5 gemeenten deel.
188	Er loopt een pilot herwaardering gronden. Dit staat al 2 jaar op de agenda. Wat is nu de huidige stand van zaken?		Het voornemen is om hierover een statenmededeling aan uw Staten toe te sturen voor de behandeling van de begroting 2026.
189	Er loopt al een tijd het project landschapsboeren waren diverse agrarische bedrijven aan mee doen. Kunt u aangeven wat de provincie nu heeft gedaan (behalve gesprekken) om dit project van de grond te krijgen? Hoeveel financiële steun heeft dit project ontvangen en wat is de huidige status van het project landschapsboeren?		In het kader van Brabants Bodem is met de Landschapsboeren gewerkt aan het project 'Landschapscertificaten'. Met steun vanuit onder andere Brabants Bodem is de eerste fase van het project ondersteund (met 25.000) en is er een systeem van landschapscertificaten ontwikkeld en berekend wat een waarde van die certificaten zou moeten zijn. Het motief om het project te ondersteunen vanuit de provincie en Brabants Bodem lag in het ontwikkelen van een systematiek om een derde, private, financieringsstroom voor duurzame landbouw te ontwikkelen. Vervolgens is een subsidie verstrekt (70.000) om de markt bij die derde partijen te ontwikkelen. De landschapsboeren hebben de provincie hierbij gevraagd om een stevige rol als launching customer te nemen. Dit bleek niet rechtmatig vorm te geven en paste bovendien niet het motief om dit project te stimuleren. De landschapsboeren hebben daarop helaas besloten de subsidie van 70.000 terug te geven. Al onze andere instrumenten voor dit type landbouw staan onverkort ter beschikking van de landschapsboeren.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
190	Er is in deze bestuursperiode in totaal €10mln beschikbaar gesteld voor de verbetering van de verkeersveilige inrichting van schoolfietsroutes. Kunt u aangeven in hoeverre dit budget toereikend is voor de ambitie en opgave die er op dit onderwerp ligt?	104	<p>Verkeersveiligheid vinden we enorm belangrijk vanwege het persoonlijke leed en de maatschappelijke kosten van verkeersongevallen.</p> <p>De verkeersveilige inrichting van gemeentelijke infrastructuur is primair een wettelijke taak van gemeenten; deze provinciale cofinanciering is een extra stimulans voor gemeenten. Het budget van € 10 mln. is niet toereikend. Vanwege de gewenste schaa sprong fiets zullen knelpunten op fiets alleen maar groter worden. Maar we hebben voor nu gekozen om in te zetten op kleinschalige maatregelen, zodat we door heel Brabant impact kunnen maken. Daarmee worden de middelen ook effectief ingezet op de belangrijkste focusthema's vanuit ons BVVP: fietsers en onervaren verkeersdeelnemers.</p>
191	In 2026 is er totaal € 1,2 mln. extra geraamd voor de instroom van zero emissie materieel. In hoeverre draagt ook de concessiehouder bij aan het verduurzamen van de bussen?	104	<p>Zero-emissie is een voorwaarde in de aanbesteding van de OV-concessies. Op basis hiervan bepalen de verschillende vervoerders hun bieding. Deze biedingen worden op basis van vastgestelde criteria tegen elkaar afgezet.</p> <p>Het bedrag van € 1,2 mln betreft een bijdrage aan de vervoerder gedurende 4 jaar voor afdekking van de kosten voor een tijdelijke busremise bij de Efteling. Om de continuïteit van de concessies en de zero-emissie ambities te kunnen borgen, zoekt de provincie naar strategische posities in busremises. Bij de Efteling is er in dat kader een tijdelijke oplossing met voldoende stroomaansluiting.</p>
192	Naar verwachting zit er in 2026 een nieuw kabinet die hopelijk opnieuw gaat kijken naar de prioriteiten van het Mobiliteitsfonds. Kan de gedeputeerde aangeven in hoeverre hij van plan is in 2026 een lobby richting het Rijk op te starten om binnen het Mobiliteitsfonds en BO-MIRT financiële middelen vrij te spelen voor de opwaardering van de A58 Tilburg-Eindhoven en de A2 bij Den Bosch.	106	<p>De provincie en in het bijzonder de gedeputeerde mobiliteit benadrukken bij het Rijk steeds het belang van de aanpak van verschillende rijkswegen in Brabant en hun verantwoordelijkheid hierin (artikel). De aanpak van de A58 Tilburg – Eindhoven gaat gewoon door als er voldoende stikstofruimte, financiële middelen en capaciteit beschikbaar is. Bij dat laatste helpen wij als provincie.</p> <p>Voor de andere gepauzeerde rijksprojecten (o.a. A2, A50 en A67) blijven we de urgentie benadrukken. Voor de korte termijn zijn er in ieder geval mobiliteitspakketten met flankerende maatregelen afgesproken om de impact te verminderen.</p>
193	Er staat dat er gekeken gaat worden welke onderdelen wel gerealiseerd kunnen worden van de N629 Dongen Oosterhout. Op pagina 113 staat dat realisatie van deze weg op korte termijn niet realiseerbaar is. Hoe moeten wij dan voorstellen	106	<p>De aanleg van de nieuwe verbinding conform het vastgestelde PIP kan vanwege stikstof voorlopig niet worden gerealiseerd. De middelen blijven gereserveerd. Zodra het qua stikstof wel kan, willen we de N629 realiseren conform het vastgestelde PIP.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>dat er onderdelen wel gerealiseerd gaan worden? Wat gaat er gebeuren met de gereserveerde gelden?</p>		<p>Omdat de opgave er in de regio gewoon is, willen we op korte termijn een aantal zaken in het gebied wel al oppakken. Te denken valt hierbij o.a. aan beheer en onderhoud, een nieuwe aansluiting op een bedrijventerrein en de aanleg van een snelfietsroute. Het pakket wordt nu samen met de gemeenten uitgewerkt.</p>
194	<p>Uw ambitie is om het percentage sportende jongvolwassenen in twee jaar tijd te verhogen van 59,8% naar 75%. Kunt u concreet aangeven welke maatregelen u specifiek voor deze doelgroep gaat nemen en welke budgetten hiervoor zijn gereserveerd.</p>	117	<p>De ambitie is gericht om te gaan voldoen aan de landelijke beweegnorm en ook deze doelgroep daarmee te stimuleren. Wij zijn ons bewust dat de projecten die we uitvoeren een beperkte bijdrage zullen leveren aan dit percentage en we dit samen doen met onze stakeholders. De maatregelen voeren we regulier uit via het BrabantSport Fonds en middels een extra editie themachallenges in het fonds gericht op meerdere doelgroepen waaronder ook jongvolwassenen. Daarnaast zetten we in 2026 op het project Streets Culture en Sport ook gericht op deze doelgroep. De reservering voor de komende twee jaren ligt rond 1 mln plus de cofinanciering van de externe partners.</p>
195	<p>Onder versterken innovatie in de sport: Welke innovatieprojecten op het gebied van topsport.... Worden in 2026 naar verwachting ondersteund Welke 15 gemeenten worden gestimuleerd in 2026 om de leefomgeving beweegvriendelijker in te richten, en op welke manier gebeurd dat stimuleren (geld, advies)?</p>	119	<p>De innovatieprojecten op het gebied van topsport die in 2026 worden ondersteund zijn: - Schoonspringen Project: Nieuwste rollen installeren op de 3m planken. Dit maakt het Pieter van den Hoogeband het enige zwembad in Nederland die deze rollen heeft.</p> <p>Waterpolo: Project: 3 tot 4 camera's zullen worden geïnstalleerd in het sportbad. Hierdoor kan er vanaf het plafond gekeken worden naar het tactisch spel en gericht getraind worden. Daarnaast zullen er ook camera's op de goals staan en langs de zijkant. Hierop kunnen analyses worden gedaan op schotbewegingen en keuzes van de sporters.</p> <p>Voor motorcross, BMX Freestyle en zwemmen zijn de innovatieprojecten nog niet concreet en worden in 2026 opgewerkt en uitgerold.</p> <p>In 2026 wordt het 4 jarig project Bewegen in de openbare ruimte afgerond. De 14 gemeenten/locaties die betrokken zijn betreffen: Vught, Heusden Waalwijk, Den Bosch, Rucphen, Oosterhout, Eindhoven, Meierijstad, Drimmelen, Waalwijk, Deurne, Son en Breugel, Nuenen en Tilburg. De beweegvriendelijke locaties van de gemeenten worden gemonitord en gemeenten worden bijgestaan met advies. In 2026 is de oplevering van het project met uitkomst "wat werkt wel en wat werkt niet".</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
196	Hoeveel % van de subsidie aanvragen in 2025 is tot op heden tijdig afgewikkeld	121	Vraag is voor ons niet te beantwoorden. Op basis van pagina 121 van de begroting (p 121) is niet helder over welke subsidies wordt gesproken.
197	In deze paragraaf lezen we nog onvoldoende hoe u de sociale cohesie en vitaliteit van onze dorpen en kernen gaat stimuleren. De provincie Utrecht heeft hiervoor een subsidieregeling waarvoor zij €300.000,- per jaar reserveren. Kunt u aangeven of u bekend bent met deze subsidieregeling en in hoeverre u financiële mogelijkheden ziet om deze subsidieregeling ook in Brabant te introduceren? Kunnen hiervoor de algemene reserve of immunisatieportefeuille worden aangewend of ziet u ook ruimte in de huidige budgetten voor dit programma?	121	De betreffende vraag mbt sociale cohesie kunnen wij niet relateren aan hetgeen op pagina 121 staat. Wij zijn niet bekend met de subsidieregeling van provincie Utrecht. De overige vragen zijn niet technisch maar politiek van aard.
198	U geeft aan dat u ten opzichte van 2025 €12.3mln minder beschikbaar stelt voor projectsubsidies ten behoeve van het programma Cultuur, Erfgoed, Vrije Tijd & Sport. Kunt u aangeven in hoeverre dit effect heeft op uw ambitie om het aanbod van cultuur, erfgoed, vrije tijd en sport te vergroten? Hoeveel activiteiten kunnen in 2026 niet meer rekenen op een projectsubsidie welke deze in 2025 wel hebben ontvangen? Waarom heeft u ervoor gekozen om in 2026 €12.3mln minder projectsubsidies beschikbaar te stellen?	122	Dit heeft geen effect op de activiteiten in 2026. Zoals u in de betreffende passage van de begroting kunt lezen wordt dit verschil in budget verklaard doordat in 2025 meerjarige projectsubsidies zijn beschikt waarvan de gehele last in 2025 genomen is. Het gaat dus om meerjarige projectsubsidies die ook nog in de jaren vanaf 2026 lopen.
199	Onder financieringsfunctie staat dat er geen rendementen geraamd gaan worden. Graag een onderbouwing waarom hiervoor is gekozen	125	Er staat dat er voorzichtigheidshalve geen rendementen worden geraamd op de rekening courant bij de Schatkist vanaf 2027. Hier is voor gekozen, omdat de rente op deze rekening courant anderhalf jaar aan het dalen is en wij geen zicht hebben op de renteontwikkeling vanaf 2027. Wij ramen daarom niet langer dan 1 jaar vooruit (2026: € 10 miljoen)

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
200	Er staat dat aflossingen de oorzaak is van een rente daling van 1,7 mln. Maar de gelden kunnen toch met rendement opnieuw ingezet worden? Dus is de afboeking van 1,7 miljoen toch niet terecht?	125	<p>Het betreft hier een vergelijking tussen 2026 en 2025. Het is nog onzeker of er in 2026 middelen kunnen worden herbelegd. Wij gaan uit van de situatie per 31-12-2025.</p> <p>In de praktijk zullen er middelen worden herbelegd, maar we weten nog niet tegen welk rendement. Er is geen sprake van een afboeking, maar van een lagere prognose. Tijdens BURAP I en II worden de ramingen bijgesteld o.b.v. de werkelijke uitzettingen en verstrekte leningen.</p>
201	Graag specificatie van de overhead van 114 miljoen?	125	<ul style="list-style-type: none"> • Bedrijfsvoeringsfuncties Dit zijn de functies om de interne organisatie en haar processen te ondersteunen (bijv. personeelsbeheer, ICT-ondersteuning, facilitaire en financiële functies) <p>Het gaat om circa € 54 miljoen aan personeelskosten die niet direct aan een begrotingsprogramma zijn verbonden en daarom worden verantwoord als overhead.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiële bedrijfsvoeringsbudgetten (circa € 32 miljoen). Naast de personele kosten is circa € 32 miljoen beschikbaar voor materiële bedrijfsvoeringskosten. Dit omvat onder andere de ICT-infrastructuur en applicaties (ca. € 10 miljoen) en de kosten van het provinciehuis, zoals nutsvoorzieningen, onderhoud, afschrijvingen en facilitaire dienstverlening. Deze uitgaven zorgen ervoor dat medewerkers hun werk effectief kunnen uitvoeren binnen een veilige en goed functionerende werkomgeving. <ul style="list-style-type: none"> • Flexibele inzet (circa € 6 miljoen). Tot slot is er circa € 6 miljoen beschikbaar als centrale flexibele capaciteit om tijdelijke knelpunten op te vangen of acute capaciteitsbehoeften in de uitvoering te dekken. Dit vergroot de wendbaarheid van de organisatie en voorkomt stagnatie in de voortgang van provinciale opgaven. <ul style="list-style-type: none"> • Administratieve toerekening personele lasten aan primaire programma's (niet zijnde overhead vanaf 2026). De provincie heeft een structureel capaciteitsbudget voor 2026 (en verder) dat qua omvang gelijk is aan het huidige jaar. In 2025 is dat capaciteitsbudget tijdens het jaar verdeeld over de begrotingsprogramma's waar de personele capaciteit wordt ingezet. Voor 2026 en verder moet een deel van het capaciteit, circa 25 miljoen, nog nader worden verdeeld over de begrotingsprogramma's. Dit effectueren we bij de burap-1 van het komend jaar. De overhead bedraagt in 2026 dan effectief circa 90 miljoen, gelijk aan 2025.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord												
202	De begroting laat zien dat het weerstandsvermogen de afgelopen jaren is gestegen van 0,80 in 2024 naar 0,91 in 2026. Kan het College toelichten hoe deze stijging zich vertaalt in de omvang en inzetbaarheid van de provinciale reserves en in hoeverre er binnen de veilige bandbreedte ruimte ontstaat om een deel van deze middelen maatschappelijk te laten renderen via investeringen?	151	Het ratio weerstandvermogen vergelijkt de risico's met de beschikbare weerstandvermogen in de risicoreserve. Dit is een algemene reserve en geen bestemmingsreserve. De middelen in deze reserve zijn dus nooit bedoeld voor (investerings)uitgaven, maar louter ter afdekking van risico's. In de verordening financieel beleid, beheer en organisatie is door uw Staten een ratio bepaald voor de dit ratio weerstandsvermogen. Dit is tussen de 0,75 en 1,25. Pas als de bandbreedte buiten de door uw Staten ingestelde grenzen van het ratio komen, wordt er een voorstel gedaan om de middelen in te zetten of in het geval van een "tekort", de risicoreserve aan te vullen.												
203	Staat in het investeringsschema dat er 400.000 jaarlijks geïnvesteerd gaat worden in steunpunten districtskantoren. Graag specificatie en aangeven hoeveel kantoren er nog zijn en de grote van die kantoren? Ook de totale jaarlijkse kosten van deze steunpunten en kantoren	155	We werken nu vanuit een vijftal eigen steunpunten (Oud-Gastel, Eethen, Helmond, Uden en Westerhoven). Tevens huren we opslagcapaciteit voor zout op 2 steunpunten van RWS (Oirschot en Raamsdonkveer). Vanuit hier worden o.a. de calamiteitenbestrijding en de gladheidsbestrijding georganiseerd. Het omvat enkele werkplekken, zoutopslag en de stalling van het materieel voor gladheidsbestrijding. In het investeringschema is € 400.000,- aan structureel investeringskrediet opgenomen (onderdeel van het structurele investeringskrediet voor groot onderhoud en vervanging o.b.v. het uitvoeringskader KOPI). Dit bedrag is gebaseerd op raming om alle vijf eigen steunpunten eeuwigdurende bouwkundig te kunnen onderhouden.												
204	Graag per verbonden partij de huidige eigen vermogens en liquiditeitspositie positie vermelden?	172	Een overzicht van de eigenvermogens- en liquiditeitsposities per 31-12-2024: <table border="1" data-bbox="958 922 1637 1334"> <thead> <tr> <th>Verbonden partij</th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Liquiditeitspositie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Havenschap Moerdijk</td> <td>€ 97.265.224</td> <td>€ 7.091</td> </tr> <tr> <td>Zuidelijke Rekenkamer</td> <td>€ 97.615</td> <td>€ 324.616</td> </tr> <tr> <td>Omgevingsdienst Midden- en West Brabant</td> <td>€ 6.086.000</td> <td>€ 985.000</td> </tr> </tbody> </table>	Verbonden partij	Eigen vermogen	Liquiditeitspositie	Havenschap Moerdijk	€ 97.265.224	€ 7.091	Zuidelijke Rekenkamer	€ 97.615	€ 324.616	Omgevingsdienst Midden- en West Brabant	€ 6.086.000	€ 985.000
Verbonden partij	Eigen vermogen	Liquiditeitspositie													
Havenschap Moerdijk	€ 97.265.224	€ 7.091													
Zuidelijke Rekenkamer	€ 97.615	€ 324.616													
Omgevingsdienst Midden- en West Brabant	€ 6.086.000	€ 985.000													

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord		
			Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	€ 4.182.954	€ 251.560
			Omgevingsdienst Brabant Noord	€ 8.903.000	€ 300.000
			De Hollandse Waterlinies	€ 613.000	€ 0
			BGTS Geopark Schelde Delta	n.n.b.	n.n.b.
			Enexis NV*	€ 5.603.000.00 0	€ 363.000.000
			Brabant Water NV	€ 716.350.000	€ 37.216.000
			Eindhoven Airport NV	€ 148.866.000	€ 38.917.000
			BOM Holding BV	€ 93.977.430	€91.315.495
			Ruimte voor Ruimte Beheer BV	€ 610.000	€ 58.000
			Ruimte voor Ruimte CV	€ 28.705.000	€ 6.964.000
			Business Park Aviolanda BV	€ 13.542.359	€ 2.052.501

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord		
			Nederlandse Waterschapsbank NV	€ 2.094.000.00 0	€ 6.623.000.000
			BNG Bank NV*	€ 4.766.000.00 0	€ 6.625.000.000
			ZEH NV	€ 1.306.330.00 0	€ 112.912.000
			Pivotpark Holding BV	€ 16.598.582	€ 2.040.945
			Green Chemistry Campus BV	€ 549.685	€ 614.599
			Groen Ontwikkelfonds Brabant BV	€ 1	€ 0
			NV Monumenten Beheer Brabant	€ -/ 1.908.033	€ 1.068.418
			Brabant Startup Fonds BV	€ 1	€ 4.862.911
			BrabantRing BV	€ 4.462	€ 114.445
			Ontwikkelmaatschap pij Gebiedsontwikkeling Fellenoord BV	€ 200	€ 194.810

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord		
			Interprovinciaal overleg IPO	€ 2.808.088	€ 16.028.414
			BIJ12	€ 2.113.640	€ 13.734.129
			Huis van de Nederlandse Provincies	€660.813	€ 1.089.527
			Stichting Brabant C Fonds	€ 470.954	€ 3.763.957
			Stichting Beheer Museumkwartier	€ 100.000	€ 878.152
			Stichting Leisure Ontwikkelfonds Brabant	€ 6.650.659	€ 3.997.960
			Stichting COO BIC	€ 0	€ 255.870
			Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen	€ 96.139.113	€ 4.422.407
			<p>*stand per 30-06-2025, op basis van vastgestelde halfjaarcijfers 2025.</p> <p>Enkele cijfers wijken af van de gegevens zoals opgenomen in de paragraaf verbonden partijen, aangezien de jaarrekening 2024 is vastgesteld ná de totstandkoming van deze paragraaf.</p> <p>Voor een volledig overzicht van de financiële posities van de verbonden partijen verwijzen we graag naar de Brabant-site waar de jaarrekeningen van de verbonden partijen worden gepubliceerd:</p> <p>www.Brabant.nl/jaarrekeningenverbondenpartijen</p>		

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
205	Er staat dat er 3600 ha grond via verwerving of functieverandering beschikbaar dient te komen. Hoe is dit aantal ha bepaald en met welke gemiddelde aankoopprijs is deze opgenomen? à Eindhovens dagblad	193	De provincie heeft de ambitie om het Natuurnetwerk volledig te realiseren (zie Bestuursakkoord en beleidskader Natuur). Om dat te realiseren dienen we nog 3300 hectare via verwerving of functieverandering beschikbaar te krijgen voor natuur. Hierbij is rekening gehouden met een gemiddelde aankoopprijs van € 78.000 per hectare.
206	Er wordt aangegeven dat geen enkele gemeenten als 'voldoet niet' wordt beoordeeld op het toezichtsgebied huisvesting vergunningshouders. Graag een nadere toelichting, gezien de berichten vanuit de provincie dat meerdere gemeenten niet op tijd huisvesting hebben geregeld.	17	Conform de interventieladder wordt een gemeente als 'voldoet niet' beoordeeld wanneer sprake is van een achterstand op de taakstelling en onvoldoende inzet om deze in te lopen. Dit is bij de gemeentes echter niet het geval, ze doen zeker hun best om in te lopen. Hierdoor worden ze beoordeeld als "voldoet".
207	In 2026 wordt gestart met de eerste iconprojecten Grote Oogst. Welke projecten zijn dat en wat is de meerwaarde in relatie tot CO2-reductie, leefomgeving, circulariteit, biodiversiteit of watergebruik?	32	De projecten die op dit moment in beeld zijn kennen een grote mate van diversiteit over de verschillende thema's. De gemene deler is dat het hoofdzakelijk gaat om projecten die steeds verder richting (fysieke) uitvoering komen, en daarmee concreet impact maken op o.a. CO2, energiegebruik, grondstoffen, klimaatadaptatie, etc. Op moment van schrijven zijn er nog geen aanvragen ingediend: op alle locaties wordt gewerkt aan het selecteren van de definitieve projecten en het opzetten van een projectplan daarvoor. (optioneel: Eind 2025 sluit de openstelling van de regeling. In de statenmededeling van Q2 2026 betreffende Grote Oogst wordt een overzicht gegeven worden voor welke projecten concreet een aanvraag is gedaan)
208	Aangegeven wordt dat inzet op Venherstel is afgerond in 2025. Zijn alle Brabantse vennen die onder druk staan hersteld? Zo nee, welke Brabantse vennen moeten in de toekomst nog hersteld worden?	49	Nee, niet alle Brabantse vennen die onder druk staan zijn hersteld. De beschikbare middelen vanuit het programma Water en Bodem zijn via subsidie beschikbaar gesteld voor het herstel van ca 25 vennen/vencomplexen buiten Natura2000 gebieden. In totaal zijn er ca 200 vennen buiten Natura2000, waarvan circa de helft nog kleinere of grotere herstelmaatregelen vraagt.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
209	Als onzekerheid wordt aangegeven dat de juridische complexiteit rondom het thema voorzorgsbeginsel en zorgplicht de ambities voor scherper vergunnen onder druk staat. Kan concreter worden aangegeven naar welke juridische complexiteit wordt verwezen? En welke stappen worden ondernomen hoe om te gaan met deze (juridische) complexiteit?	68	Over de interpretatie en reikwijdte van het voorzorgsbeginsel en de zorgplicht in de Omgevingswet vindt landelijk discussie plaats. Momenteel verschijnen veel rapporten (o.a. rapport Omgaan met vergunningen en onzekere risico's), onderzoeken (o.a. in het kader van de actieagenda Industrie & Omwonenden) en jurisprudentie (o.a. t.a.v. gewasbeschermingsmiddelen en pZZS). Binnen Brabant zijn we momenteel aan het nagaan wat deze ontwikkelingen betekenen voor het handelingsperspectief van de provincie. Dit vormt vervolgens de basis voor de uitvoering van een aantal actiepunten uit de Uitvoeringsagenda Milieu 2024-2027, onder andere "toepassen voorzorgsbeginsel" en "onderzoek bedrijven en zorgplicht".
210	Aangegeven wordt de lasten voor natuurbeheer stijgen, onder andere door nieuw vastgestelde beheersubsidies cq tariefstijging. Welke tariefstijging wordt verwacht de komende jaren en kan een doorkijk worden gegeven naar de structureel oplopende kosten tot 2030?	69	De stijging van natuurbeheerkosten heeft meerdere redenen. Zodra er nieuwe natuur wordt ingericht (door realisatie van het natuurnetwerk), dan is een beheervergoeding mogelijk, en neemt het areaal dus toe. Verder vindt landelijk een jaarlijkse (inflatie)indexering plaats. Ook stijgen de personele en materiele kosten van het beheer sterk. Dit wordt uitgedrukt in de stijging van de Standaard Kostprijs (SKP), die 5-jaarlijks, achteraf, wordt herzien. Er is een forse stijging voorzien, maar dit is alleen mogelijk als het Rijk toezegt om deze toenemende kosten te gaan dekken.
211	Aangegeven wordt dat voor reduceren van het gebruik van primaire grondstoffen veel geplande projecten in uitvoering zijn gebracht. En dat nog enkele (grote) projecten zijn voorzien voor 2026/2027. Welke projecten zijn dit voor 2026/2027 en in welke mate dragen ze bij aan het reduceren van het gebruik van primaire grondstoffen?	77	Twee belangrijke onderdelen van onze aanpak op gebied van circulaire economie zijn de acties gericht op de bouw en de maakindustrie. De bouw is qua volume een grootgebruiker van primaire, abiotische grondstoffen zoals steen, zand en grind. Door middel van het netwerk 'Brabantse aanpak circulair bouwen' en de Innovatiecoalitie Vezels ondersteunen we deze sector om meer secundaire en biobased grondstoffen te gebruiken. Ook de maakindustrie is een grondstofintensieve sector waar samen met bedrijven en kennisinstellingen programmatisch ingezet wordt op reductie en hergebruik. Naast inzet op circulair ontwerpen en substitutie van materialen liggen er grote kansen voor Brabant op hoogwaardige herstel van kapitaalintensieve machines, onderdelen en componenten in onze hightech- en semicon industrie. Hiermee borgen we onze toekomstbestendigheid op het gebied van kritieke grondstoffen en strategische autonomie. Samen met een consortium van toonaangevende bedrijven in de semicon keten starten we in 2026 via de Innovatiecoalitie Circular Semicon met de eerste fase uitvoering van het meerjarige programma Circular Businessplan Semicon. Via de Innovatiecoalitie Circular Semicon sluiten we hoogwaardige materiaalketens en houden we kritieke grondstoffen in onze economie.

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
212	<p>Programma 5 Economie, kennis en talentontwikkeling:</p> <p>a. In hoeverre is de provincie financieel afhankelijk van Rijksmiddelen voor economische stimuleringsprojecten, en welke risico's ontstaan als deze middelen vertragen of vervallen?</p> <p>b. Hoe wordt de effectiviteit van provinciale investeringen in talentontwikkeling (zoals stageplaatsen, arbeidsmarktprogramma's of kennisnetwerken) gemonitord (p72)?</p> <p>c. Hoe wordt de voortgang van de transitie naar een circulaire economie gemeten en welke indicatoren worden daarvoor concreet gebruikt (p76)?</p>	Programma 5	<p>a. Voor de realisatie van onze doelstellingen zijn we niet per definitie afhankelijk van cofinanciering door het Rijk, maar het kan bij toekenning wel een enorm verschil maken. We hebben dan veel minder provinciale middelen nodig om onze doelstellingen te bereiken. Met behulp van allianties en cofinanciering richting Rijk en de EU lukt het ons om multipliers te verwezenlijken. Dat heeft Brabant in de afgelopen jaren honderden miljoenen euro's opgeleverd, via bijvoorbeeld Beethoven, OP-Zuid, Nationaal Groei Fonds, etc. Dat maakt wel dat we voorop kunnen blijven lopen binnen een aantal internationale waardenketens. Zonder deze Rijks- en/of Europese middelen wordt dat een stuk lastiger.</p> <p>b. We monitoren de algemene groeicijfers van Brabant, maar ook op het gebied van arbeidsmarkt. Hiervoor zijn we bezig met het bouwen van een eigen dashboard. Per individueel project stellen we KPI's op die meetbaar zijn en passend bij het project.</p> <p>c. De transitie wordt gemeten door d volgende indicatoren periodiek (1x per jaar) te kwantificeren, waarbij 2016 als 'nulpunt' wordt gebruikt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het goederengebruik van de provincie en de ontwikkelingen daarvan; 2. MKI (milieukostenindicator) van goederenstromen; 3. CO₂-emissie van het grondstoffengebruik; 4. Leverings(on)zekerheid van kritieke grondstoffen; 5. Verwerking van rest-/afvalstromen.
213	<p>Programma 8 Basisinfrastructuur mobiliteit:</p> <p>a. Hoeveel projecten binnen het programma basisinfrastructuur lopen op dit moment vertraging op, en wat zijn de belangrijkste oorzaken daarvan (personeel, stikstof, vergunningen, etc.)?</p> <p>b. Hoe wordt de voortgang van onderhoud aan provinciale wegen en bruggen gemonitord, en welke</p>	Programma 8	<p>a. Programma 8 Basisinfrastructuur gaat over de wettelijke basistaak van groot onderhoud en vervanging. Door het uitgangspunt werk-met-werk (onderhoud combineren met reconstructie) bij de herijking van KOPI los te laten is de meerjarige onderhoudsplanning weer leidend. Hierdoor is er bij onderhoudsprojecten geen sprake van vertraging en kan gegarandeerd worden dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud. Bij reconstructies (programma 9) is er in een beperkt aantal gevallen sprake van vertraging. Bij de N629 Dongen – Oosterhout is er vanwege stikstof voorlopig geen zicht op realisatie. Daarnaast zijn de reconstructie van de N284 Reusel – Hapert en de N279 Veghel – Asten vertraagd. Voor uitgebreide informatie over de projecten wordt verwezen naar de Programmering Mobiliteit.</p> <p>b. Op basis van een meerjarige onderhoudsplanning en continue monitoring van de actuele staat van het areaal (bruggen, viaducten, wegen, fietspaden, bomen en faunavoorzieningen) borgen we dat er geen achterstallig</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>objecten zijn in 2026 aan vervanging of groot onderhoud toe?</p> <p>c. Wat is de stand van zaken rondom de uitvoering van verkeersveiligheidsmaatregelen op de provinciale wegen en hoe worden de prioriteiten bepaald?</p> <p>d. Zijn er bij de aanbestedingen voor onderhoudsprojecten knelpunten geconstateerd door inflatie of stijgende bouwkosten en bij welke onderhoudsprojecten is dit dan het geval?</p>		<p>onderhoud is op provinciale wegen. Dat doen we door waarnemingen van de wegenspecteurs en het gebruik van Floating Car Data. Tevens wordt er door onderhoudsaannemer wekelijks geschouwd op de onderhoudstoestand. Grootschalig onderhoud op de N285 Klundert - Wagenberg (2025/2026) en de N389 Etten-Leur - Zevenbergen (2026/2027).</p> <p>c. Vanwege stikstofproblematiek verbeteren we de verkeersveiligheid op provinciale wegen vooral via kleinschalige maatregelen. Een tweetal iets grotere maatregelen worden voorbereid: N615 Deense Hoek en N267 Kromme Nol zijn uitgevoerd in 2027. De prioriteiten worden gebaseerd op basis van data en een risicogestuurde aanpak.</p> <p>d. We zien bij de beheer- & onderhoudstaak toenemende kosten. Dat komt niet alleen door hogere prijzen en marktspanning, maar ook door de toenemende ouderdom van het areaal (met name kunstwerken) en de opwaardering en uitbreiding van het areaal in de afgelopen decennia. De Staten zijn hierover reeds uitgebreid en periodiek geïnformeerd (vanaf 2017).</p> <p>e. We proberen op de beheer- en onderhoudstaak te bezuinigen door wegvakken (die niet direct tot het hoofdwegennet behoren) waar mogelijk over te dragen en we trachten via andere contractvormen (waardegedreven onderhoud) de kosten te verlagen, maar dat zal niet genoeg zijn. Het huidige uitvoeringskader KOPI loopt t/m 2027. In aanloop naar de herijking van het uitvoeringskader zullen we de Staten meenemen in het kwaliteitsniveau en de bijbehorende financiële consequenties om dit niveau te behouden/te behalen.</p>
214	<p>Programma 9 Mobiliteitsontwikkeling:</p> <p>a. Hoe wordt de effectiviteit van de investeringen in ketenmobiliteit (fiets, OV, hubs) geëvalueerd?</p> <p>b. Welke risico's ziet de provincie voor de realisatie van de ambities in dit programma als gevolg van stijgende bouwkosten en beperkte uitvoeringscapaciteit?</p> <p>c. Hoe is de veiligheid voor de automobilist die met pech op de vluchtstrook staat geregeld bij de</p>	Programma 9	<p>a. Het éénduidig meten van de effectiviteit van investeringen in verschillende modaliteiten is lastig. Er zijn daarnaast ook nog meerdere externe factoren (o.a. demografische ontwikkelingen en flankerende maatregelen zoals bijvoorbeeld gedragsaanpak) die het effect beïnvloeden. Vanuit het beleidskader mobiliteit zetten we stevig in op de mobiliteitstransitie, dus actieve en gedeelde vormen van mobiliteit volgens het STOMP-principe. Lopen, fiets en OV zijn daarbij de pijlers.</p> <p>b. We zien dat door marktspanningen (prijzen en capaciteit) de realisatie van projecten onder (financiële) druk staan. Bij veel projecten is dit beheersbaar. Wel zien we dat bij wegenprojecten de stikstofproblematiek nog een extra complicerende factor is. Hierdoor kunnen projecten op korte termijn niet realiseerbaar zijn of lopen vertraging op vanwege procedures (en lopen de kosten verder op). Ook zijn dan aanvullende maatregelen nodig om de impact hiervan te beperken.</p> <p>c. Voordat de bus daadwerkelijk gebruik kan / mag maken van de vluchtstrook worden er eerst een aantal aanpassingen gedaan aan de weg. Zo worden op- en afritten aangepast (optioneel), komen er extra vluchthavens, verlichting en bebording. Ook gelden er afspraken over wanneer er gebruik gemaakt mag worden van de</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>deelprojecten Bus op de Vluchtstrook (A50, A2) (p108)?</p> <p>d. Het programma Doortrappen van het ministerie van IenW moet in 2027 in minimaal 45 gemeenten (=80% van Brabantse gemeenten) zijn geïmplementeerd (p110). Waarom gaat de provincie niet voor 100% van de Brabantse gemeenten en wat is de belangrijkste reden voor een gemeente om niet deel te nemen aan het programma Doortrappen?</p>		<p>vluchtstrook, maximum snelheden en verschil in snelheid met het overige verkeer. Calamiteiten op de vluchtstrook worden zo snel als mogelijk opgelost.</p> <p>d. We hebben met het programma Doortrappen een realistisch groeipad gedefinieerd tot en met 2027. Er is hierbij sprake van afhankelijkheid van de gemeenten. Gemeenten moeten zelf ook financiële middelen en capaciteit beschikbaar hebben.</p>
215	<p>Algemene vragen:</p> <p>a. Wat bedoelt GS precies met “<i>Brabant open houden</i>” (pag. 3)? Is Brabant “op slot”, en waarom is een Rijksbijdrage cruciaal?</p> <p>b. Op basis van welke toezegging kan deze begroting beleidsmatige keuzes rechtvaardigen, terwijl de Rijksbegroting 2026 beleidsarm is vastgesteld?</p> <p>c. Welke garanties geeft GS dat beleidskeuzes uitvoerbaar zijn bij een demissionair kabinet en komende verkiezingen?</p> <p>d. Waarom kiest de provincie niet voor een beleidsarme begroting, conform het Rijk?</p>	<p>Algemeen inleidend hoofdstuk</p>	<p>GS wil voorkomen dat Brabant op slot gaat en spant zich dus in om Brabant open te houden voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Dit doen we langs de 3 sporen uit het bestuursakkoord (versterken, verminderen en vooruitgaan). Samen met onze gebiedspartners kunnen we stappen zetten, maar de inspanningen vanuit het Rijk zijn noodzakelijk voor bijvoorbeeld voldoende stikstofreductie (dekenmaatregelen). Zie ook Statenmededeling Brabant openhouden houden.</p> <p>Antwoord b). Dit betreft een politieke vraag</p> <p>Antwoord c). Dit betreft een politieke vraag</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>e. Waarom heeft de provincie een niet-verplichte paragraaf "Europese programma's" opgenomen (pag. 8)?</p> <p>f. Is "goed bestuur" niet primair het zorgvuldig besteden van belastinggeld in plaats van ambitiebeschrijvingen over 15 jaar (pag. 9)?</p> <p>g. Op pag. 10 wordt "reëler ramen" gekoppeld aan het beperken van onderbesteding. Betekent dit niet dat "geld een project zoekt" in plaats van andersom?</p> <p>h. Van de totale begroting van € 1.514,7 mln wordt € 476,2 mln (31,4 %) gestort in reserves (pag. 11). Waarom wordt een derde van het budget niet besteed in 2026?</p> <p>i. Waarom geen meerjarenraming met uitgaven per jaar in plaats van grote stortingen in reserves?</p>		<p>Antwoord d). Dit betreft een politieke vraag</p> <p>Antwoord e) Europese programma's is een dwarsdoorsnijdend thema in de begroting. BBV biedt de mogelijkheid om facultatieve paragrafen toe te voegen aan de begroting. Aangezien deze paragraaf al onderdeel van de begroting is vanaf begroting 2016, is deze paragraaf ook onderdeel van deze begroting</p> <p>Antwoord f). Dit betreft een politieke vraag</p> <p>Antwoord g) Nee. Door prestaties en daaraan gekoppelde middelen beter te plannen en daardoor de jaarschijf preciezer te bepalen wordt de uiteindelijke realisatie beter benaderd. Deze inspanningen leiden er toe dat onderbesteding wordt beperkt.</p> <p>Antwoord h): Het betreft hier meerjarige doelen die nog uitgewerkt moeten worden en daarna pas kunnen voorzien van de precieze planningshorizon. Het instrument reserves (stortingen en onttrekkingen) wordt daarbij gebruikt om lasten gelijkmatig over de jaren te verdelen. Bedragen worden in een reserve gestort om in toekomstige jaren te onttrekken en de lasten dus toe te rekenen aan de jaren waar ze betrekking op hebben en schommelingen op te vangen. Dit wil niet zeggen dat het budget niet besteed wordt.</p> <p>Antwoord i): De begroting 2026 bestaat uit een meerjarenraming met uitgaven per jaar. Daarnaast werken we middels een systematiek van reservestortingen en onttrekkingen om schommelingen gedurende de jaren op te vangen. Als we niet het instrument van bestemmingsreserves zouden gebruiken lopen alle plussen en minnen via het rekeningresultaat en algemene reserves. Daarnaast staan tegenover de stortingen uiteraard ook onttrekkingen gedurende de verschillende jaren.</p> <p>Antwoord j): De stijging aan de batenkant wordt vooral veroorzaakt door een stijging van de algemene dekkingsmiddelen. Deze is toegenomen van € 606,4 mln. naar € 887,4 mln. Deze stijging wordt veroorzaakt door een stijging van de opcenten MRB van € 267,4 naar €360,7 mln. Dit wordt veroorzaakt door een indexatie op het opcententarief en een groei van het wagenpark.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>j. De begroting stijgt van € 1.117,2 mln (2021) naar € 1.520 mln (2026), een groei van 36 %.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waar zit deze stijging vooral in? - Is de Rijksbijdrage werkelijk zoveel hoger, of is dit interne beleidsuitbreiding? 		<p>De uitkering van het provinciefonds stijgt van € 275,3 naar € 414,9 mln. In deze stijging zit zowel compensatie voor prijsstijgingen (het zogenoemde accres) als taakmutaties, waarvoor zowel de taak als middelen verschuiven van Rijk naar Provincies.</p>
216	<p>Haalbaarheid</p> <p>a. Hoe realistisch is de versterking van bestuurlijke weerbaarheid bij gemeentelijke capaciteitstekorten en onzekerheid over het gemeentefonds (ravijnjaar 2026)</p> <p>b. Welke meetbare resultaten verwacht GS in 2026 uit de uitvoeringsagenda <i>Toekomstbestendig Bestuur</i>?</p> <p>Betaalbaarheid</p> <p>c. Van de € 25,4 mln lasten: welk deel is structureel, welk deel incidenteel (reserves/SPUK)?</p> <p>d. Hoe borgt GS financiering van toezichtstaken bij lagere Rijksbijdragen?</p> <p>Draagvlak</p>	<p>Programma 1</p>	<p>A. Het kan niet ontkend worden dat capaciteitsgebrek en het zogenaamde ‘ravijnjaar’ gemeenten voor uitdagingen stelt. Maar weerbaar (willen) zijn als gemeentelijke organisatie is niet persé een kwestie van extra capaciteit of middelen. Het gaat om een collectieve grondhouding (integer, niet naïef) en over brede bewustwording over de risico’s van ondermijning. Organisatiebreed – dus van baliemedewerker tot gemeentesecretaris en van BOA tot burgemeester.</p> <p>B.</p> <p>In de uitvoeringsagenda Toekomstbestendig Bestuur 2024-2027 worden vier uitvoeringslijnen benoemd, te weten: slagvaardig bestuur, democratisch bestuur, rechtmatig bestuur en veilig en weerbaar bestuur. Voor wat betreft slagvaardig bestuur is de indicator dat in 2027 het percentage inwoners dat tevreden is over de slagvaardigheid van de provincie is toegenomen ten opzichte van 2023. Voor democratisch bestuur is de indicator dat in 2027 het percentage inwoners dat tevreden is over het functioneren van de provinciale democratie is toegenomen ten opzichte van 2023.</p> <p>Voor rechtmatig bestuur zijn de indicatoren dat geen enkele gemeente onder preventief toezicht staat en dat geen enkele lokale overheid als ‘voldoet niet’ wordt beoordeeld op de toezichtsgebieden Huisvesting vergunninghouders, Informatie- en archiefbeheer en Omgevingsrecht. Voor veilig en weerbaar bestuur tenslotte is de indicator dat in 2027 het percentage inwoners dat vertrouwen heeft in de manier waarop de provincie wordt bestuurd toegenomen is ten opzichte van 2023.</p> <p>C. Van de 25,4 mln is ongeveer 17,5 mln structureel, dit is inclusief de organisatiekosten. De rest is incidenteel.</p> <p>D: De in 2024 ontvangen extra middelen voor de provinciale regietafels zijn bedoeld als impuls voor versterking en invoering. De middelen voor de formatie van IBT voor toezicht zijn structureel in de begroting opgenomen.</p> <p>E: In het voorjaar van 2023 heeft een externe evaluatie plaatsgevonden van het beleidskader interbestuurlijk toezicht 2020-2023. Conclusies, aanbevelingen en aandachtspunten van deze evaluatie zijn verwerkt in het Beleidskader toekomstbestendig bestuur en aanbevelingen van meer uitvoerende aard zijn opgenomen in de Uitvoeringsagenda toekomstbestendig bestuur</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>e. Hoe wordt steun van gemeenten/waterschappen voor de toezicht- en integriteitsaanpak gemeten?</p> <p>f. Wat doet GS als gemeenten niet deelnemen aan weerbaarheidsprojecten?</p> <p>Transparantie</p> <p>g. Wanneer worden IBT-resultaten openbaar op het provinciale dashboard (pag. 18)</p> <p>h. Hoe worden de kosten en resultaten van projecten als <i>Samen Weerbaar</i> inzichtelijk gemaakt?</p>		<p>2024-2027. Uit de evaluatie blijkt dat de wijze waarop de provincie het toezicht invult, positief bijdraagt aan de kwaliteit van het openbaar bestuur.</p> <p>F. Als in de vraag bedoeld wordt op door de provincie geïnitieerde weerbaarheidsprojecten dan geldt dat deelname uiteraard altijd wordt gestimuleerd maar niet kan worden afgedwongen. Als we met provinciale initiatieven tegemoetkomen aan behoeften van gemeenten vergroot dat uiteraard wel de bereidheid tot deelname.</p> <p>G. De resultaten van IBT worden een maand na verzenden van het toezichtoordeel op het dashboard gepubliceerd. Als gevolg van een technisch probleem is de informatie van 2025 helaas nog niet beschikbaar op het dashboard. Aan een oplossing wordt gewerkt.</p> <p>H. Ervan uitgaande dat met Samen Weerbaar wordt bedoeld op de introductieworkshop ‘Samen Weerbaar’ welke ook wordt beschreven in paragraaf 5.3.2 van de Uitvoeringsagenda Toekomstbestendig Bestuur 2024-2027, het volgende: deze workshop wordt in samenwerking met CIO en de Integriteitscoördinator gegeven aan alle nieuwe provincie medewerkers. De coördinatie, monitoring en evaluatie van het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers ligt bij team Leren, Ontwikkelen en Innoveren (zie ook: Introductieprogramma Brabant Academie).</p>
217	<p>Haalbaarheid</p> <p>a. Hoe haalbaar is provinciale regie zolang de <i>Wet Regie Volkshuisvesting</i> nog niet is aangenomen (pag. 30)?</p> <p>b. Wat gebeurt er als gemeenten of marktpartijen niet meewerken aan stedelijke ontwikkelingen (Fellenoord, Moerdijk)?</p> <p>Betaalbaarheid</p>	Programma 2	<p>a. Provinciale regie is op tal van woonthema's en specifieke onderdelen die in de aankomende wet zijn opgenomen, waaronder betaalbaarheid, al mogelijk op basis van versterkte of hernieuwde inzet van ons bestaande ruimtelijke en financiële instrumentarium. Zoals onder andere via herijking van onze Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening op het gebied van Volkshuisvesting en de inzet van ons Ontwikkelbedrijf en de immunisatieportefeuille.</p> <p>b. De provincie is bij de gebiedsontwikkelingen in de 12 grootste ondersteunend aan de gemeente om de doelen en ambities te kunnen realiseren. Als het met de gemeente geen gezamenlijke aanpak wordt overeengekomen dan betekent dit dat er geen provinciale middelen voor de desbetreffende gebiedsontwikkeling beschikbaar worden gesteld. Indien er een direct provinciaal belang is, bijvoorbeeld in verband met provinciaal eigendom, dan is er in de samenwerkingsovereenkomsten een geschillenregeling afgesproken.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>c. De lasten stijgen van € 33 → € 39,2 mln (pag. 32). Welke reserves worden hiervoor aangesproken?</p> <p>d. Wat is het financiële risico bij vertraging van projecten als <i>Powerport Moerdijk</i> of <i>Grote Oogst 2.0</i>?</p> <p>Draagvlak</p> <p>e. Hoe worden omwonenden betrokken bij stedelijke transformatie-projecten (pag. 33)?</p> <p>f. Welke afspraken bestaan over participatie in de regionale woondeals?</p> <p>Transparantie</p> <p>g. Wanneer publiceert GS voortgangsrapportages met kosten en planning (pag. 35)?</p> <p>h. Worden selectiecriteria voor nieuwe bedrijventerreinen openbaar gemaakt?</p>		<p>Onderdeel van de aanpak stedelijke gebiedsontwikkeling is samen met de gemeente het bepalen van een ontwikkelstrategie. Hierbij gaat het ook om de betrokkenheid van marktpartijen. Dit is per gebied maatwerk.</p> <p>Bij eventuele overeenkomsten met marktpartijen wordt een geschillenregeling opgenomen.</p> <p>c. Zie ook beantwoording vraag 162. De stijging wordt veroorzaakt door de middelen voor de realisatie van de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL). Deze opgaven wordt niet gedekt door een reserve. Op basis van een statenvoorstel n.a.v. de onherroepelijke uitspraak van de Raad van State zijn aanvullende algemene middelen bovenop het oorspronkelijke projectbudget ter beschikking gesteld. Vanaf 2026 kan echt worden gestart met de uitvoering.</p> <p>d. Risico is maatwerk. Bij afspraken rond dergelijke ontwikkelingen worden risico's zoveel als mogelijk gemitigeerd. Zie bijvoorbeeld ook antwoord op vraag 217B mbt stedelijke gebiedsontwikkeling. Met dergelijke ontwikkelingen hebben we daarom ook regelmatig overleg. Bijvoorbeeld voor Powerport bij BO Leefomgeving. Het financiële risico voor de provincie is voor Powerport beperkt. Momenteel gelden de afspraken zoals gemaakt in BO Leefomgeving.</p> <p>e. Vertraging van Grote Oogst brengt voor de provincie geen financiële risico's met zich mee: de benodigde middelen worden gedekt uit de beschikbare middelen voor Werklocaties.</p> <p>Voor wat betreft Powerport regio Moerdijk zijn er financiële afspraken gemaakt omtrent het opnieuw instellen van de indexatie op de Moerdijkregeling. Hierover is PS geïnformeerd in de memo gedeputeerde 6151793. Het zijn afspraken voor wat betreft de verdeelsleutel voor risicoafdekking. Onderdeel van de afspraken over de Moerdijkregeling is ook om jaarlijks in het BO Leefomgeving van juni met rijk en regio te evalueren of er een significante afwijking ontstaat en er meer risico ontstaat dan is voorzien. De regeling is tijdelijk van aard totdat er in het kader van de contouren voor een integraal gebiedsplan meer duidelijkheid ontstaat. Indien er significante vertraging optreedt hierin zal de regeling langer doorlopen dan voorzien is, waardoor hier ook financiële risico's in kunnen ontstaan.</p> <p>f. De participatie aanpak in de stedelijke gebiedsontwikkelingen is primair de verantwoordelijkheid van de gemeente en is per gebied maatwerk. Het participatietraject kan onderdeel zijn van de gezamenlijke aanpak die wij ondersteunen onder andere door middel van inzet van procesgelden.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
			<p>De woondeals zijn gezamenlijke afspraken tussen het ministerie van VRO, Brabantse gemeenten en de provincie. Ook woningcorporaties en marktpartijen zijn betrokken, vaak ook doormiddel van een steunverklaring. Er zijn geen specifieke afspraken over participatie in dit proces. Er is natuurlijk wel participatie mogelijk in de woningbouwontwikkelingen zelf, die vallen echter onder de verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente.</p> <p>g. De voortgangsrapportages van de Uitvoeringsagenda Wonen en Werken 2024-2027 en van de Uitvoeringsagenda Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS) 2.0 2024-2027 zijn 9 september jl. door GS vastgesteld en zijn in een informerende themasessie met uw staten besproken op respectievelijk 26 september en 24 oktober jl.</p> <p>h. We willen regionale uitgiftecriteria/gronduitgifteprotocollen opstellen als onderdeel van regionale afspraken, die gemeenten doorvertalen naar gronduitgiftecriteria/-protocol per bedrijventerrein. Voor de start van de uitgifte van bedrijfskavels worden deze doorgaans bekend gemaakt door de gemeente.</p>
218	<p>Haalbaarheid</p> <p>a. Worden de KRW-doelen 2027 nog haalbaar geacht, en wat is het plan-B bij overschrijding (pag. 40)?</p> <p>b. Hoe waarborgt GS uitvoering van de <i>Droogteagenda 2030</i> bij beperkte waterschaps capaciteit?</p> <p>Betaalbaarheid</p> <p>c. De lasten stijgen naar € 62,8 mln (pag. 42). Hoe wordt effectiviteit gemeten?</p>	Programma 3	<p>218a: Via de KRW-impuls Brabant wordt maximaal ingezet om KRW-doelen in 2027 te halen. Het effect van uitgevoerde maatregelen is echter niet altijd direct meetbaar in de toestand van het watersysteem. De KRW biedt uitzonderingsgronden voor het niet bereiken van de doelen in 2027. Dit gaat onder andere over het niet halen van doelen vanwege financieel en of technisch niet haalbaar, invloed buitenland, uitzonderlijke omstandigheden.</p> <p>218b: De waterschappen zijn eigenstandige organisaties en zijn zelf verantwoordelijk voor de capaciteit. De goede samenwerking met de waterschappen in het kader van de Droogteagenda en de afspraken die daarin via het Breed Bestuurlijk Grondwateroverleg (BBG) worden gemaakt zijn voldoende borging voor de benodigde capaciteit die van de waterschappen wordt gevraagd.</p> <p>218c: Via de sturings- en verantwoordingscyclus wordt de voortgang bewaakt. Via beleidsevaluaties wordt de effectiviteit gemeten.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>d. Wat is de omvang van de voorziening voor bodemsaneringen, en welk deel is risicogerelateerd?</p> <p>Draagvlak</p> <p>e. Hoe worden agrariërs en grondeigenaren betrokken bij water- en bodemprojecten</p> <p>f. Hoeveel bezwaarprocedures zijn bekend bij grondwatermaatregelen (pag. 45)?</p> <p>Transparantie</p> <p>g. Zijn kwartaalrapportages van SPUK-projecten openbaar (pag. 46)?</p> <p>h. Welke criteria gelden voor prioritering binnen het <i>Regionaal Water- en Bodemprogramma</i>?</p>		<p>218 d: De bodemsaneringen die door de provincie worden uitgevoerd vanuit haar wettelijke taken worden geheel gedekt door Rijksmiddelen en is voldoende voor de huidige opgave. Er zijn nog mogelijkheden om extra middelen aan te vragen als de dekking niet toereikend blijkt.</p> <p>218 e: De voorbereiding en uitvoering van water- en bodemprojecten wordt meestal opgepakt door de waterschappen. Onderdeel hiervan is participatie en communicatie met belanghebbenden: zowel particulieren als agrariërs en grondeigenaren.</p> <p>218 f: Uitvoering van grondwatermaatregelen vindt plaats door de waterschappen en/of in GGA-verband. Er zijn bij ons geen bezwaarprocedures voor grondwatermaatregelen bekend.</p> <p>218 g: De provincie legt jaarlijks verantwoording af over de financiën van de Specifieke uitkeringen van het rijk middels de SiSa-verantwoording. Dit houdt in dat de provincie in de Jaarrekening middels een door het rijk beschikbaar gesteld format verantwoording aflegt over iedere specifieke uitkering die zij aan de provincie beschikbaar heeft gesteld. In de Jaarstukken 2024 zijn deze te vinden in bijlage 11c.</p> <p>218 h: Prioritering van de opgaven wordt gebaseerd op de aard van de opgave (provinciale taak of verantwoordelijkheid), de voortgang in de uitvoering en de beschikbare middelen.</p>
219	<p>Haalbaarheid.</p> <p>a. Hoe realistisch is het halen van NNN-doelen met € 193,7 mln (pag. 52)?</p>	Programma 4	<p>219 a: Het bedrag van € 193,7 miljoen betreft het totale bedrag dat in 2026 aan lasten geraamd is voor programma Natuur & milieu (waaronder dus ook Milieu, VTH en organisatiekosten). Dit bedrag wordt slechts voor een kleiner gedeelte ingezet voor NNN-doelen. Ingeschat wordt dat het voor NNN-doelen geraamde bedrag hoger zal gaan uitpakken vanwege stijgende grondprijzen en inrichtingskosten.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>b. Welke natuurprojecten zijn in 2026 uitvoerbaar en welke schuiven door?</p> <p>Betaalbaarheid</p> <p>c. Hoeveel procent van de lasten is incidenteel gedekt uit reserves?</p> <p>d. Wat gebeurt er als verwachte grondverkopen niet doorgaan (pag. 54)?</p> <p>Draagvlak</p> <p>e. Hoeveel Natura-2000-gebieden kennen actief verzet van bewoners of boeren?</p> <p>f. Hoe wordt draagvlak gemeten binnen de stikstof- en natuurmaatregelen (pag. 56)?</p> <p>Transparantie</p> <p>g. Wanneer verschijnt een onafhankelijke evaluatie van maatregelen (<i>BOS 2.0</i>, Venherstel)?</p> <p>h. Worden kosten per hectare gerealiseerde natuur openbaar gerapporteerd (pag. 58)?</p>		<p>219 b: Er lopen op dit moment circa 122 projecten waarmee natuurdoelen (en vaak ook waterdoelen) worden gerealiseerd. Lopende (meerjarige) projecten worden afgerond voordat nieuwe worden opgestart. Aan het einde van elk jaar bepalen we in overleg met onze uitvoeringspartners (o.a. de Waterschappen) of en zo ja welke nieuwe projecten worden opgestart. Dit is nu voor 2026 nog niet bekend.</p> <p>219 c: De lasten voor Natuur worden grotendeels gedekt uit de reserve Natuurbeheer & ontwikkeling en de reserve Natuur & landschapsbeleid. De structurele stortingen en onttrekkingen aan deze reserves zijn relatief in evenwicht, waardoor er geen sprake is van incidentele dekking uit de reserves.</p> <p>219 d: Als verkopen van provinciale natuurgronden niet doorgaan blijft de provincie langer eigenaar en kan het zo zijn dat we te maken krijgen met tijdelijke beheerkosten.</p> <p>219 e: In Noord-Brabant hebben we 21 Natura 2000-gebieden. In elk gebied speelt er wel 'iets' (zowel positief als negatief) met een agrariër of bewoners, maar wat precies wordt verstaan onder 'actief verzet' is niet duidelijk. Zonder een heldere definitie daarvan is het lastig om hier een eenduidig antwoord op te geven.</p> <p>219 f: In de uitvoeringsprojecten om tot uitvoering van de maatregelen te komen, organiseren we participatie, zoals dit in de omgevingswet voorgeschreven. Er wordt veel ingezet op omgevingsmanagement, gesprekken met eigenaren en bewoners en intensieve samenwerking met de gebiedspartners.</p> <p>219 g: Binnen de provincie monitoren wij de stikstofmaatregelen op voortgang. Als blijkt dat maatregelen niet goed lopen of onvoldoende effect sorteren, passen we mogelijk onze aanpak aan, en formuleren we bijvoorbeeld nieuwe aanvullende maatregelen. Deze lerende aanpak staat ook beschreven in de BOS 2.0 in onderdeel B (maatregelen en uitvoering).</p> <p>219 h: Nee.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
220	<p>Haalbaarheid</p> <p>1.Hoe zeker zijn projecten binnen <i>Brainport / Beethoven</i> bij vertraagde Rijkscofinanciering (pag. 73)?</p> <p>2.Zijn de doelen van de <i>Human Capital Agenda</i> uitvoerbaar in de huidige arbeidsmarktkrapte?</p> <p>Betaalbaarheid.</p> <p>3. Baten dalen sterk door lagere EFRO-middelen (pag. 74). Hoe worden structurele ambities gefinancierd?</p> <p>4. Welke terugverdienmodellen bestaan voor publieke investeringen in semicon-sectoren?</p> <p>Draagvlak</p> <p>5. Hoeveel gemeenten en onderwijsinstellingen participeren financieel in de <i>Human Capital Agenda</i>?</p> <p>6.Hoe wordt draagvlak bij MKB en inwoners geborgd bij economische groeiprojecten?</p> <p>Transparantie</p> <p>7. Worden businesscases met ROI en</p>	Programma 5	<p>1.Voor programma 5 EKT hebben de projecten binnen Brainport/Beethoven betrekking op de talentpijler en op dit moment is er geen reden om te veronderstellen dat projecten niet doorgaan. De onderwijsinstellingen financieren voor om tempo te houden. Voor deze projecten is geen provinciale cofinanciering benodigd, wel dringen wij aan bij het Rijk op tijdige financiering.</p> <p>2. Op dit moment zijn we bezig met het opstellen van de Human Capital Agenda, dus de concrete doelen worden op dit moment vormgegeven. Het is inderdaad waar dat de huidige arbeidsmarktkrapte daarbij een uitdaging vormt.</p> <p>3. Als gevraagd wordt naar financiering van structurele taken, is het antwoord dat deze door structurele middelen gefinancierd worden. Voor de realisatie van onze doelstellingen zijn we niet per definitie afhankelijk van cofinanciering door Europa (of het Rijk), maar het kan bij toekenning wel een enorm verschil maken. We hebben dan veel minder provinciale middelen nodig om onze doelstellingen te bereiken. Zonder deze Europese (of Rijks) middelen wordt dat een stuk lastiger.</p> <p>4. De investeringen bestaan uit leningen en subsidies. Publieke investeringen leveren via multipliereffecten een breder economisch rendement op. In de semicon/R&D-sector leidt elke geïnvesteerde euro tot veelvoudige toename van BNP en private investeringen.</p> <p>5. De Human Capital Agenda is op dit moment in ontwikkeling. (De provincie faciliteert deze agenda). Uit deze Agenda volgen acties en op basis daarvan worden kosten en participaties in beeld gebracht.</p> <p>6. We stimuleren en faciliteren de vorming van Brabantse of nationale innovatiecoalities en -projecten. Daarin dagen we het bedrijfsleven en kennisinstellingen uit om te helpen producten en diensten in verwachte groeiemarkten te ontwikkelen die bij kunnen dragen aan de maatschappelijke transitie.</p> <p>7. De businesscases met ROI en risicoanalyse worden niet openbaar gedeeld. Waar nodig om de kaderstellende en controlerende rol goed uit te kunnen voeren, kunnen deze bescheiden vertrouwelijk ter inzage worden gelegd.</p> <p>8.De effectiviteit van het bereiken van onze doelstellingen wordt vertaald naar 4 outcome-indicatoren en onze prestatie-indicatoren worden uitgedrukt in output-indicatoren.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>risicoanalyse openbaar gedeeld (pag. 77)?</p> <p>8. Welke KPI's meten de effectiviteit (banen, export, innovatie)?</p>		
221	<p>Haalbaarheid</p> <p>1.Hoeveel RES-projecten beschikken over gegarandeerde netcapaciteit (pag. 81)?</p> <p>2.Wat is het provinciale plan bij vertraging van de <i>Wet Collectieve Warmte</i>?</p> <p>Betaalbaarheid</p> <p>3. Welke structurele lasten blijven over na afloop van SPUK-financiering (pag. 84)?</p>	Programma 6	<p>1. Op het moment dat projecten in een vergunningtraject komen, zal er in veel gevallen sprake zijn van een gecontracteerde aansluiting. Voor projectinitiatieven die minder concreet zijn, is niet bekend of daar wel of geen gecontracteerde aansluiting is. Dit is een privaatrechtelijke overeenkomst tussen netbeheerder en aanvrager.</p> <p>2. De Wcw is voor de zomer in de Tweede Kamer behandeld en is nu in procedure gebracht bij de Eerste Kamer. Dit met als doel gefaseerde inwerkingtreding, zie hiervoor de meest recente kamerbrief van 10 oktober 2025. Om geen gat te laten vallen is op 9 oktober jongstleden het Brabantse Kennispunt Warmte geopend. Daar kunnen gemeenten onafhankelijk advies krijgen. Dit om bestaande initiatieven te ondersteunen en vertraging te voorkomen. Overigens kunnen lokale initiatieven gewoon door. De verkenning naar een Regionaal Warmtebedrijf vertraagt in dat opzicht niet.</p> <p>3. Er komt een vervolg op de SPUK uitkeringen t.b.v. uitvoering Klimaat en Energiebeleid. Tot en met 2030 is dit inmiddels verwerkt in de meerjaren Rijksbegroting, waarbij deze middelen voldoende zijn om de huidige capaciteit en beperkte groei te financieren. Om een goed beeld te krijgen van de benodigde capaciteit na 2030, wordt een nieuw onderzoek in 2026 / 2027 uitgevoerd in opdracht van het Rijk, die als basis dient voor discussie over de uitkering na 2030.</p> <p>4.De kosten van netverzwaring en energiehubs worden betaald door de gebruikers. De provincie draagt via de subsidieregeling bij aan de onderzoekskosten, niet aan de kosten van uitbreiding. De middelen in deze subsidieregeling zijn overigens afkomstig van het Rijk.</p> <p>5. Als het gaat over participatie verwijzen wij naar de statenmededeling over lokaal eigendom.</p> <p>6. Dat is ons niet bekend.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>4. Wat is het provinciale aandeel in kosten van netverzwaring en energiehubs?</p> <p>Draagvlak</p> <p>5. Hoe wordt lokale participatie bij wind- en zonneparken gemeten?</p> <p>6. Hoeveel bezwaar- of beroepsprocedures zijn er bij energieprojecten (2024-2025)?</p> <p>Transparantie</p> <p>7. Wanneer publiceert GS een jaarrapport CO₂-reductie + vermogen + kosteneffectiviteit (pag. 85)?</p> <p>8. Zijn alle subsidies en doelgroepen publiek inzichtelijk?</p>		<p>7. U lijkt in uw vraag te verwijzen naar een passage, die wij niet terug kunnen vinden in de begroting. Als u vraagt naar een evaluatie van het door ons gevoerde beleid; daarvoor zijn de bekende instrumenten beschikbaar.</p> <p>8. Als deze vraag betrekking heeft op het subsidieregister, verwijzen wij u daarnaar. Als wij uw vraag anders moeten lezen, dan graag een verduidelijking.</p>
222	<p>Haalbaarheid</p> <p>1. Hoe haalbaar is de landbouwtransitie bij vrijwillige deelname en uitblijvende landelijke regelgeving (pag. 89)?</p> <p>2. Waarom kiest Brabant ervoor verder te gaan dan het Rijk, terwijl landelijk beleid in 2026 bevroren is?</p>	<p>Programma 7</p>	<p>1. zie hiervoor een toelichting in ons beleidskader landbouw en voedsel 2030 op pagina 13. Beleids thema's - Landbouw en voedsel Brabant</p> <p>2. Wij sluiten aan bij landelijk beleid maar hebben op onderdelen eigen beleidsregels ontwikkeld. In aanvulling op landelijke wettelijke regels hebben we als provincie Noord-Brabant bijvoorbeeld twee paragrafen opgenomen in de reeds vastgestelde beleidsregel Omgevingsrecht om overlast van geurstoffen en het vrijkomen van potentieel ziekteverwekkende microdeeltjes bij mestbewerking voor omwonenden zo laag mogelijk te houden.</p> <p>3. De termen 'koploperregio' en 'groene proeftuin' hebben betrekking op het innovatief vermogen van de regio in de landbouw- en voedselsector. Voor zover ons bekend zijn daar geen beleidsrisico's aan verbonden. Voor wat betreft de financiën zijn alle activiteiten afgedekt en ziet het college geen risico's op dit vlak.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>3. Waarom kiest GS voor de rol van “koploperregio / groene proeftuin” (pag. 89) terwijl dit beleids- en financiële risico’s inhoudt?</p> <p>Betaalbaarheid</p> <p>4. Hoeveel van de € 31,4 mln aan lasten is structureel en hoeveel incidenteel (pag. 94)?</p> <p>5. Wat zijn de financiële gevolgen als Europese of Rijksmiddelen uitblijven?</p> <p>Draagvlak</p> <p>6. Hoe groot is het draagvlak onder agrariërs voor de provinciale koers (pag. 92)?</p> <p>7. Hoeveel bezwaar- of beroepsprocedures lopen er over stikstof- of grondbeleid?</p> <p>Transparantie</p> <p>8. Wanneer verschijnt een voortgangsrapportage emissiereductie per gebied (pag. 95)?</p> <p>9. Worden resultaten van pilots (kringloop, mest, eiwit) onafhankelijk geëvalueerd en openbaar gemaakt?</p>		<p>4. Structureel is +/- € 2,6 mln. bestaande uit € 0,6 mln. programmabudget (vanaf 2028) en € 2,0 mln. capaciteit, overige zijn incidentele middelen vanuit het bestuursakkoord en rijksmiddelen</p> <p>5. Dan zal een aantal activiteiten worden afgebouwd.</p> <p>6. Boeren nemen op individuele basis het besluit om voor een (meer) natuurinclusieve of een biologische bedrijfsvoering te kiezen om uiteenlopende redenen. Een algemeen gemiddeld draagvlak onder boeren is hierbij niet persé relevant.</p> <p>7. Kunt u deze vraag nader specificeren/context geven?</p> <p>8. Deze vraag is niet te herleiden in de begroting.</p> <p>9. De projecten en pilots op gebied van mest en stallen worden publiekelijk via bijeenkomsten en via de website van de Praktijkaanpak gecommuniceerd. Ook het project Brabant Bemest Beter communiceert via een website.</p> <p>Voor eiwit geldt dat we geen formele evaluatie hanteren, maar we volgen de voortgang om te leren en beter inzicht te verkrijgen.</p>
223	<p>Haalbaarheid</p> <p>1. Welke projecten worden uitgesteld als Rijksmiddelen voor infrastructuur wegvallen (pag. 99)?</p>	<p>Programma 8</p>	<p>1. In principe zijn zowel Rijk als provincie verantwoordelijk voor hun eigen infrastructuur. Zo dragen wij niet bij aan rijksprojecten en andersom. Op dit moment is een aantal rijksinfraprojecten in Brabant gepauzeerd (programma 9). Een project waarin we een gezamenlijk belang hebben is de reconstructie van de rijksweg N65 Vught – Helvoirt – Haaren.</p> <p>2. Alle wegvakken met potentieel achterstallig onderhoud op provinciale infrastructuur zijn weggewerkt. De meerjarige onderhoudsplanning (in combinatie met de actuele staat van de weg) zijn weer leidend. Daarmee voorkomen we dat er sprake is van achterstallig onderhoud.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>2.Hoe wordt de onderhoudsachterstand structureel ingehaald?</p> <p>Betaalbaarheid</p> <p>3. Zijn stijgende onderhoudskosten structureel gedekt?</p> <p>4. Welke reserves zijn gereserveerd voor vervanging 2026-2030 (pag. 101)?</p> <p>Draagvlak</p> <p>5. Hoe worden inwoners betrokken bij grote wegprojecten (N282, N285)?</p> <p>6. Zijn standaard-participatieprocedures vastgelegd?</p> <p>Transparantie</p> <p>7. Worden project- en aanbestedingskosten jaarlijks openbaar aan PS gerapporteerd?</p> <p>8. Is er een openbaar onderhoudsverslag met uitgevoerde / uitgestelde projecten (pag. 103)?</p>		<p>3. Zie beantwoording vraag 213 b.</p> <p>4. De investeringen voor groot onderhoud en vervanging worden gedekt door een structureel investeringskrediet op basis van de uitvoeringsagenda KOPI. De afschrijvingslasten van deze investeringen worden gedekt via een egaliseringsreserve. De toevoeging aan deze reserve is structureel geraamd op de meerjarige begroting. Omdat het een wettelijke taak betreft (programma 08), zorgen we ook voor een structurele financiële dekking van deze taak.</p> <p>5. Voor reconstructieprojecten is omgevingsmanagement een belangrijk en standaard onderdeel. Per project werken we het participatietraject uit waarbij informatieavonden en soms werksessies worden georganiseerd. Bij de plannen voor de N282 Rijen – Hulten – Reeshof en N285 Noordelijke randweg Zevenbergen is en wordt de omgeving betrokken. Deze projecten zijn / worden nu uitgevoerd.</p> <p>6. Zie vraag 5. Het participatietraject is afhankelijk van de kenmerken / omvang van het project. Vanuit omgevingsmanagement wordt de omgeving altijd betrokken bij de plannen. Voor planologische procedures werken we altijd minimaal conform de omgevingswet</p> <p>7. We communiceren hierover niet actief naar PS. PS is uiteraard wel betrokken vanuit het budgetrecht.</p> <p>8. We informeren actief over projecten die zijn uitgevoerd, in uitvoering zijn of op de planning staan via de website.</p>
224	<p>Haalbaarheid</p> <p>1.Hoeveel multimodale projecten zijn juridisch en financieel besluitrijp (pag. 108)?</p> <p>2.Welke risico's ontstaan bij lagere regionale bijdragen aan MMMP's?</p>	Programma 9	<p>1. Ieder project heeft samenhang met / invloed op een andere modaliteit. Daarom kijken we ook naar de ontwikkeling van het Brabantse mobiliteitssysteem als geheel. We redeneren vanuit de vier netwerken (wegennet, OV-netwerk, fietsnetwerk en goederencorridor) en brengen dat samen in multimodale pakketten en gebiedsopgaven. Voor de Brainportregio zijn hierover al afspraken gemaakt via de Brainportdeal en convenant Beethoven. Voor de overige stedelijke regio's zijn Meerjarige Multimodale Mobiliteitsprogramma's (MMMP's) opgesteld. De eerste uitwerking hiervan in pakketten via de Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's) zijn in 2025 gebeurd. In 2026 volgt de verdere uitwerking. In totaal is hiervoor in het kader van de Programmering Mobiliteit totaal € 120 mln. gereserveerd.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>Betaalbaarheid</p> <p>3. Is het behoud van het OV-aanbod structureel gedekt na 2026?</p> <p>4. Hoe groot is de structurele exploitatiebijdrage voor busvervoer (pag. 110)?</p> <p>Draagvlak</p> <p>5. Hoe wordt reizigersdraagvlak gemeten bij dienstregelingswijzigingen?</p> <p>6. Zijn werkgevers en onderwijsinstellingen actief betrokken bij mobiliteitsprogramma's?</p> <p>Transparantie</p> <p>7. Wanneer ontvangen PS businesscases per multimodaal project?</p> <p>8. Wordt per regio inzichtelijk gemaakt hoeveel reizigersgroei / CO₂-besparing wordt gerealiseerd (pag. 112)?</p>		<p>2. Samen met de regio's zijn de MMMP's opgesteld. Hierin zijn ook afspraken gemaakt over cofinanciering vanuit de regio.</p> <p>3. Via middelen motie Bikker en aanvullende middelen bij de afgelopen Perspectiefnota's (2025 en 2026) is het behoud van het OV-aanbod geborgd. Dat is ook noodzakelijk, omdat met de gunning van een concessie de provincie een langdurige financiële verplichting aangaat. Er is zelfs voor alle concessie een groei mogelijk gemaakt. De laatste concessie die opnieuw gegund moet worden is de concessie Zuidoost. Hiervoor zijn nog niet voldoende middelen beschikbaar om een betekenisvolle stap in de schaa sprong te kunnen maken in lijn met de ambities uit de Brainportdeal en convenant Beethoven (investeringen in OV-infrastructuur, niet in OV-exploitatie). De komende tijd zal duidelijk moeten worden hoeveel nodig is en hoe we dat regelen. We zijn hierover in gesprek met het Rijk (o.a. exploitatie Brainportlijn) en komen daar op terug bij de Staten.</p> <p>4. Voor de 3 OV-concessies wordt ongeveer € 130 mln uitgegeven. Voor een uitgebreid overzicht wordt verwezen naar de programmering mobiliteit.</p> <p>5. Bij wijzigingen in de dienstregeling vindt overleg plaats tussen provincie, vervoerders, gemeenten, maatschappelijke instellingen en Reizigersoverleg Brabant (ROB).</p> <p>6. De mobiliteitsprogramma's willen we samen met de regio doen. Daar horen naast gemeenten ook werkgevers en onderwijsinstellingen bij.</p> <p>7. Via de regulier S&V-cyclus en de Programmering Mobiliteit worden de Staten uitgebreid geïnformeerd over de afzonderlijke projecten en de voortgang hiervan. Hiermee kan PS haar controlerende rol vervullen. De uitvoerende rol ligt bij GS.</p> <p>8. De gegevens over reizigersaantallen zijn beschikbaar. De Staten worden hierover jaarlijks geïnformeerd via de trendrapportage. Er wordt geen vertaling gemaakt naar CO₂-reductie, omdat er geen inzicht is in of en op welke manier de reis voorheen werd gemaakt.</p>
225	<p>Haalbaarheid</p> <p>1. Zijn doelstellingen rond publieksbereik haalbaar met het huidige subsidievolume (pag. 115)?</p> <p>2. Hoe wordt continuïteit van instellingen geborgd bij afloop van tijdelijke subsidies?</p>	Programma 10	<p>1. Publieksbereik heeft betrekking op twee doelstelling: 1. Bevorderen van een passend aanbod en 2. Bevorderen van breed en divers aanbod met focus op jongeren (inclusief aanbod). Beide doelstellingen liggen op koers zoals eerder is aangegeven in de BURAP en zijn dus haalbaar met de huidige inzet. De kwalitatieve rapportage volgt begin volgend jaar.</p> <p>2. Als het hier gaat om culturele instellingen, dan borgen wij die met subsidies. Cultuursubsidies richt zich met name op de culturele activiteiten. Continuïteit van een culturele instelling is een verantwoordelijkheid van de instelling zelf en dient door andere inkomstenbronnen te worden gefinancierd. Te denken valt daaraan voornamelijk de inkomsten van entree.</p>

Nr.	Vraag	Pagina	Antwoord
	<p>Betaalbaarheid</p> <p>3. Welk deel van de € 54,5 mln is structureel, welk deel incidenteel (pag. 116)?</p> <p>4. Hoe wordt rekening gehouden met inflatie- en loonkostenstijging bij instellingen?</p> <p>Draagvlak</p> <p>5. Hoe wordt maatschappelijk draagvlak en participatie per doelgroep gemeten?</p> <p>6. Hoe worden kleinere instellingen en verenigingen ondersteund binnen de cultuuragenda?</p> <p>Transparantie</p> <p>7. Worden jaarlijks de resultaten van gesubsidieerde projecten (deelname, kosten, effect) gepubliceerd?</p> <p>8. Hoe controleert PS of subsidies bijdragen aan sociale cohesie en diversiteit (pag. 118)?</p>		<p>3. Pagina 116 van zowel de begroting als de bijlage staat niets over 54,5 mln. Het is voor ons onduidelijk waarover de vraag wordt gesteld.</p> <p>4. Bij instellingen waar wij een structurele subsidierelatie hebben wordt jaarlijks rekening gehouden met indexatie. Indien instellingen bij ons een subsidie voor meerdere jaren aanvragen wordt verwacht dat de instellingen daarbij zelf rekening houden met eventuele kostenstijgingen.</p> <p>5. De participatie van doelgroepen wordt gemeten met Bezoekersaantallen cultuur, erfgoed en sport.</p> <p>6. Kleinere instellingen en verenigingen kunnen een aanvraag doen bij provinciale projectsubsidieregelingen mits deze een bovenlokale uitstraling hebben. Uitvoeringsorganisatie Kunstloc Brabant heeft een adviesfunctie bijvoorbeeld t.b.v. amateurkunstverenigingen en kleine gemeenten.</p> <p>7. Nee, niet standaard. Wel wordt er steeds meer op de brabant.nl site artikelen geplaatst over cultuurprojecten die wij publiceren. Daarnaast worden tweejaarlijks De Waarde van Cultuur gepubliceerd waar we de resultaten van cultuurprojecten in zijn algemeenheid delen.</p> <p>8. Sociale cohesie en diversiteit zijn onderdeel van het programma Brede welvaart. In de kwalitatieve rapportages bijdrage aan maatschappelijke opgaven van Levendig Brabant wordt door PON-Telos ook gekeken naar de impact van Levendig Brabant. Daarbij wordt echter niet specifiek gekeken naar de impact van subsidieregelingen.</p>